

Protokół

28. posiedzenia, 3. sesyi, VII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 18. lutego 1898 r.

Początek o godzinie 11. minut — przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Modest Karatnicki, Andrzej Potocki, Mieczysław Urbański.

Obecných posłów 123.

Ze strony Rządu: e. k. Radea Dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół dwudziestego szóstego posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół dwudziestego siódmego posiedzenia złożony jest w biurze marszałkowskim do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 18. lutego 1898 r. które przekazano następującym komisjom:

Komisji gospodarstwa kraj. L. 1850, 1862.

Komisji prawniczej L. 1860.

Komisji przemysłowej L. 1861.

Komisji szkolnej L. 1863.

Komisji petycyjnej L. 1864.

Wydziałowi krajowemu L. 1865.

Marszałek odczytuje pismo J. Romanowicza, zawiadomijające o złożeniu przez niego mandatu członka Wydziału krajowego z kuryi miast i Izb handlowych.

Marszałek przemawia.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału kraj. w przedmiocie zezwolenia gminie miasteczka Wiśnicz na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie miasteczka Wiśnicz na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam co następuje:

Art. I.

Gminie miasteczka Wiśnicz zezwala się pobierać w latach od 1898 do końca 1902 opłaty gminne od napojów spirytusowych, tudzież od piwa i miodu w gminie wyrabianych lub w jej obręb wprowadzanych i w niej z używanych według następującej taryfy.

1) od jednego litrostopnia alkoholu według stustopniowego alkoholometra po 3 ct., czyli od stu litrostopni (hektolitra) alkoholu po 3 złr.

2) od jednego litra rumu, araku, rosolisu, śliwowiecy, poncezowej eseneyi i innych słodzonych napojów spirytusowych po 1 ct., czyli od hektolitra po 1 złr.

3) od jednego hektolitra piwa po 30 ct.

4) od jednego hektolitra miodu po 1 złr.

Art. II.

Do niszczenia powyższej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumeyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, czy to na sprzedaż, czy na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miasteczka Wiśnicza.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można obciążać nią produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. V.

Od opłaty ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach w których po myśli §. 6. ust. z 20. czerwea 1888 r. N. 95 dz. p. p. wolną jest ona od państwowej opłaty konsumeyjnej.

Art. VI.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej e. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek przyjęcia projektu ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Urbańskiego przystąpienie do trzeciego czytania projektu ustawy bez czytania, uchwała Izba projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału kraj. w przedmiocie zezwolenia gminie Zabłotów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszezyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy.

U s t a w a

z dnia e zezwoleniu gminie Zabłotów na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Gminie miasteczka Zabłotów zezwala się pobierać przez lat pięć od r. 1898 do końca 1902 r. opłatę gminną od napojów spirytusowych, tudzież od piwa i miodu, w gminie wyrabianych lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych według następującej taryfy:

1) od jednego hektolitra napojów spirytusowych, których stopień alkoholu da się

oznaczyć stustopniowym alkoholometrem kwotę 2 et. od litrostopnia alkoholu, czyli od hektolitra 100% alkoholu . . . 2 zkr.

2) od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych bez względu na ilość zawartego alkoholu t. j. rozolisów, likierów, ponczowej eseneyi, runu, araku i koniaku $1\frac{1}{2}$ et. czyli od jednego hektolitra . 1 zkr. 50 et.

3) od jednego hektolitra piwa 1 zkr.

4) od jednego hektolitra miodu 1 zkr. 50 et.

Art. II.

Do niszczenia opłaty obowiązani są wszyscy ci, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumeyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, czy to na sprzedaż czy na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miasteczka Zabłotów.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można obciążać nią produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. V.

Od opłaty ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ustawy z 20. czerwea 1888 dz. u. kr. Nr. 95. wolną jest ona od państwowej opłaty konsumeyjnej.

Art. VI.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej e. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnątrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głośn nie żąda. Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański wnosi przyjęcie projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek przyjęcia projektu ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt powyższej ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Urbańskiego, wniosek przystąpienia do trzeciego czytania projektu ustawy bez czytania, uchwała Izba projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji podatkowej o przedłożeniu rządowem z projektem ustawy o samoistnych podatkach od poborów służbowych.

Sprawozdawca p. Krański, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Komisja podatkowa wnosi zatem, Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa e. k. Rząd, ażeby na przyszłą sesję Sejmową dostarczył na podstawie materiału zebranego dla wymiaru podatku osobisto-dochodowego, sumarycznie zestawionych spisów jednostek, pobierających płacę wedle poszczególnych kategorii poczynszy od 600 zkr. rocznie w górę idąc, które to spisy miałyby obejmować odrębnie jednostki podatkowe w miastach Lwowie, Krakowie, w 30 większych miastach, i wreszeie w kraju według poszczególnych powiatów. — Niniejszem zostaje załatwioną petycyja Towarzystwa Wzajemnej pomocy oficyalistów prywatnych we Lwowie do L. 1635.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawnej o wniosku posła Małachowskiego w przednioicie wydania ustawy o wykonywaniu opieki nad ubogimi.

Sprawozdawca p. Fruchtmann, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od

czytania sprawozdania, odeczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przedłożył jak najrychlej projekt ustawy, o wykonywaniu opieki nad ubogimi i przy ułożeniu tego projektu nad tem się zastanowił, czy i w jakiej mierze z uwagi na skutki które ustawa z 5. grudnia 1896, Nr. 222, Dz. pr. p. wyrzeze na fundusze większych gmin, spółdzielanie w tej mierze funduszków powiatów i kraju zaprowadzić należy.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji:

Następuje:

Sprawozdanie komisji komasacyjnej z projektami ustaw 1) o komasacji i 2) o składzie Komisji krajowej dla spraw wyłączenia obcych gruntów z lasów i zaokrąglenia granic leśnych.

Sprawozdawca p. Pilat, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odeczytuje następujący wniosek komisji:

1. Wysoki Sejm raczy uchwalić zaakceptowane pod I. i II. ustawy;

2. następującą rezolucję:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy komasacyjnej albo też w osobnym rozporządzeniu zobowiązał komisarzy miejscowych, aby skoro spostrzegą przy badaniu stosunków obszaru komasacyjnego potrzebę zalesień lub innych robót wymienionych w §. 2. ustawy z dnia 30. marca 1884 r. Nr. 117 dz. pp., donosili o tem politycznej władzy krajowej celem ewentualnego zarządzenia kroków wstępnych do podjęcia takich robót przez czynniki w myśl ustawy rzezonej do tego powołane.

I.

U s t a w a

z dnia o komasacji gruntów rolnych. Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa

Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie zawartych w ustawie państwowej z dnia 7. czerwea 1883, Nr. 92. Dz. p. p. postanowień o komasacji gruntów rolnych, co następuje:

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O komasacji w ogólności.

§. 1.

Celem skuteczniejszego zagospodarowania mogą być grunta rolne w obrębie pewnego obszaru przy współdziałaniu władzy poddanej komasacji a to stosownie do przepisów niniejszej ustawy i zarządzeń, które wydane będą na jej podstawie.

Grunta, które podług niniejszej ustawy były już komasowane, mogą wbrew woli posiadacza uleść ponownie komasacji tylko wtedy, gdy to postanowionem zostanie ustawą krajową w celu odpowiedniejszego przeprowadzenia osuszenia lub nawodnienia znaczniejszych obszarów (§. 1. ustawy państwowej).

§. 2.

Za grunta rolne w rozumieniu ustępu pierwszego §. 1. należy uważać:

1. Role, łąki, pastwiska: ogrody w polu, chmielarnie i miedze, dalej drogi, przegony (drogi dla przepędu bydła) rowy, moczary i nieużytki bez różnicy, czy na tych gruntach są sadzone drzewa lub nie.

Na równi z gruntami rolnymi należy nadto w rozumieniu niniejszej ustawy uważać:

2. Odosobnione parcele leśne, zarośla, kępy, albo parcele przeznaczone do zalesienia, które bądź to położone są między gruntami wymienionymi pod 1, bądź też między nie wchodzą, wszakże o tyle, o ile trwałe użycie tych parcel na inne cele, aniżeli na kulturę leśną, jest w interesie publicznym dopuszczalnem, a wciągnięcie tychże do komasacji może komasację ułatwić lub jej przynajmniej nie utrudni.

§. 3.

Grunta, które do wymienionych w §. 2. kategorii nie należą, albo też wprawdzie do nich należą, ale z powodu swego szczególnego położenia lub właściwości mają taką wartość gospodarczą, że jej przez odstąpienie innego gruntu wynagrodzić nie można, nie mogą być włączone do komasacyi wbrew woli posiadacza wyjąwszy wypadek przewidziany w ustępie drugim §. 1.

Do takich gruntów zalicza się w szczególności:

1. grunta, które z powodu swojego położenia uważane być mają za place budowlane albo za otoczenie pomników lub grobów rodzimnych;

2. ogrody w pobliżu domów, parki i zwierzyńce;

3. grunta otoczone murem na zaprawie;

4. grunta przeznaczone głównie na uprawę wina lub owoców;

5. chmielarnie, które istnieją przynajmniej trzy lata i zajmują co najmniej pół hektara zwartej powierzchni;

6. lasy, które nie podpadają pod postanowienia §. 2. l. 2.

7. kopalnie żwiru, szutru, gliny, marglu i piasku, łomy kamienia, wapna i łupku, pokłady torfu i gipsu, o ile te kopalnie, łomy i pokłady są w użytkowaniu, przy czem czasowe zaniechanie użytkowania pozostaje bez wpływu;

8. grunta, na których znajdują się źródła mineralne, o ile tych gruntów potrzeba do odpowiedniego użytkowania źródeł, niemniej grunta, które czasowo lub stale znajdują się pod wodami stojącymi, służącymi do hodowli ryb, do celów przemysłowych albo też mającymi dla gospodarstwa domowego osobliwą wartość;

9. grunta, które jako warpiska (hałdy) lub jako place składowe albo też w inny sposób służące mają dla technicznego ruchu górnictwa lub innego zakładu przemysłowego,

albo też dla eksploatacyi nafty, wosku ziemnego i innych minerałów, których dotyczy ustawa z 17. grudnia 1884, Nr. 35. Dz. u. kr. z r. 1886.

§. 4.

Grunta, które wskutek swego położenia narażone są na szczególne uszkodzenia, albo na których ciężą takie ciężary, które znacznie utrudniają komasacyę, mogą być wyłączone od komasacyi chociażby nawet należały do kategorii gruntów w §. 2. wyszczególnionych lub chociażby mogły być wciągnięte do komasacyi na podstawie danego po myśli §. 3. zezwolenia posiadacza.

Do takich gruntów należy przedewszystkiem zaliczyć te, które w porównaniu z innymi gruntami obszaru komasacyjnego są narażone na znacznie większe niebezpieczeństwo uszkodzenia przez zasypanie, usuwanie się, odrywanie brzegów lub przez wylewy, albo na których ciężą szczególnie wysokie lub co do wartości trudno dające się oznaczyć ciężary gruntowe.

§. 5.

Obszar, na który ma się rozciągać komasacya (ustęp pierwszy §. 1.), musi się składać:

1. z całej gminy katastralnej, albo

2. z jednego lub kilku oddzielnych obszarów (niv i t. p.) należących do jednej lub kilku gmin katastralnych, które to obszary albo są odgraniczone naturalnymi lub sztucznymi granicami, jako to: gościńcami, drogami, lub torami kolejowymi, lasami lub innymi gruntami niepodlegającymi komasacyi w myśl §. 3., albo też przedstawiają się jako oddzielny obszar wskutek tego, iż należą do gospodarstw położonych w jednej i tej samej miejscowości.

W wypadkach pod 2. wymienionych zaehodzić musi zawsze warunek, iż z takiej ograniczonej komasacyi można się przecieź spodziewać wydatnych korzyści dla kultury krajowej i że przez to nie zostanie udare-

mniona możliwa w przyszłości rozleglejsza komasacya, któraby przyniosła prawdopodobnie jeszcze znaczniejsze korzyści.

§. 6.

Obszar komasacyjny może być wyjątkowo rozszerzony po za granice oznaczone w §. 5. a to:

1. na grunta sąsiednie, których wciągnięcia żądają ich posiadacze, jeżeli to komasacyi nie utrudnia;

2. na sąsiednie grunta rolne (§. 2.) nawet wbrew woli posiadaczy, o ile włączenie takich gruntów pożądanem jest dla uzyskania stosownego odgraniczenia gruntów przeznaczonych do wymiany albo do zaprowadzenia niezbędnych urządzeń gospodarczych (§. 9.).

§. 7.

Jeżeli między gruntami, które mają stanowić przedmiot komasacyi znajdują się takie,

a) co do których istnieją wspólne prawa posiadania albo użytkowania pomiędzy byłymi zwierzchnościami (dominiami) i gminami albo dawnymi poddanymi, lub między dwiema lub więcej gminami — albo

b) które użytkowane są przez wszystkich lub niektórych członków gminy lub części gminy lub przez wspólności gospodarze mocą uczestnictwa osobistego lub z posiadaniem gruntu połączonego, albo też które używane są kolejno przez współuprawnionych, natenczas, o ile nie mają zastosowania postanowienia §. 8., ma nastąpić zniesienie praw wspólne posiadania i użytkowania tych gruntów przez podział ich mający się połączyć z komasacją, względnie przez odpowiednie uwzględnienie praw poszczególnych uczestników przy oznaczeniu ekwiwalentów mających im przypaść wskutek komasacyi.

Prawa poszczególnych uczestników należy oznaczyć podług postanowień ustawy krajowej z

o podziale wspólnych gruntów i regulacyi wspólnych praw użytkowania i zarządu.

§. 8.

Jeśli między gruntami wymienionymi w §. 7. znajdują się grunta stanowiące dobro gminne (§. 2. ust. 3. ustawy z d.) natenczas podział tych gruntów nastąpić może o tyle tylko, o ile na wniosek Wydziału krajowego przyzwolony został uchwałą sejmową.

Jeśli między gruntami wymienionymi w §. 7. znajdują się lasy, które w myśl §. 3. wciągnięto do komasacyi za zgodą posiadaczy, natenczas bez względu na to, czy te lasy są dobrem gminnym, zatem podpadają pod postanowienie poprzedniego ustępu, czy nie, podział ich nastąpić może tylko o tyle, o ile to nie przeszkodzi kulturze lasowej i odpowiedniemu zagospodarowaniu na poszczególnych częściach.

O ile w myśl poprzednich ustępów wspólność ma pozostać nadal, muszą stosunki jej być uregulowane podług ustawy krajowej z

Co do tych w §. 7. wymienionych gruntów, których podział nie napotyka na przeszkody, może być dopuszczonem całkowite lub częściowe utrzymanie wspólności wtedy, jeżeli za tem przemawiają szczególne względy gospodarze. I w tym wypadku jednak musi nastąpić regulacya podług powołanej ustawy.

§. 9.

Z komasacją musi być połączonem wykonanie wszystkich tych wspólnych urządzeń, które są niezbędne w tym celu, aby grunta otrzymane w zamian miały przystęp, o ile można bez ustanowienia służebności, i ażeby przydatne były do odpowiedniego użytku gospodarczego. W szczególności należy założyć względnie przełożyć lub uregulować drogi, rowy, potoki i mosty. Osobom nie interesowanym bezpośrednio w komasacyi służy prawo wniesienia zarzutów przeciw tego rodzaju zarządzeniom tylko w takim wypadku

gdyby stąd miała wynikać dla nich znaczna szkoda.

Bliższe postanowienia co do tych urzędów zawarte są w rozdziale czwartym.

§. 10.

Niepolegające na służebności wspólne pasanie bydła na gruntach włączonych do komasacyi może być wykonywane po objęciu ekwiwalentów już tylko za zezwoleniem posiadaczy tychże. Postanowienie to nieodnosi się do uregulowanego w myśl §. 8. prawa pasania na wspólnych gruntach.

§. 11.

Prawa zabezpieczone na rzecz osób trzecich na gruncie przeznaczonym, do zamiany zostaną przeniesione na grunt przyznany w zamian (ekwiwalent), a to bez opłaty należności prawnych, jeżeli przy przeniesieniu nie będzie wpisana ani zmiana w osobie uprawnionego ani też zmiana w rozciągłości prawa.

Przeniesienie majątku lub nabywania praw na podstawie planu komasacyjnego wolne są od opłaty należności w przeciągu 15-letniego okresu, licząc od dnia w którym niniejsza ustawa wejdzie w życie. (§. 4. ust. państw.)

§. 12.

Wszelkie podania, protokoły, załączniki, dokumenty prawne, oświadczenia, wypisy aktów, orzeczenia, ugody, uwierzytelnienia i widymaty są w postępowaniu komasacyjnym, o ile z nich nie robi się innego użytku wolne od stempli i bezpośrednich należności. Potrzebne do tego postępowania odbitki map katastralnych będą wydawane za opłatą połowy taksy (§. 5. ustawy państwowej).

ROZDZIAŁ DRUGI.

O władzach dla spraw komasacyi.

§. 13.

Właścicielami władzami w sprawach komasacyjnych są:

- a) Zaprzysiężeni komisarze miejscowi,
- b) Komisya krajowa przy krajowej władzy politycznej,

c) Komisya ministeryalna przy ministerstwie rolnictwa.

Gdzie w ustawie niniejszej jest mowa o władzach bez bliższego oznaczenia, rozumieć należy władze wyżej wymienione (§. 6. ustawy państwowej).

§. 14.

Od chwili ogłoszenia w urzędowej gazecie krajowej, przewidzianego w §. 69, względnie w §. 92., niniejszej ustawy, odnosi się właściwość tych władz do przeprowadzenia rozpraw i wydania orzeczeń co do wszystkich faktycznych i prawnych stosunków, które przy przeprowadzeniu komasacyi nie mogą pozostać w dotychczasowym stanie, i wyklucza od dnia powyższego ogłoszenia właściwość tych władz, do których ustawowego zakresu działania zresztą te sprawy należą.

Wyjątek stanowią spory o własność lub posiadanie gruntów włączonych do postępowania komasacyjnego które nawet po tem ogłoszeniu należą przed sędziego zwyczajnego;

następnie sprawy, które dotyczą kolei żelaznych lub dróg publicznych lub które podpadają pod ustawy budownicze, o ileż w tego rodzaju sprawach po wszelkie potrzebne rozstrzygnięcia lub zarządzenia także po wydaniu owego ogłoszenia udawać się należy do tych władz, do których ustawowego zakresu należą (§. 7. ustawy państwowej).

§. 15.

Jeżeli spory, w sposób przewidziany w §. 14., ustęp 1., z komasacją w związku zostające, wytoczone zostały przed sędzią zwyczajnym, już przed wspomnianem tamże ogłoszeniem, ogłoszenie to nie narusza uzasadnionej w taki sposób kompetencji. Spory takie, o ile ich załatwienie nie miałoby nastąpić podług procedury cywilnej w myśl artykułu XLVII. ustawy z 1. sierpnia 1895. Nr. 112. Dz. p. p. winny od tego czasu toczyć się w dalszym ciągu według przepisów o postępowaniu sumarycznym, chyba by miało przez to być naruszone prawo formalne które jedna lub druga strona sporna nabyła. (§. 8. ustawy państwowej).

§. 16.

Jeżeli grunta wymienione w §. 7. włączone zostały do komasaryi, to i w tym razie władze wskazane w §. 13. są właścicielami także co do podziału tych gruntów, względnie co do uregulowania wspólnych praw użytkowania, i zarządu tych części gruntów, które mają pozostać niepodzielonemi, a to według postanowień ustawy krajowej z dnia

Właściwość tych władz odnosi się także do wszystkich kwestyi, które pozostają w związku z zaprowadzeniem urzędzeń gospodarczych w §. 9. wymienionych, i z uregulowaniem ich przyszłego utrzymania tudzież do tych spraw, które w celach komasacyi wymagają orzeczenia na zasadzie prawa leśnego lub wodnego.

Przepisy prawa wodnego lub leśnego o tyle należy przy tem zastanawiać, o ile ustawa niniejsza lub ustawa w pierwszym ustępie powołana nie zawierają odmiennych postanowień.

§. 17.

Dochodzenie w sprawach spornych należy do komisarza miejscowego, rozstrzyganie zaś tych spraw do Komisji krajowej, z dozwoleniem odwołania się do Komisji ministerjalnej.

Komisye te mają orzekać według postanowień odnośnych ustaw, przyczem po dokładnem ocenieniu całej treści rozprawy, osądzą, czy jakie faktyczne twierdzenie uznane ma być za prawdziwe lub nie.

W uzasadnieniu swoich orzeczeń mają podać okoliczności, które na ich przekonanie wywarły wpływ decydujący, (§. 9. ustawy państwowej).

§. 18.

Komisarzy miejscowych mianuje Namiestnik po porozumieniu się z Wydziałem krajowym i z obu Prezydentami wyższych sądów krajowych z pomiędzy osób ukwalifikowanych do urzędu sędziowskiego lub politycznej administracyi, do prawno-administracyjnej służby przy zarządzie lasów państwowych i dóbr fun-

duszowych, do adwokatury lub notaryatu a obznajomionych ze stosunkami rolniczymi albo też z pomiędzy teoretycznie i praktycznie wykształconych rolników lub leśników, którzy udowodnią znajomość ustaw i przepisów odnoszących się do komasacyi i w związku z nią będących.

Komisarze miejscowi, którzy już jako urzędnicy państwowi, nie złożyli przysięgi służbowej, zostaną zaprzysiężeni dla poruczonej im czynności i mają odnośnie do tej czynności prawa i obowiązki zaprzysiężonych urzędników.

Komisya krajowa przeznacza mianowanych komisarzy miejscowych do poszczególnych przeprowadzić się mających komasacyi. W trudniejszych wypadkach mogą być wyznaczeni osobni komisarze miejscowi dla prawnych i ekonomicznych spraw komasacyi: jednemu z nich poruczy się kierownictwo.

§. 19.

Komisya krajowa przy politycznej władzy krajowej składa się z Namiestnika albo jego zastępcy jako przewodniczącego, z referenta, trzech członków ze stanu sędziowskiego i z delegata Wydziału krajowego.

W wypadkach, przewidzianych w §. 22. Komisya krajowa zwiększoną zostanie o jednego członka ze stanu sędziowskiego.

Przewodniczący głosuje także, a przy równości głosów ten wniosek staje się uchwałą, do którego on się przyłącza.

§. 20.

Zastępcę przewodniczącego wyznacza Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym i z Prezydentem sądu wyższego krajowego we Lwowie z pośród członków Wydziału krajowego, referenta zaś Namiestnik. Członków ze stanu sędziowskiego wyznacza Prezydent wyższego sądu krajowego we Lwowie. Delegata Wydziału krajowego mianuje Wydział krajowy i to nie koniecznie z pośród swego grona. W ten sam sposób będą wyznaczani: drugi zastępca przewodniczącego, zastępca referenta, zastępca delegata Wy-

działu krajowego, wreszcie w odpowiedniej liczbie zastępcy członków stanu sędziowskiego.

Zastępcy przewodniczącego mają przy objęciu swoich funkcji złożyć w ręce Namiestnika przyrzeczenie w miejsce przysięgi, iż przestrzegać będą ustaw i sumiennie pełnić swoje obowiązki.

§. 21.

Skład Komisji ministerialnej oznacza przy zachowaniu przepisów §. 22. (§. 10. ustawy państw.) Minister rolnictwa w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych i Ministrem sprawiedliwości.

§. 22.

Tak Komisja krajowa jak Komisja ministerialna wydaje swoje orzeczenie na posiedzeniach gremialnych większością głosów. Połowa członków tych Komisji uprawnionych do głosowania musi należeć do stanu sędziowskiego. Jeżeli jednak Komisja złożona w ten sposób ma rozstrzygać spory, które, jeżeliby nie chodziło o komasacyę, należałyby do sądów zwyczajnych, natenczas należy tę Komisję powiększyć o jednego członka ze stanu sędziowskiego. W kwestyach gospodarczych należy przesłuchać gospodarzy wiejskich lub techników kultury krajowej jako doradców (§. 10. ustawy państwowej).

§. 23.

W razie przekroczenia wydanych w sprawach niniejszej ustawy tymczasowych lub innych zarządzeń, mogą władze nakładać kary pieniężne do wysokości 100 zł., niemniej ustanawiać kary porządkowe do wysokości 25 zł.

Grzywny wpływają do funduszu krajowego.

§. 24.

Prawomocne orzeczenia władz wymienionych w §. 13., jakoteż zatwierdzone przez nie ugody mają moc prawną orzeczeń, względnie ugód sądowych albo o ile chodzi o sprawy z zakresu administracji politycznej orzeczeń administracyjnych a względnie ugód przed władzami administracyjnymi zawartych. Wy-

konanie owych orzeczeń, względnie ugód należy do władz, któreby były dla nich właściwymi, gdyby nie chodziło o komasacyę.

Wpisy do ksiąg publicznych, dokonywane na podstawie takich dokumentów mają być przeprowadzone bez przesłuchania osób trzecich, na rzecz których prawa rzeczowe ciężą (§. 11. ustawy państwowej).

§. 25.

Bliższe szczegóły, odnoszące się do toku czynności wzmiankowanych władz, określi się w drodze rozporządzenia.

ROZDZIAŁ TRZECI.

0 stronach interesowanych w komasacyi.

§. 26.

Każdy właściciel, którego grunta mają być włączone do komasacyi (bezpośrednio interesowany), ma prawo do żądania wynagrodzenia (ekwiwalentu) z gruntów poddanych komasacyi, a to stosownie do wartości swych gruntów, oznaczonej w drodze porozumienia, lub na podstawie opinii znawców. Przy tem można nieznaczne różnice, zachodzące między gruntami do zamiany przeznaczonymi a w zamian otrzymanymi wyrównać w pieniądzech, jeżeli chodzi o skuteczniejsze zagospodarowanie lub lepsze zaokraglenie. Takie wyrównanie nie może jednak nastąpić wbrew woli interesowanego, jeżeli umniejszenie wynagrodzenia w ziemi mogłoby wpłynąć na zmianę w jego prawie wyborczem do rady gminnej lub wyższego ciała reprezentacyjnego (§. 12. ustawy państwowej).

§. 27.

Nikomiu nie można bez jego przyzwolenia przydzielić w zamian takiego gruntu, którego nie mógłby zagospodarować bez przeniesienia swego obejścia gospodarskiego lub bez istotnej zmiany w całym dotychczasowym sposobie gospodarowania na głównej posiadłości.

Jeżeli przeniesienie budynków mieszkalnych lub gospodarczych jest szczególnie pożądanem ze względu na odpowiednie prze-

prorowadzenie komasacyi, w takim razie należy tym bezpośrednio interesowanym, którzy się dobrowolnie zdecydowali na takie przeniesienie, wyznaczyć ekwiwalenta w pobliżu miejsce przeznaczonych pod budowę. Władza może postanowić że im się udzieli pomocy w pieniądzech, w dowozie, robociznie lub buduleu. Do tej pomocy mają się wszystkie inni bezpośrednio uczestnicy komasacyi przyczynić, a to, jeżeli nie zawarto innej umowy, w stosunku oznaczonym przez władzę, któryby odpowiadał korzyści, wynikającej dla nich ze zbliżenia gruntów do ich budynków gospodarczych.

§. 28.

W celu zgodnego z §. 26. oszacowania gruntów za które należy się wynagrodzenie i w celu wyszukania i wyznaczenia ekwiwalentów, należy trzymać się wskazówek zawartych w rozdziale IV. i w odnośnych rozporządzeniach.

Jako nieznaczną różnicę w rozumieniu §. 26. należy w każdym razie uważać różnicę, nie przekraczającą dwudziestej części wartości gruntu, za który przypada wynagrodzenie, a to z uwzględnieniem ubytków i przybytków wynikających z urzędzeń gospodarczych (§§. 83 i 84).

§. 29.

Grunta przyznane bezpośrednio uczestnikowi jako ekwiwalent, tudzież wynagrodzenia pieniężne przyznane mu podług §. 26. wstępują co do wszystkich stosunków prawnych do trzecich osób w miejsce gruntów jego poddanych komasacyi, o ile w tej mierze ta ustawa inaczej nie postanawia.

Wyrównania pieniężne, tudzież oznaczone w pieniądzech odszkodowania za przedmioty, pominięte przy oszacowaniu a pozostawione do osobnego ocenienia, można wydać bezpośrednio interesowanym już w toku postępowania, jeżeli to nie narusza praw osób trzecich.

Jeśli poszczególne części składowe gruntów przeznaczonych do zmiany mają odmienny stan bierny, albo jeżeli poszczególne części tych gruntów są w sporze, natenczas władza

ma wyznaczyć częściowe ekwiwalenta odpowiadające owym różnicom obciążonym lub spornym częściom i wyróżnić je w obrębie ekwiwalentu w ten sposób, że spowoduje oznaczenie tych częściowych ekwiwalentów osobnymi numerami parcel w katastrze i utworzenie dla nich osobnych wykazów hipotecznych (§. 13. ustawy państwowej).

§. 30.

Jeżeli grunt poddany komasacyi jest współwłasnością kilku osób, natenczas współwłaściciele mają razem tylko jeden głos. Za głos wszystkich współwłaścicieli uważa się to, na co zgadza się większość, obliczona podług wielkości udziałów poszczególnych współwłaścicieli. Jeżeli stosunek udziałów współwłaścicieli jest niepewny lub sporny, należy przyjąć, że wszystkie uczestnicy mają równe prawa o ile wszystkie współwłaściciele nie przyznają jednemu lub większej liczbie z pośród siebie więcej niż równy udział, albo o ile jeden lub więcej współwłaścicieli nie zadowolą się udziałem mniejszym niż równy udział. W razie równości głosów współwłaścicieli, uważa się to zapatrywanie za zdanie wszystkich, które jest korzystniejsze dla komasacyi.

Jeżeli własność gruntu jest podzieloną między właściciela zwierzchniego, a właściciela użytkowego (§. 357 u. c.) głos służy jedynie właścicielowi użytkowemu.

Jeśli własność gruntu jest sporną, powołanym do głosowania jest jego posiadacz.

Jeśli posiadanie jest spornem, natenczas mają strony spór wiodące ustanowić wspólnie głosującego, albo jeśli tego nie uczyniły, ustanowi go Komisya krajowa na żądanie jednego z interesowanych lub wskutek sprawozdania komisarza miejscowego (§. 14. ustawy państw.).

§. 31.

Interesowani pośrednio, to jest osoby trzecie, które przez komasacyę tylko pośrednio są w swych prawach dotknięte, jak zwierzchnik lenny, oczekiwacze, albo kuratorowie dóbr lennych, fideiucisowych lub substytucyj obciążonych, wierzyciele hipoteczni

lub dzierżawcy nie mogą sprzeciwieniem się przeszkodzić komasacyi. Mogą wszakże wnieść zarzuty przeciwko obliczonemu wymiarowi wynagrodzenia albo przeciw oznaczeniu wartości czy to przedmiotów wymienionych w §. 29. ustęp 2. czy też innych ulepszeń gruntowych i wkładów, jakoteż przeciw zniesieniu lub przeniesieniu służebności, o ile w tem widzą umniejszenie swych praw.

Komisarz miejscowy zawiaduje pośrednio interesowanych do rozprawy komasacyjnej, jeżeli uważa to za potrzebne do wyjaśnienia stosunków lub utorowania ugody; mogą oni jednak także bez urzędowego wezwania jawić się na rozprawach komasacyjnych.

Władze mają zawsze, zwłaszcza zaś przy zatwierdzeniu planu komasacyjnego uważać na to, aby prawa pośrednio interesowanych nie zostały uszczuplone przez komasację (§. 14. ustawy państwowej).

§. 32.

Służebności gruntowe (§. 473 u. c.) bez różnicy, czy grunt panujący i służebny czy tylko jeden z nich zostanie poddany komasacyi gasną bez prawa do odszkodowania, skoro tylko staną się niepotrzebnymi dla gruntu panującego skutkiem komasacyi lub skutkiem połączonego z nią osuszenia, nawodnienia lub założenia drogi.

Służebności gruntowe, przy których ten wypadek nie zachodzi, pozostają na gruncie służebnym.

Służebności nieprawidłowe i pozorne (§. 489 p. u. c.) mogą być przeniesione z gruntu służebnego na ekwiwalent, jeżeli to jest wskazanem ze względu na zachodzące stosunki (§. 16. ust. państw.).

§. 33.

Wymowę należy przenieść zawsze na ekwiwalent, o ile interesowani nie zawarli w tej mierze innej umowy.

Jeżeli z gruntem włączonym do postępowania komasacyjnego jest połączone jakieś uprawnienie lub zobowiązanie, które uległo już uporządkowaniu w myśl ces. patentu z 5.

lipca 1853 (Dz. u. p. Nr. 130) należy zawsze próbować wykupna tegoż w drodze porozumienia. Jeżeli porozumienie nie przyjdzie do skutku, należy zmiany tego ciężaru gruntowego wskazane z powodu nowego ukształtowania posiadłości gruntowej oznaczyć naprzód z uwzględnieniem tych postanowień dokumentu regulacyjnego, które w tym wypadku dadzą się zastosować, w braku zaś takich postanowień z uwzględnieniem istniejących stosunków gospodarczych. Zmiany te nie mogą jednak przynieść szkody dla gospodarstwa na odnośnych gruntach ani pod względem wymiaru ciężaru gruntowego ani w innym kierunku.

Zresztą stosują się do ciężarów gruntowych postanowienia §. 32. (§. 17. ustawy państw.).

§. 34.

Jeżeli na gruncie włączonym do postępowania komasacyjnego ciąży służebność osobista używania lub użytkowania (§. 478 p. u. c.) natenczas zastosować należy w odpowiedni sposób przepisy następujących paragrafów, tyczące się stosunku dzierżawnego, chyba, że szczególna własność prawa używania sprzeciwia się przeniesieniu służebności, lub, że wskutek takiego przeniesienia byłoby znacznie utrudnionem wykonywanie tego prawa, w których to wypadkach prawo używania ma pozostać na gruncie służebnym.

Osobista służebność mieszkania (§. 478 p. u. c.) pozostaje przy domu służebnym, o ile strony nie zawarły innej umowy. (§. 18 ust. państw.).

§. 35.

Jeżeli grunt włączony do postępowania komasacyjnego jest wydzierżawiony, a w kontrakcie dzierżawy nie postanowiono na wypadek komasacyi, natenczas dzierżawca obejmuje używanie gruntów przyznanych wydzierżawiającemu jako ekwiwalent. W miarę tego, czy wydzierżawiający zgodnie z postanowieniem §. 26^{1/2} ma otrzymać czy też dać wynagrodzenie pieniężne celem wyrównania niedających się usunąć różnic wartości, powinno się zmniejszyć lub zwiększyć roczny

czynsz dzierżawny o pięć od sta tego wyrównania.

To samo dotyczy także kwot, jakie wydzierżawiający ma otrzymać lub dać za przedmioty, które przy oszacowaniu samych gruntów pominięto, a pozostawiono do osobnego ocenienia.

Wydzierżawiający ma opędzić koszta komasacyi jakoteż koszta stałych urządzeń potrzebnych skutkiem komasacyi na gruntach składających ekwiwalent, musi zatem w szczególności urządzić drogi, rowy, pojęcia i ogrodzenia, albo jeżeli urządzenie tego wszystkiego pozostawia dzierżawcy, ma mu zwrócić poniesione na to wydatki (§. 19. ustawy państw.).

§. 36.

Jeżeli dzierżawca nie chce nadal utrzymać stosunku dzierżawnego pod warunkami przewidzianymi w poprzednim paragrafie, może go wypowiedzieć także przed upływem czasu wyraźnie lub milcząco umówionego.

W takim jednak razie nie służy mu prawo żądania odszkodowania z powodu, że w myśl niniejszego postanowienia, kontrakt dzierżawy został rozwiązany przed czasem umówionym (§. 20 ustawy państwowej).

§. 37.

Postanowienia §§. 35 i 36 należy odpowiednio zastosować także do stosunku najmu i do stosunku określonego w §. 1103 p. u. c. (§. 21 ustawy państwowej).

§. 38.

Dzierżawca musi w wypadku przewidzianym w §. 36. wypowiedzieć dzierżawę w przeciągu dni 90 licząc od dnia, w którym go komisarz miejscowy uwiadomił o zatwierdzeniu planu komasacyjnego przez Komisję krajową (§. 104).

Dzierżawa ustaje natenczas w braku innej umowy z końcem roku dzierżawnego, w ciągu którego kończy się ów 90-dniowy termin wypowiedzenia, albo, jeżeliby reszta trwania dzierżawy wyniosła skutkiem tego mniej niż trzy miesiące, w trzy miesiące po upływie wymienionego terminu wypowiedzenia.

Te postanowienia stosują się także do wypowiedzenia stosunku określonego w §. 1103 p. u. c.

Te same postanowienia stosują się także do najmów z tą zmianą, że termin wypowiedzenia wynosi tylko dni 30, że w miejsce roku dzierżawnego wstępuje czas, który w myśl §. 1115 u. c. należy przyjąć dla milczącego odnowienia odnośnego kontraktu najmu, a za najkrótszy czas pozostałego trwania najmu należy przyjąć jeden miesiąc.

§. 39.

Jeżeli komasacya gruntów rolnych przychodzi do skutku w połączeniu z podziałem lub regulacją, natenczas do uczestników podziału lub regulacji mają zastosowanie odnośne przepisy ustawy z dnia Atoli w miejsce pierwszego ustępu §. 26 przytoczonej ustawy należy zastosować postanowienie §. 35. niniejszej ustawy a w miejsce §. 27. ustawy §. 40. niniejszej ustawy.

§. 40.

Liczebnie oznaczone wierzytelności zabezpieczone hipotecznie na gruncie oznaczonym bliżej w §. 7. pozostają zabezpieczone wyłącznie na tym udziale gruntu, który przy podziale z powodu komasacyi zostaje przydzielony gminie, części gminy lub gospodarzej wspólności, o ile wierzytelności takie znajdują zupełne pokrycie w pierwszych dwóch częściach wartości tego udziału gruntu oznaczonej podług dwudziestokrotnego dochodu katastralnego.

Jeżeli tak nie jest, natenczas niepokrytą pozostałość tej wierzytelności, a jeżeli żadnego udziału z podzielonego gruntu nie przyznano gminie, części gminy, lub wspólności gospodarzej, całą wierzytelność muszą spłacić natychmiast wierzycielowi wszyscy uczestnicy w stosunku do swych praw udziałowych, wziętych za podstawę podziału. Wierzyciel nie może w wypadku takim odmówić przyjęcia zapłaty, chociażby nawet wierzytelność jego nie była jeszcze płatną.

Jeżeli wierzytelność zabezpieczona hipotecznie na gruncie podzielonym, nie opiewa na kwotę oznaczoną liezecznie, władza usiłować winna nakłonić strony do zawarcia umowy mającej na celu oznaczenie takiej kwoty i podług tego, czy umowa taka przyjdzie do skutku lub nie, albo zastosować postanowienia niniejszego paragrafu, albo przekazać wierzytelność w formie hipoteki łącznej na wszelkie wynagrodzenia z gruntu podzielonego przyznane.

Do wierzytelności hipotecznie zabezpieczonych na rzecz zakładów, które stosownie do swych statutów uprawnione są do udzielenia pożyczek, tylko pod warunkiem większego bezpieczeństwa, postanowienia powyższe stosować należy tylko o tyle, o ileby to nie uszczuplało większego bezpieczeństwa, statutami tychże zakładów przepisanego (§. 6. ustawy państwowej).

§. 41.

Stan prawny wytworzony w toku postępowania komasacyjnego esy to skutkiem rozstrzygnięcia lub zarządzenia władzy, czy też skutkiem deklaracji interesowanych, zeznanej przed władzą w celu przeprowadzenia komasacji, obowiązuje przy wszelkiej zmianie posiadania także i następców prawnych nawet wtedy, jeśli posiadanie to na podstawie licytacji sądowej nabyli.

§. 42.

Oświadczenie złożone i ugody zawarte przed władzą w toku postępowania komasacyjnego nie wymagają ani przyzwolenia pośrednio interesowanych ani zatwierdzenia władz administracyjnych.

Zamiast zatwierdzenia władzy opiekuńczej potrzebne jest zatwierdzenie Komisji krajowej (§. 24. ustawy państwowej).

Jeżeli w postępowaniu komasacyjnym uczestniczą bezpośrednio gminy nie mające statutu, części lub zakłady takich gmin jako właściciele gruntów wciągniętych w komasację lub ze względu na grunta oznaczone w §. 7. natenczas po wdrożeniu postępowania

(§. 68.) na Wydział powiatowy ustanowić zastępcę dla takiej gminy, części gminy lub zakładu gminnego. Zastępca upoważniony jest do zawierania w imieniu gminy, części gminy lub zakładu gminnego układów lub ugód, w których one mają mieć udział, jednakże z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wydział powiatowy.

§. 43.

Złożone przed władzą w toku postępowania komasacyjnego oświadczenia pisemne lub protokolarne mogą być tylko wówczas odwołane jeżeli według uznania Komisji krajowej odwołanie to nie spowoduje przeszkody w pracach podziałowych i regulacyjnych ze względu na stan, w jakim się one w danej chwili znajdują.

§. 44.

Wskutek postępowania komasacyjnego, o tyle tylko zmienia się lub wstrzymuje dotychczasowe wykonywanie praw, o ile władza w celu stosownego przejścia do nowego ukształtowania posiadania gruntowego, wydała w tym kierunku tymczasowe zarządzenia.

Po za tem trwa dotychczasowe wykonanie prawa bez zmiany i postępowanie komasacyjne nie wstrzymuje egzekucyi na mocy tytułów egzekucyjnych wymienionych w §. I. ustawy z 27. maja 1896 n. 79. dpp. ani też egzekucyi dla zabezpieczenia.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

Pestępowanie w sprawach komasacyjnych.

A. Postanowienia ogólne.

§. 45.

Wzwania do potrzebnych w toku postępowania urzędowych rozpraw z poszczególnymi interesowanymi lub grupami tychże mają zawierać:

1. przynajmniej ogólne oznaczenie przedmiotu rozprawy;
2. oznaczenie dokładne miejsca i czasu rozprawy;

3. oznaczenie miejsca, gdzie, i czasu, w którym akta, odnoszące się do rozprawy, plany, wnioski i t. d. są wyłożone do przejrzania;

4. ewentualne zagrożenie kar pieniężnych na tych, którzy ani przy rozprawie osobiście lub przez pełnomocnika się nie jawią, ani pisemnego oświadczenia przed rozprawą, lub też w toku tejże nie wniosą.

§. 46.

We wszystkich wypadkach, w których pisemne wezwanie, lub inne zawiadomienie jest koniecznem albo też według uznania komisarza miejscowego okazuje się potrzebnem, ma je także wydać i postarać się o doręczenie go jak najmniejszym kosztem, albo bezpośrednio przez posłańców albo przez pocztę lub też za pośrednictwem innych władz.

Do każdego doręczenia lub wezwania, wyjąwszy okólnika przez adresata podpisać się mającego, ma być dołączony dowód lub arkusz doręczenia wypełniony z wyjątkiem daty i podpisu.

Ci interesowani, którzy nie mieszkają w okręgu tego sądu powiatowego, w obrębie którego komasacya się odbywa, mu za na wezwanie komisarza miejscowego ustanowić do odbioru doręczeń pełnomocnika w granicach tegoż okręgu, w przeciwnym bowiem razie ustanowi go sam komisarz miejscowy.

§. 47.

Do rozpraw mają wezwani jawić się osobiście albo przez pełnomocników, dostarczyć żądanych wyjaśnień i przedłożyć potrzebne dokumenta.

Rozprawy mają być z reguły ustnie przeprowadzone z dopuszczeniem prawnych i fachowych doradców.

§. 48.

Jeżeli strona jawi się po rozpoczęciu rozprawy, ma być dopuszczoną do dalszej rozprawy.

W wypadkach, w których dalszy ciąg rozprawy nie odbywa się bezpośrednio po dniu do rozprawy wyznaczonym, lecz nowy termin się wyznacza do dalszego prowadzenia rozprawy, strona nieobecna przy poprzedniej rozprawie musi być zawiadomiona o tym dalszym terminie i otrzymać wezwanie do tej nowej rozprawy.

Jeżeli strona jawi się wskutek tego wezwania, ma być przesłuchaną także co do spraw, podczas jej nieobecności przeprowadzonych, musi jednak ponosić ewentualne koszty swoją nieobecnością spowodowane.

§. 49.

Zastępstwo przy rozprawach sprawują:

1. za małoletnich, kurandów i krydataryuszów: ojeowie, opiekunowie, kuratorowie i zarządcy mas konkursowych,

2. za korporacye duchowne (kongregacye i zakony) przełożony konwentu i jego zastępca;

3. za majątek kościelny: przełożony kościoła — za uposażenia (beneficya) kościelne — użytkowey;

4. za fundacye kościelne: tychże zwyczajny zarządca;

5. za gminy, części gmin i gminne zakłady oznaczone w §. 42 ust. 3. zastępca ustanowiony dla nich przez Wydział powiatowy;

6. za kraj i gminy w wypadkach nieobjętych punktem 5. tego paragrafu, za świeckie osoby prawne, korporacye, stowarzyszenia i związki, te osoby, które według istniejących ustawowych albo statutowych przepisów powołane są do zastępowania ich na zewnątrz;

7. dobra państwowe i fundusze, oraz fundacye pozostające pod zarządem państwa zastępuje przełożony tej władzy, której w kraju przysłużyła zwierzchni nadzór nad niemi.

Także i te osoby do zastępowania przy rozprawach uprawnione, mogą się zastąpić przez pełnomocników, jeżeli jednak same przy

komasacyi dotyczącej ich prywatnego majątku są interesowane, mają je zastąpić ich zastępcy, tych ostatnich zaś ich pełnomocnicy.

§. 50.

Jeżeli ten, którego praw komasacya dotyczy, nie może być wysłuchanym, albo jeżeli miejsce pobytu takiego interesowanego nie jest wiadomem, a on nie pozostawił pełnomocnika, w takim razie komisarz miejscowy postara się u sądu o zamianowanie dlań kuratora w myśl §. 276. u. c.

§. 51.

Interesowani mający wspólny interes mogą do rozpraw dotyczących tychże wspólnych interesów wyznaczyć wspólnych pełnomocników. Komisarz miejscowy ma jednak prawo w wypadkach, w których to dla zawarowania praw, lub dla dobra rozprawy uzna za stosowne, wezwać mocodawców samych do osobistego jawienia się.

Do odbioru doręczeń muszą jednak strony we wspólnym interesie działające na wezwanie komisarza miejscowego wymienić wspólnego pełnomocnika, w przeciwnym razie ustanowi go komisarz miejscowy.

§. 52.

Pełnomocnicy muszą wykazać się pisemnem pełnomocnictwem swego mocodawcy. Tylko mąż uważanym będzie nawet i bez pełnomocnictwa za pełnomocnika, wyjąwszy, jeżeli nie żyje z żoną, albo sam nie jest własnowolny, lub gdyby to domniemane umocowanie wyraźnie zostało odwołanem przed komisarzem miejscowym.

Pełnomocnictwa mogą być także udzielane protokolarnie przed komisarzem miejscowym lub przed sądem. Pełnomocnictwa muszą opiewać na przeprowadzenie w ogólności komasacyi w myśl tej ustawy, albo też w szczególności pewnej komasacyi, muszą zawierać upoważnienie do składania prawomocnych oświadczeń, zawierania ugód, wyboru sędziów polubownych i zrzekania się bez wynagrodzenia swoich praw, a nie mogą zawie-

rać żadnych ograniczeń lub zastrzeżeń co do zatwierdzenia ze strony mocodawcy, w przeciwnym bowiem razie nie zostanie pełnomocnik za takiego uznany ani do rozprawy dopuszczonym.

§. 53.

Do wizyi lokalnych ma komisarz miejscowy zaważać znawców, a w razie potrzeby także i strony.

Znawcom należy dla ich informacyi zezwolić na przeglądnięcie dotyczących aktów rozprawy i dokumentów dowodowych, mogą oni także przed komisarzem miejscowym postawić wniosek na uzupełnienie sprawy przez dostarczenie brakujących jeszcze dowodów lub przez przesłuchanie świadków, lub stron samych.

Strony obecne przy przesłuchaniu znawców uprawnione są, celem gruntownego ocenięcia sprawy — wnosić postawienie pytań i są obowiązane udzielić rzeczoznawcom żądanych wyjaśnień i wskazówek.

§. 54.

Z przeprowadzonych rozpraw, dochodzeń i zawartych ugód, będą spisane i stronom odczytane protokoły, które wolno stronom przejrzeć. Protokoły muszą być podpisane przez prowadzącego rozprawę lub dochodzenie i przez strony, a w razie, gdyby do spisania ich użyty był osobny protokolarnt, także i przez tegoż. Jeżeli strona nie umie się podpisać, natenczas imię i nazwisko jej położy na protokole protokolarnt, a w braku tego prowadzący rozprawę. Odmówienie podpisu, jak i powód odmowy uwi docznia się w protokole. Odmowa ta nie czyni rozprawy nieważną, jeżeli przy spisowywaniu protokołu stosowano się do istniejących przepisów.

Ugody, dotyczące szczególnego interesu osoby odmawiającej podpisu — mają być uznane jako niezawarte.

Z wyjątkiem wypadku powyższego co do ugód, wydaleniem się strony przed zakończeniem protokołu nie czyni protokołu nieważnym.

§. 55.

W sprawach, które w myśl 2-go ust. §. 14. należą do zwyczajnego sądziego, ale przed niego nie zostały wytoczone, ma komisarz miejscowy obowiązek starać się o doprowadzenie ugody do skutku.

§. 56.

Komisarz miejscowy rozstrzyga w pierwszej instancji we wszystkich sprawach, dla których władze komasacyjne są właściwemi a które nie są zastrzeżone wyraźnie orzecnictwem władz wyższych bądź jako sprawy sporne w myśl §. 17., bądź wskutek innych postanowień ustawy.

Jeżeli po przeprowadzonej rozprawie przedmiot dokładnie został wyjaśniony, mogą być rozstrzygnięcia komisarza miejscowego obecnym stronom interesowanym zaraz przy rozprawie ustnie ogłoszone, co w protokole stwierdzić należy. Na żądanie należy w ciągu dni trzech po ogłoszeniu rozstrzygnięcia doręczyć pisemne orzeczenie wraz z powodami. Stronom nieobecnym przy rozprawie ma komisarz miejscowy w każdym razie wydać orzeczenie na piśmie.

§. 57.

Przeciw rozstrzygnięciom komisarza miejscowego można wnieść odwołanie do Komisji krajowej, która rozstrzyga ostatecznie.

Przeciw orzeczeniom wydanym przez Komisję krajową w I. instancji, służy prawo odwołania się do Komisji ministerjalnej.

Odwołania muszą być wniesione w terminie oznaczonym wyraźnie w orzeczeniu pierwszej instancji na ręce komisarza miejscowego pisemnie albo do protokołu.

Termin ten wynosi 14 dni, wyjąwszy wypadki, w których ustawa inaczej postanawia.

Odwołania przeciw orzeczeniom, które Komisja krajowa w sporach między stronami wydała jako władza pierwszej instancji, mają być wniesione w dwóch egzemplarzach, z których jeden doręcza się stronie przeci-

wnej dla ewentualnego wniesienia obrony w terminie czteronastodniowym.

§. 58.

Odwołanie przeciw takim zarządzeniom lub orzeczeniom komisarza miejscowego lub Komisji krajowej, których natychmiastowe wykonanie koniecznym jest dla prawidłowego toku komasacji i według zachodzących w poszczególnym wypadku okoliczności, bez narażenia strony interesowanej na szkodę może mieć miejsce — nie mają mocy wstrzymującej. Jednakże stan rzeczy stworzony zażeczeniem zarządzeniem lub orzeczeniem, może być dodatkowo sprostowany, jeżeli się to koniecznym okaże wskutek wyższego rozstrzygnięcia.

§. 59.

Władze uprawnione są każdego czasu, jeżeli prawdziwość lub dokładność opinii znawców wydaje się im wątpliwą, powodować wydanie opinii przez innych znawców, lub też zarządzić jakiegokolwiek inne dochodzenie mające na celu uzupełnienie lub sprostowanie dochodzenia.

§. 60.

Wniosek o przywrócenie do poprzedniego stanu ma być z reguły połączony z odwołaniem.

Jest on dopuszczalnym tylko w tych wypadkach, w których dopuszczalnym jest także wniosek w postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych.

Co do dopuszczalności, orzeka w pierwszej instancji Komisja krajowa.

§. 61.

Jeżeli Komisja krajowa lub ministerjalna wskutek odwołania, lub z mojej urzędowego nadzoru spostrzeże, że przy instruowaniu sprawy zaszyły istotne braki, że pominięte zostały widocznie ważne okoliczności, lub że ustawa została naruszona w taki sposób, iż to może mieć wpływ na wynik całej komasacji, albo iż przez to poszczególni interesowani zostali w swych prawach pokrzy-

wdzeni — natenczas zarządzi nową rozprawę lub dochodzenie i może poruczyć przeprowadzenie ich nawet innemu komisarzowi miejscowemu,

§. 62.

Do tych zarządzeń i orzeczeń, które tylko na wypadek ostatecznego zatwierdzenia planu komasacyjnego (§. 103.) mają być przeprowadzone, powinny władze dodać wyraźnie odpowiednie zastrzeżenie.

Przytem mają władze trzymać się zasady, iż przeprowadzone dochodzenia należy o ile możności także na wypadek niezatwierdzenia planu komasacyjnego, wyzyskać w interesie publicznym i interesie stron, zwłaszcza przez usunięcie sporów. Takie zatem orzeczenia, które nie przesadzają bezwarunkowo o zatwierdzeniu planu komasacyjnego, należy wydawać bez przytoczonego zastrzeżenia z mocą prawną, oznaczoną w §. 25.

Powyższe postanowienia nie mają zastosowania, jeżeli chodzi o komasację, którą zarządzi osobna ustawa krajowa w celu stosownego przeprowadzenia nawodnienia lub osuszenia większych przestrzeni, przy której zatem w myśl §§. 96 i 103, zatwierdzenie planu komasacyjnego przez władzę nie jest zależne od ostatecznej decyzji bezpośrednich uczestników.

§. 63.

Jeżeli komasacja gruntów rolnych przychodzi do skutku w połączeniu z podziałem lub regulacją, to w takim razie przeprowadzając podział lub regulację wśród postępowania komasacyjnego, stosuje się odpowiednio ogólne postanowienia §§. 45—62 niniejszej ustawy z następującymi zmianami:

1. Co do zastępstwa uczestników i zastępstwa realności, z której posiadaniem łączy się udział w wspólnych gruntach, prawo użytkowania i zarządu w myśl ustawy albo jakieś rozszczenie w myśl §. 23. wymienionej ustawy, ma zastosowanie ostatni ustęp §. 36. względnie §. 38. ustawy

2. Postanowienia §. 55. niniejszej ustawy o tyle nie ma zastosowania, że władze

w myśl ustępu 1. §. 10. ustawy
. powołane są także do przeprowadzenia rozpraw i orzekania o sporach między współnikami co do posiadania lub własności poszczególnych części wspólnych gruntów.

B. Przygotowanie i ułożenie planu komasacyjnego.

§. 64.

Prace przygotowawcze do komasacji jako też plan komasacyjny mogą być dokonane pod kierownictwem komisarza miejscowego (§§. 65. do 89. niniejszej ustawy), lub bez tego kierownictwa przez jednego lub kilku właścicieli gruntów, które mają być komasowane. (§§. 90. do 92. niniejszej ustawy).

Plan komasacyjny musi zawierać oszacowanie gruntów i praw, które ma się uwzględnić przy zamianie lub wyrównaniu, oznaczenie gruntów mających być danymi i przyznanymi w zamian i wskazanie tych wspólnych urządzeń, które uznano za konieczne dla użytkowania gruntu przyznanego w zamian (ekwiwalentu). (§. 27. ustawy państwowej).

Postanowień natury publiczno-prawnej nie wolno wciągać do planu komasacyjnego, chyba, że dotyczą takich stosunków kultury krajowej, które mają być uporządkowane z powodu komasacji, względnie z powodu połączonego z nią podziału lub regulacji. Nie wolno przeto takich postanowień wydawać i wciągać do planu, które się odnoszą do opieki nad ubogimi, kwaterunku i innych tego rodzaju ciężarów publicznych.

§. 65.

Jeżeli przynajmniej połowa właścicieli gruntów rolnych, należących do obszaru komasacyjnego (§§. 1. i 5.) zażąda komisarza miejscowego celem komasacji tych gruntów, również, jeżeli ustawa krajowa zarządzi komasację celem należytego wykonania nawodnienia lub osuszenia większych przestrzeni, wówczas Komisya krajowa ma wyznaczyć ko-

misarza miejscowego do przeciwwzięcia prac przygotowawczych i do ułożenia planu komasacyjnego (§. 28. ustawy państwowej).

Jeżeli jednak między gruntami, które mają być wciągnięte do komasacyi znajdują się grunta, będące dobrem gminnym, których podział według uchwały sejmowej (§. 7.) nie może nastąpić lub tylko częściowo może mieć miejsce i jeżeli przy badaniu wniosku na wdrożenie komasacyi (§. 66.) okaże się, że za obszar mający pozostać wspólnym nie można wyszukać odpowiedniego ekwiwalentu w innym położeniu, zaś przyznanie ekwiwalentu w tem samem położeniu uczyni niepodobnem ułożenie planu komasacyjnego korzystnego pod względem gospodarczym, natenczas Komisya krajowa winna odmówić wdrożenia postępowania komasacyjnego.

§. 66.

Bliższe szczegóły co do formy i przeprowadzenia dochodzenia w przedmiocie żądania wymienionego w poprzednim paragrafie, co do zastosowania postanowień §. 4. już w tem stadium postępowania, jakoteż co do dochodzeń władzy w celu zbadania samego wniosku, określone będą w drodze rozporządzenia.

§. 67.

Jeżeli się okaże, że prowokacyę wniosła mniej niż połowa właścicieli gruntów rolnych, należących do obszaru komasacyjnego, natenczas obowiązuje ona tych, którzy ją wnieśli, jeszcze przez dwa lata, licząc od dnia wniesienia, a to na wypadek, gdyby w ciągu tego czasu przez przystąpienie innych potrzebna połowa została osiągnięta.

§. 68.

Dzień, w którym ma się rozpocząć działalność urzędowa komisarza miejscowego, należy publicznie ogłosić w urzędowej gazecie krajowej, następnie jednak także w gminach tego okręgu, na który się jego działalność urzędowa ma rozciągać, z tą uwagą, że od tego dnia począwszy nabywają moey obowiązującej postanowienia niniejszej ustawy co

do właściwości władz, następnie co do bezpośrednich i pośrednich uczestników, jakoteż co do składanych przez nich oświadczeń lub zawieranych ugód, w końcu co do obowiązku następców prawnych, uznania stanu prawnego stworzonego w celu przeprowadzenia komasacyi (§. 49. ustawy państwowej).

O dniu, w którym ma się rozpocząć działalność urzędowa komisarza miejscowego, należy zawiadomić także Wydział krajowy i Wydział powiatowy.

§. 69.

Komisarz miejscowy kieruje dochodzeniami i rozprawą. Jest on odpowiedzialnym za prawidłowe przeprowadzenie postępowania. Obok komisarza miejscowego współdziałają przy komasacyi w miarę postanowień tej ustawy i odnośnych rozporządzeń:

1. wydział uczestników;
2. personal techniczny, potrzebny do prac geometrycznych (§. 73.) i
3. potrzebne ponadto pomocnicze siły techniczne i znawcy.

Jeżeli w postępowaniu komasacyjnem uczestniczą bezpośrednio gmina, część gminy lub zakład gminy jako właściciele gruntów, wciągniętych do komasacyi lub ze względu na grunta oznaczone w §. 7., natenczas Wydział krajowy ma wysłać do tej komasacyi swego delegata. Komisarz miejscowy ma wzywać tego delegata do wszystkich tych rozpraw, które mają wpływ na oznaczenie i uwzględnienie praw i interesów gminy, części gminy lub zakładu gminnego.

Delegatowi temu służy także prawo stawiania przed komisarzem miejscowym wniosków na przeprowadzenie takich dochodzeń, rozpraw lub wydanie zarządzeń, które ze względu na zawarowanie interesów gminy części gminy, lub zakładu gminnego uzna za konieczne lub pożądane. Delegat ów nie może jednak wskutek nieprzychylenia się komisarza miejscowego do jego żądań wnosić odwołania, lecz ma w tym względzie zwrócić się do Wydziału krajowego, któremu wolno przed-

stawić odnośną sprawę Komisji krajowej w celu wydania takich zarządzeń, jakie Komisya ta z mocy służącego jej nadzoru z urzędu (§. 61.) uzna za stosowne.

§. 70.

Wydział uczestników ma się składać według uznania komisarza miejscowego w miarę mniejszej lub większej liczby uczestników z sześciu do piętnastu członków. Jedną trzecią część członków wydziału wybierają uczestnicy bezpośredni z pośród siebie względną większością głosów, zaś po jednej trzeciej części powołują z grona uczestników bezpośrednich Wydział powiatowy i komisarz miejscowy w ten sposób, żeby w wydziale była reprezentowaną mniejsza, średnia i większa własność ziemska.

Przeciwko postanowieniu komisarza miejscowego co do liczby członków wydziału i przeciwko powołaniu do wydziału, którego dokonał on sam lub Wydział powiatowy, zażalenie nie jest dopuszczalnem.

§. 71.

Oprócz oznaczonej przez komisarza liczby członków wydziału, należą doń jeszcze przełożeni tych obszarów dworskich i naczelnicy tych gmin, w których okręgu leżą grunta, mające uleść komasacyi. Komisarz miejscowy ma ich wezwać do wstąpienia do wydziału.

§. 72.

Wydział uczestników jest ciałem doradcem przy boku komisarza miejscowego we wszystkich tych kwestyach, które dotyczą komasacyi w ogólności i łączących się z nią wspólnych urządzeń gospodarczych. — W szczególności ma być wydział uczestników — pominąwszy postanowienia §§. 75. i 79. pytany o to, jaki zachować sposób postępowania w granicach dotyczących przepisów przy ustaleniu stosunku wartości, dalej o ogólne zasady przy projektowaniu wspólnych urządzeń i przy układaniu projektu podziału, następnie o termin odpowiedni do wykonania planu, a zwłaszcza do oddawania w posiadanie ekwiwalentu, następnie o sposób zaprowadzenia wspólnych urządzeń, nakoniec o prowizoryczne zarządzenie, jakie wypadnie wydać w ciągu postępowania.

Natomiast pytania w których chodzi bezpośrednio o zbadanie i ustalenie praw poszczególnych uczestników, albo o ich zaspokojenie i wogóle o interesa prywatne, nie mają być przedmiotem rozpraw wydziału.

Wydział zwołuje w miarę potrzeby komisarz miejscowy, któremu też służy przewodnictwo w wydziale. Do obrad wydziału należy powoływać także geometrę (§. 73.) Innych ludzi fachowych (§. 74.) współdziałających przy komasacyi, powołuje się tylko wtedy, gdy chodzi o sprawy należące do ich zawodu.

Członkowie, należący na podstawie §. 70. i 71. do wydziału, pełnią połączone z tem czynności jako funkcyę honorową bez prawa do wynagrodzenia.

§. 73.

Personal techniczny potrzebny do prac geometrycznych, ustanowi Wydział krajowy na koszt kraju i odda go do dyspozycyi przewodniczącego Komisji krajowej.

Bliższe szczegóły co do urzędzenia służby technicznej i co do sposobu opędzania odnośnych kosztów określi rozporządzenie, które Namiestnik wyda na podstawie porozumienia z Wydziałem krajowym.

§. 74.

Osoby fachowe, potrzebne do innych prac technicznych, jak przedewszystkiem techników melioracyjnych i leśnych, dozorców melioracyjnych, jakoteż znawców do szacowania i ludzi do wskazywania granic powołuje komisarz miejscowy z grona w swym zawodzie doświadczonych, względnie z biegiem granic dokładnie obznajmionych, a to z wyjątkiem nagłych wypadków, po wysłuchaniu uczestników. Komisarz miejscowy ma ich zaprzysiądz na sumienne wykonanie poruczonych im czynności, jeżeli nie są stałym znawcami sądowymi.

§. 75.

Przy rozpoczęciu prac wstępnych należy na polecenie komisarza miejscowego obejść granice obszaru komasacyjnego w towarzystwie

osób znających dokładnie granice i gdzie tego zajdzie potrzeba, dokładniej odznaczyć. Do tej czynności należy zawezwać sąsiednich właścicieli gruntów, a jeżeli granice obszaru są zarazem granicami gminy, lub obszaru dworskiego, także i zastępców gminy sąsiedniej lub obszaru dworskiego a w każdym razie członków wydziału uczestników. Z tej czynności należy spisać protokół i jeżeli przy tej sposobności wyjdą na jaw spory o własność lub o posiadanie, zostosowane zostaną postanowienia §. 55. tej ustawy a względnie postanowienia ustawy krajowej

§. 76.

Ustalenie wartości gruntów do komasacyi włączonych może nastąpić w myśl §. 26. albo jednomyślnie, albo na podstawie opinii znawców. W pierwszym wypadku wymaga zgoda potwierdzenia komisarza miejscowego, w drugim wypadku dokonywa także oszacowania na powyżej wyrażonej podstawie. W każdym razie ma on w myśl ogólnego przepisu ustępu trzeciego §. 31. zwrócić uwagę na to, aby prawa pośrednio interesowanych w nim uszczuplone nie zostały.

Znawcy mają przy odłaniu swej opinii co do bonitacyi t. j. oszacowania według pewnych klas szacunkowych postępować w następujący sposób:

1. ustanowić szemat bonitacyjny t. j. szemat istniejących w okręgu komasacyjnym stopni wydajności gruntowej;

2. rozklasyfikować t. j. oznaczyć i miejscowo odgraniczyć te części obszaru, które mają być zaliczone do jednej i tej samej klasy, względnie do poszczególnych klas szematu bonitacyjnego;

3. taryfować t. j. obliczyć czysty przychód każdej poszczególniej klasy szematu bonitacyjnego.

§. 77.

Przy bonitacyi trzeba na to uważać, aby każdy grunt, względnie każda część gruntu oszacowana była w stosunku do ta-

kiego przychodu, jaki grunt ten ze względu na swą istotną, albo skutkiem trwałych wkładów uzyskaną jakość, na swoje położenie i stan, w jakim się w chwili oszacowania znajduje, może przynieść każdemu posiadaczowi w danej miejscowości przy należytem i stosunkom miejscowym odpowiadającym zagospodarowaniu. Grunta nie będące dotychczas w kulturze i przeznaczone do wykorzystania kawałki gruntów lasowych, które nadają się do przemiany w grunta uprawne, szacuje się według ich przyszłej wartości jako grunt w kulturze będący i zalicza się do odpowiedniej klasy.

§. 78.

Następujące stosunki i przedmioty nie mają być uwzględnione przy oszacowaniu gruntu:

1. przemijający, niezwykle wysoki albo z zaniedbania wynikły niski stan kultury i nawożenia;

2. niedostateczne wyzyskanie ostatniego znawożenia i kosztów uprawy wyłożonych w celu przysporzenia peryodycznie powtarzających się przychodów;

3. plantacye, znajdujące się na gruncie, mające przysporzyć szczególny przychód n. p. drzewa owocowe, plantacye łąziny i t. p.

4. drzewostany, przeznaczone na ścięcie bez różnicy, czy się nadają już do ścięcia lub nie;

5. szczególne urządzenia gospodarcze znajdujące się na gruncie, a dające się łatwo bez znacznego zmniejszenia wartości gruntu oddzielić n. p. płoty.

Uwzględnienie tych stosunków i przedmiotów nastąpi według §. 89.

§. 79.

Uczestnikom komasacyi należy wyłożyć do przejrzania przez 14 dni w odpowiedniemu miejscu leżącym w obrębie obszaru komasacyjnego:

1. ocenę gruntów, na którą zgodzi się komisarz miejscowy na podstawie opinii zna-

weów uzyskanej drogą bonitacyi, — względnie uzyskany tym sposobem plan bonitacyjny dla obszaru komasacyjnego.

2. rejestr posiadania zawierający wszystkie poszczególne grunta. Przy każdym gruncie należy podać: właściciela, nazwę niwy, obszar całego gruntu i obszar części tegoż należących do odrębnego rodzaju gleby i oddzielnej klasy dobroci.

Czas wyłożenia należy co najmniej na trzy dni przedtem ogłosić w gminach obszaru komasacyjnego. Równocześnie należy każdemu bezpośredniemu uczestnikowi doręczyć dotyczący go wyciąg z rejestru stanu posiadania z odwołaniem się na postanowienie §. 80.

§. 80.

Przeciwko datom odnoszącym się do ocenienia całego gruntu lub części tego gruntu, a wynikającym z planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, mogą uczestnicy komasacyi wnosić uwagi u komisarza miejscowego. W razie ustnego zgłoszenia należy spisać protokół. Komisarz miejscowy jest obowiązany sprawdzić, czy te uwagi są uzasadnione i utrzymywać w ewidencji braki, jakie przy tej sposobności wykażą się istotnie w planie bonitacyjnym, celem sprostowania ich w dalszem postępowaniu.

Postępowanie w toku instancyi i rozstrzygnięcie co do tych uwag nie ma miejsca w tem stadyum; stronom służy prawo wniesienia swych zażaleń, przy sposobności oznaczonej w §. 94. O tem prawie należy je pouczyć.

Przeciwko innym datom rejestru posiadania, a w szczególności przeciwko zawartym w nim wymiarom powierzchni, mogą interesowani w komasacyi wnosić zarzuty, u komisarza miejscowego zarówno odnośnie do własnych, jak i do cudzych gruntów. Co do tych zarzutów należy przeprowadzić z stronami interesowanymi rozprawę, a jeżeli w kwestyi spornej, władza komasacyjna jest właściwą, nastąpi rozstrzygnięcie w toku instancyi.

Czas do wnoszenia uwag i zarzutów kończy się ośm dni po upływie terminu do wyłożenia planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, dla tych zaś uczestników, którym ma się doręczyć wyciągi z rejestru stanu posiadania, w żadnym razie nie przed upływem dni 14, licząc od doręczenia.

§. 81.

Po ostatecznem ustaleniu rejestru stanu posiadania ma komisarz miejscowy przystąpić do wyznaczenia odpowiednich ekwiwalentów, do oznaczenia potrzebnych gospodarczych urządzeń i wyrównań w pieniądzech i ma zarządzić ułożenie potrzebnych do tego obliczeń i planów.

Rozporządzenie wydane w porozumieniu z Wydziałem krajowym określi, w jakich wypadkach i pod jakimi bliższymi warunkami krajowe biuro melioracyjne ma współdziałać w projektowaniu owych urządzeń, a w szczególności przy zaopiniowaniu dotyczących projektów.

Jeżeli z komasacją łączy się podział gruntu, należącego do kategorii wymienionych w §. 7. natenczas należy również uwzględnić odpowiednio przy wspomnianych obliczeniach i planach oznaczone w ustawie krajowej z dnia prawa bezpośrednich uczestników. Ekwiwalenta, które w wykonaniu postanowień §§. 32. do 34. pozostaną obciążone służebnościami lub ciężarami gruntowymi, a mają być przydzielone innemu posiadaczowi, następnie ekwiwalenta, na których ma pozostać zabezpieczona jakaś wierzytelność w myśl §. 40., należy podobnie jak ekwiwalenta wspomniane w §. 87. wstawić w obliczeniu, jednak z uwzględnieniem zmniejszonej wartości, jaka wyniknie z takiego obciążenia.

§. 82.

Jeżeli powierzchnia dróg, rowów albo innych urządzeń, które odpadną wskutek komasacyi jest większą, niżeli powierzchnia, jakiej potrzeba na wspólne urządzenia, wymienione w §. 9. natenczas nadwyżkę — w braku

innej umowy — należy rozdzielić między bezpośrednich uczestników komasacyi według średniego stosunku powierzchni i wartości tej posiadłości gruntowej, z którą uczestniczą w komasacyi, albo też uwzględnić to przy wyznaczaniu im wynagrodzenia. W razie, gdyby był niedobór, należy go w tym samym stosunku ściągnąć od bezpośrednich uczestników a ich wynagrodzenie odpowiednio zmniejszyć.

Jeżeli tego rodzaju wspólne urządzenia okażą się potrzebnymi dopiero dodatkowo w takim stadium postępowania, w którym takie obliczenie zbywających lub brakujących powierzchni gruntowych mogłoby przyjsć do skutku tylko za pomocą długotrwałej lub kosztownej zmiany przygotowawczych prac komasacyjnych, w takim razie potrzebny grunt mają odstąpić odnośni uczestnicy bezpośredni za całkowitem odszkodowaniem pieniężnym, które w braku umowy oznaczy władza.

§. 83.

Do urządzeń, które podwyższają gospodarezy użytek z niektórych tylko gruntów przyznanych, jako wynagrodzenie, mają być zastosowane przepisy pierwszego ustępu §. 82. z tem ograniczeniem, że potrzebna ilość gruntu będzie dostarczoną na rachunek tychże wynagrodzeń, o ile już przy obliczeniu tych wynagrodzeń nie uwzględniono tego, że zaprowadzenie owych urządzeń nastąpi kosztem wszystkich uczestników.

§. 84.

Uczestnicy komasacyi, których posiadłość gruntowa wskutek urządzeń gospodarczych, połączonych z komasacją, nie odnieść żadnej korzyści lub korzyść nieznaczną, nie stojącą w żadnym stosunku do wymiaru podanego w pierwszym wstępie §. 82. winni być uwolnieni od udziału w dostarczeniu gruntu, potrzebnego na takie urządzenia albo całkiem albo w części odpowiadającej istonym stosunkom.

§. 85.

W braku odmiennego układu albo specjalnego prawnego zobowiązania, mają ucze-

stnicy ponosić kosztu zaprowadzenia urządzeń gospodarczych włącznie z odszkodowaniami należącemi się w gotówce w myśl drugiego ustępu §. 82. z tytułu dostarczenia gruntu pod urządzenia gospodarcze lub z jakiegokolwiek innego tytułu i to w takim stosunku, w jakim w myśl §§. 82—84 uczestniczą w nadwyżce względnie w pokryciu brakującej części gruntu.

§. 86.

Według tych samych zasad, które przy zakładaniu wspólnych urządzeń obowiązują, ma się uregulować także obowiązek utrzymywania tych urządzeń.

O ile się to tyczy utrzymania budowli wodnych mogą być odnośni uczestnicy zmuszeni na podstawie orzeczenia władzy do zawiazania spółki wodnej w myśl przepisu §. 45. ustawy wodnej z 14. marca 1875 Nr. 30 dz. u. kr. a to bez osobnej w tym celu ustawy krajowej.

§. 87.

Jeżeli odpowiednie użytkowanie gruntu przyznanego jako ekwiwalent nie jest możebnem bez ustanowienia służebności na innej do komasacyi wciągniętej parceli gruntowej, winno się stosunek tej służebności ściśle określić i uwzględnić okoliczność tę przy oszacowaniu odnośnego gruntu.

Gdyby jednak dokonane oszacowanie się cofnąć nie dało bez długotrwałych lub kosztownych zmian w dotychczasowych pracach będzie odpowiednie odszkodowanie w braku porozumienia oznaczone urzędownie.

§. 88.

Przy oznaczeniu poszczególnych ekwiwalentów w ziemi winno się o tyle uwzględnić życzenia bezpośrednich uczestników o ile to się stać może bez naruszenia przepisów ustawy lub uszkodzenia takich publicznych interesów, które można zaspokoić za pomocą komasacyi.

Jeżeli z komasacją łączy się podział wspólnego gruntu, oznaczonego w §. 7., a ten

podział dotyczy bezpośrednio gminy, części gminy lub zakładu gminnego, wówczas należy mieć na uwadze o ile i w jakim położeniu one potrzebują gruntu na cele publiczne, a to w myśl ustawy krajowej z dnia

§. 89.

Za to, co w myśl §. 78. l. 1. i 2. pominięto przy oszacowaniu poszczególnych gruntów winno być dane wynagrodzenie w pieniądzech, jeżeli między posiadaczem tych gruntów a tym, któremu one mają być przyznane jako ekwiwalent, nie został zawarty układ odmienny.

Plantacye wymienione w §. 78. l. 3. musi na żądanie dotychczasowego posiadacza przyjąć ten, komu odnośny grunt przyznano za zapłatą oszacowanej wartości.

To samo odnosi się do wspomnianych w §. 78. l. 4., nierębnych drzewostanów, podział kiedy drzewostany przydatne do ścięcia według wyboru dotychczasowego posiadacza, ma albo on sam w oznaczonym terminie wyrąbać, albo też ma je przyjąć do uiszczenia kwoty szacunkowej ten, co odnośny grunt otrzyma jako ekwiwalent. W razie zastrzeżonego wyrębu należy się temu, kto otrzymał ten grunt jako ekwiwalent odpowiednie odszkodowanie za utracony na razie zwyczajny przychód z odnośnej powierzchni.

Wymienione w §. 78. pod l. 5. urzędzenia mogą być wedle wyboru tego, komu grunt przyznano, albo pozostawione przy gruncie za uiszczeniem kwoty szacunkowej albo też w oznaczonym terminie usunięte przez poprzedniego posiadacza gruntu.

§. 90.

Jeżeli jeden lub więcej właścicieli gruntów, przeznaczonych przez nich do komasacyi, chcą sami przedsięwziąć prace przygotowawcze, jakoteż ułożenie planu komasacyjnego bez kierownictwa komisarza miejscowego, wówczas mogą jeszcze przed rozpoczęciem prac przygotowawczych postarać się o orzeczenie władzy w tym kierunku, czy rozmiary

zamierzonej komasacyi odpowiadają postanowieniom §§. 1. i 5.

Jeżeli stosownie do okoliczności można mieć uzasadnioną nadzieję że taka komasacya przyjdzie do skutku, natenczas władza może na prośbę przedsiębiorców upoważnić ich na czas odpowiedni do przeprowadzenia potrzebnych dochodzeń i pomiarów w całym okręgu komasacyjnym pod warunkiem że w razie wyrażenia szkody winni ją wynagrodzić.

O tym obowiązku orzeka w razie sporu sędzia zwyczajny (§. 31. ustawy państw.).

§. 91.

Plan komasacyjny ułożony przez jednego lub kilku właścicieli gruntów, przeznaczonych do komasacyi, ma być wyłożony przez dni 14 w gminach należących do obszaru komasacyjnego, aby go mogli przejrzeć wszyscy uczestnicy bezpośredni, z których każdego z osobna o tem zawiadomić należy. Skoro większość tych uczestników podpisem swoim da tymczasowe zezwolenie, należy plan przedłożyć Komisji krajowej i przedstawić stosunki w których mogą być interesowane także inne osoby z powodu zmian w jakiejś służebności lub w ciężarze gruntowym lub z powodu zamierzonego urządzenia gospodarczego. Zarazem należy donieść, czy te stosunki uporządkowano zgodnym sposobem lub też zastrzeżono orzeczeniu władzy (§. 32. ustawy państwowej).

§. 92.

Jeżeli plan komasacyjny nie odpowiada postanowieniom §. 64., albo jeżeli nie może służyć za podstawę do dalszych dochodzeń z powodu innych ważnych braków, do których należy zaliczyć mianowicie niedostateczne uchylene rozrzucenia gruntów, ma Komisya krajowa polecić uczestnikom, aby przedłożyli poprawiony plan, trzymając się zawsze przepisów §. 91.

We wszystkich innych wypadkach ma Komisya krajowa wyznaczyć do takiej komasacyi komisarza miejscowego, ogłosić publicznie w sposób przepisany §. 68 dzień, od którego zaczyna się jego działalność urzęd-

dowa, a następnie z wykluczeniem odwołania do Komisji ministerjalnej orzec na podstawie dochodzeń, dokonanych przez komisarza na miejscu, czy należy natychmiast przystąpić do wyłożenia planu komasacyjnego według podanych poniżej przepisów, czy też przed tem jeszcze uzupełnić dochodzenie ze względu na orzeczenia zastrzeżone przy końcu §. 91., zaś w razie potrzeby i w innych okolicznościach (§. 33. ustawy państwowej).

§. 93.

Blizsze przepisy do powyższych postanowień dotyczące się urzędzenia służby technicznej, przygotowania i ułożenia planu komasacyjnego, skali map i planów, urzędzenia robót geodetycznych, dopuszczalnych różnic pomiarowych i rachunkowych, postępowania którego się trzymać należy przy bonitacji i obliczeniach, wydzielenia poszczególnych gruntów na to, aby je w swoim czasie sprzedać w celu pokrycia lub pomniejszenia kosztów komasacji, okoliczności uwzględnić się mających przy projektowaniu wspólnych urzędzeń gospodarczych, co do formularzy i t. d. mają być wydane w porozumieniu z Wydziałem krajowym w drodze rozporządzeń.

(*1*) Wyłożenie i wytyczenie planu komasacyjnego i powzięcie o nim uchwały ostatecznej.

§. 94.

Plan komasacji, bez względu na to, czy ułożony został pod kierownictwem komisarza miejscowego, czy też bez niego przez jednego lub kilku właścicieli gruntów, przeznaczonych do komasacji, należy wyłożyć w gminach obszaru komasacyjnego, do publicznego przejrzania przez wszystkich interesowanych przez dni 30. Komisarz miejscowy ma go na gruncie wytyczyć i na żądanie interesowanych objaśnić.

Miejsce i czas wyłożenia, jakoteż wytyczenie planu komasacyjnego, należy zapowiedzieć edyktem, który ma być ogłoszony w urzędowej gazecie krajowej i równocześnie we wszystkich gminach okręgu komasacyj-

nego z wezwaniem zarówno bezpośrednich jak pośrednich interesowanych, ażeby swoje zarzuty co do planu w przeciągu 45 dni, licząc od pierwszego dnia wyłożenia go w gminie, zgłosili do komisarza miejscowego, albo pisemnie, albo ustnie do protokołu (§. 34. ustawy państwowej).

§. 95.

O zarzutach wniesionych wskutek tego wezwania, orzeka Komisya krajowa, a w drodze odwołania Komisya ministerjalna.

Termin odwołania wynosi 14 dni i zaczyna się z dniem, następującym bezpośrednio po dniu doręczenia orzeczenia Komisji krajowej (§. 30. ustawy państwowej).

§. 96.

Jeżeli w terminie edyktalnym, oznaczonym w §. 94. nie wniesiono żadnych zarzutów przeciw planowi komasacyjnemu, albo jeżeli podniesionych przeciw niemu zarzutów nie uwzględniła Komisya krajowa, względnie Komisya ministerjalna, należy się postarać o to, aby uczestnicy bezpośredni powzięli ostateczną uchwałę co do planu komasacyjnego. Jeżeli natomiast wskutek podniesionych zarzutów zarządzono zmiany w planie komasacyjnym, wówczas komisarz miejscowy ma poprzednio ten plan przerobić odpowiednio do wydawanych orzeczeń Komisji krajowej i ministerjalnej, następnie wytyczyć go ponownie na gruncie, jeżeli Komisya krajowa uzna to za potrzebne dla uwidocznienia tych zmian, a w końcu ma się postarać o ostateczną uchwałę bezpośrednich uczestników (§. 97.)

Ostateczna uchwała bezpośrednich uczestników co do planu komasacyjnego odpada, jeżeli ustawą krajową zarządzono komasację w celu skutecznego przeprowadzenia nawodnienia lub osuszenia większych obszarów (§. 36. ustawy państwowej).

§. 97.

Ostateczna uchwała co do planu komasacyjnego zapada pod przewodnictwem ko-

misarza miejscowego przez głosowanie bezpośrednich uczestników.

Plan komasacyjny uważa się wtedy za przyjęty, gdy większość bezpośrednich uczestników komasacyi nań się zgodziła, a czysty przychód katastralny z gruntów przeznaczonych do komasacyi, należących do tej większości wynosi najmniej dwie trzecie części czystego przychodu katastralnego wszystkich gruntów, przeznaczonych w tym obszarze do komasacyi (§. 37. ustawy państwowej).

§. 98.

Do głosowania ma komisarz miejscowy przygotować spis bezpośrednich uczestników komasacyi i podać w nim czysty dochód katastralny ich gruntów, włączonych do komasacyi, oraz dodać dwie rubryki: „Za planem komasacyjnym“ i „Przeciw planowi komasacyjnemu“.

O terminie wyznaczonym do głosowania, który ma najmniej wynosić ośm godzin, należy zawiadomić wszystkich uczestników bezpośrednich z osobna, a oprócz tego należy ogłosić odpowiednie obwieszczenie w gminach okręgu komasacyjnego przynajmniej na trzy dni przed terminem głosowania.

Każdy bezpośredni uczestnik może w ciągu oznaczonego terminu oddać swój głos za planem komasacyjnym lub przeciw niemu. Oddawać głos może uczestnik bezpośredni tylko sam osobiście lub przez osoby umocowane w myśl §. 52., a dzieje się to w ten sposób, że odnośna osoba w obecności komisji kierującej głosowaniem wpisuje sama lub w razie nieumiejętności pisania poleci wpisać swoje nazwisko w rubrykę rejestru za planem komasacyjnym lub przeciw niemu. Ograniczające, warunkowe lub inne uwagi nie są dopuszczalne przy tem wpisywaniu i będą uważane tak, jakby ich nie dodano. Komisya do głosowania składa się z komisarza miejscowego jako przewodniczącego i dwóch przez niego powołanych bezpośrednich uczestników komasacyi.

§. 99.

Jeżeli co do gruntów wspólnych, wciągniętych w komasacyę a nie podlegających

podziałowi podług §. 7., współwłaściciele mają mieć razem jeden głos w myśl §. 30, i jeżeli można przewidzieć, iż rozprawa z tymi współwłaścicielami celem oznaczenia i oddania tego głosu mogłaby wstrzymać lub utrudnić przebieg głosowania w zwyczajnym terminie §. 98., natenczas należy odnośnie do tych gruntów rozpisać osobne terminy, odpowiedni czas trwając. Na tych terminach należy spisać protokolarnie głosy, oddane za te grunta przez współwłaścicieli i rezultat ostateczny wynikający z nich podług §. 30. Rezultat ten wpisze komisarz miejscowy do rejestru głosowania powołując się na protokół.

§. 100.

Jeśli wspólne grunta mają być z powodu komasacyi podzielone w myśl postanowienia §. 7., z mocy ustawy, naówczas należy wszystkich tych, których udziały w tych wspólnych gruntach mają być zastąpione ekwiwalentami, wpisać z urzędu wraz z czystym przychodem katastralnym z tych wspólnych gruntów w rubrykę głosujących za planem komasacyjnym. Ci, którzy nadto z powodu innych własnych gruntów uczestniczą bezpośrednio w komasacyi, mają eo do tych ostatnich gruntów zastrzeżone prawo głosowania według §. 98., względnie §. 99., niezawisłe i odrębnie od wymienionego wyżej wpisu.

§. 101.

Kto mimo przepisanej ustawą zawiadomienia o terminie głosowania nie odda swego głosu w tym terminie w formie przepisanej ma być po ukończeniu terminu wezwany przez komisarza miejscowego, ażeby w przeciągu trzech dni, licząc od dnia, następującego po dniu doręczenia wezwania, oddał swój głos na piśmie. Wezwanie to ma mieć wyraźny dodatek, że ponowne wstrzymanie się od oddania głosu lub przysłanie nieokreślonego lub warunkowego oświadczenia będzie uważane za zgodzenie się na plan komasacyjny.

Tych, którzy po takim wezwaniu nie głosują, lub złożą oświadczenie nieokreślone

albo warunkowe, należy wpisać w rubrykę głosujących za planem komasacyjnym, a przytem dodać uwagę, zawierającą powołanie się na niniejsze postanowienie.

§. 102.

Wynikający z głosowania stosunek głosów ma komisarz miejscowy natychmiast po ukończeniu głosowania publicznie ogłosić w gminach, należących do okręgu komasacyjnego i wezwać tych uprawnionych do głosowania, którzy uważają się za pokrzywdzonych postępowaniem, jakiego się trzymano przy głosowaniu, lub obliczeniem głosów, ażeby w ciągu dni czterech, licząc od dnia tego ogłoszenia, zgłosili u komisarza miejscowego pisemnie, albo podali ustnie do protokołu swoje zażalenia.

Po upływie tego czasu przedkłada komisarz miejscowy Komisji krajowej plan komasacyjny, protokół głosowania i wniesione zażalenie (§. 38. ustawy państwowej).

§. 103.

Komisja krajowa orzeka o tych zażale- niach bez odwołania a następnie, decyduje o komasacji zatwierdzając plan komasacyjny, albo odmawiając zatwierdzenia.

Jeżeli przy głosowaniu nad planem komasacyjnym okazała się większość wymagana w §. 97. wówczas zatwierdza go Komisja krajowa, oświadcza że mniejszość bezpośrednich uczestników musi się na tej podstawie zgodzić na komasację i udziela komisarzowi miejscowemu potrzebnych wskazówek do przeprowadzenia tego planu.

Jeżeli przy głosowaniu nie było takiej większości, wtedy Komisja krajowa nie zatwierdza planu komasacyjnego i zamyka postępowanie komasacyjne z zastrzeżeniem wydania dodatkowego orzeczenia o kosztach.

Jeżeli ustawą krajową zarządzono komasację w celu skutecznego nawodnienia lub ususzenia większych przestrzeni w takim razie Komisja krajowa ma prawo zdecydować o komasacji zaraz po rozstrzygnięciu zarzutów, podniesionych w ciągu terminu edyktalnego (§. 94.) przeciwko planowi komasacyjnemu.

Przeciwko planowi komasacyjnemu zatwierdzonemu przez Komisję krajową nie można wnosić odwołań, ani żądać przywrócenia do poprzedniego stanu. (§. 39. ust. państw.)

§. 104.

Orzeczenie Komisji krajowej wydane w myśl §. 103., a zawierające potwierdzenie lub niepotwierdzenie planu komasacyjnego jako też zarządzenie Komisji krajowej, odnoszące się do wykonania zatwierdzonego planu ma komisarz miejscowy ogłosić w gminach okręgu komasacyjnego, oraz doręczyć je każdemu bezpośredniemu uczestnikowi i każdemu komu służy prawo wypowiedzenia według §. 38.

§. 105.

Jeżeli wartość gruntu, przeznaczonego do komasacji albo wartość przedmiotu pozostawionego do osobnej oceny uległa przed oddaniem nowemu właścicielowi zmniejszeniu choćby skutkiem przypadkowego wydarzenia, może nowy właściciel w ciągu 60 dni po wykonaniu odnośnej części planu komasacyjnego żądać od dawnego właściciela dodatkowego wyrównania wartości. Takie wyrównanie ma nastąpić w ziemi, jeżeli zmniejszenie wartości dotyczy gruntu i jeżeli to jest możliwe bez znacznego naruszenia nowego układu posiadłości we wszystkich innych przypadkach w pieniądzu.

Jeżeli przy wykonaniu komasacji wkraść się błąd pomiarowy lub rachunkowy, może uczestnik ponoszący stąd szkodę, w ciągu roku po wykonaniu odnośnej części planu komasacyjnego, zażądać odszkodowania w pieniądzu (od tego, komu ów błąd wyszedł na korzyść. Jeżeli jednak ten błąd dotyczył ziemi — może żądać odszkodowania w ziemi, o ile to jest możliwym bez znacznego naruszenia nowego układu posiadłości.

Ten, komu skutek niewykonania zarządzeń, jakie władza wydała w celu przejścia z istniejących stosunków do nowego

ukształtowania posiadłości gruntowej zmniejszyły się pożytki z gruntów przyznanych mu jako ekwiwalent, może w ciągu dni 60, po wykonaniu odnośnej części planu komasacyjnego zażądać od dawnego właściciela tych gruntów odszkodowania w pieniądzech (§. 40. ustawy państwowej).

§. 106.

Jeżeli stosunki posiadłości gruntowej, wzięte za podstawę planu komasacyjnego, a w czasie między zatwierdzeniem a wykonaniem planu, zmieniły się wskutek siły wyższej (n. p. zmiana biegu wód, trwałe spuszczenia przez wodę, usunięcie się ziemi i t. p.) tak znacznie, że przewidziane w §. 105. wyrównanie wartości nie może złemu zaradzić, Komisya krajowa może na żądanie jednego z bezpośrednich uczestników uchylić plan komasacyjny całkowicie lub częściowo i o ileby według okoliczności komasacya była jeszcze możliwą i pożądaną, zarządzić ponownie prace przygotowawcze i ułożenie nowego planu komasacyjnego. Przeciw takiemu zarządzeniu ma każdy bezpośredni uczestnik prawo wnieść odwołanie do Komisji ministerjalnej w przeciągu dni 14 licząc od dnia doręczenia takiego zarządzenia (§. 41. ustawy państwowej).

§. 107.

Co do nowych stosunków urzędzenia niw i stosunków prawnych, wynikających z planu komasacyjnego, nie mniej co do tych stosunków, które dotyczą założenia użytkowania i utrzymania połączonych z komasacyą urządzeń gospodarczych, o ile plan komasacyjny sam przez się nie wystarcza do dokładnego wyjaśnienia stanu rzeczy, winien komisarz miejscowy sporządzić osobny dokument i w toku instancyi przeprowadzić odnośnie rorprawy.

Dokument ten może być rozdzielony na dwie części i to w taki sposób, że w głównym dokumencie uwidoczniiony będzie nowy stan posiadania inne zaś tego stanu posiadania bezpośrednio nie dotyczące punkta będą zamieszczone w dodatkowym dokumencie.

§. 108.

Jeżeli przy wykonaniu planu komasacyjnego okaże się, że ze względu na nowe odgraniczenie parcel i posiadłości, powstałych przy komasacyi, byłoby pożądanem przedsięwziąć zmianę w granicach gminy winien komisarz miejscowy spowodować w tym kierunku dochodzenie stosownie do obowiązujących ustaw i przepisów.

§. 109.

W celu sprostowania księgi gruntowej i utrzymania ewidencji katastru podatku gruntowego należy doręczyć wyższemu Sądowi krajowemu i krajowej władzy skarbowej po jednej kopii planu geometrycznego (sytuacyjnego) stanowiącego podstawę zatwierdzonego planu komasacyi, tudzież po jednym odpisie innych potrzebnych dowodów.

§. 110.

Zamknięcie postępowania komasacyjnego ma Komisya krajowa ogłosić publicznie w sposób przewidziany w §. 68.

Od dnia tego ogłoszenia ustaje właściwość władz komasacyjnych tak, że one od tam są właściwymi tylko jeszcze dla orzeczeń o rozszczeniach, przewidzianych w §. 105. (§. 32 ustawy państwowej).

§. 111.

Blizsze przepisy do powyższych postanowień o wyłożeniu i wytyczeniu planu komasacyjnego, o ostatecznej uchwale o nim, o jego wykonaniu i o sporządzeniu dokumentu, o którym mowa w §. 107. będą wydane w drodze rozporządzenia.

§. 112.

Jeżeli komasacya gruntów rolnych następuje w połączeniu z podziałem albo regulacyą, natenczas w celu ustalenia stosunków, które dotyczą gruntów wspólnych a mają być uwzględnione przy wykonaniu planu komasacyjnego, należy postąpić według postanowień §§. 60—66 ustęp 1—3, §§. 67—76, ustęp 1—3, §§. 77—79, 87, 88, i 96. ustawy

z dnia a zresztą według postanowień niniejszej ustawy.

Atoli w takim wypadku przy układaniu rejestru praw udziałowych przepisaniem w §. 76. ustawy z dnia nie ma miejsca oszacowanie wspólnych gruntów, przeciwnie ma ono w myśl §. 79. niniejszej ustawy stanowić część składową planu bonitacyjnego, który się układa dla obszaru komasacyjnego. Również nie mogą być stosowane postanowienia §§. 66. ustęp 4. i 76. ustęp 4. ustawy z dnia

§. 113.

Jeżeli z powodu komasacji gruntów rolnych ma przyjść do skutku regulacja praw użytkowania lub zarządu wspólnych gruntów, natenczas celem przygotowania, ułożenia i wykonania planu regulacyjnego należy postąpić według postanowień §§. 60—66. al. 1—3, §§. 70—76. alinea 1—3, §§. 77—106. ustawy z dnia

ROZDZIAŁ PIĄTY.

Koszta komasacji.

§. 114.

Wynagrodzenie komisarza miejscowego, wydatki na jego podróże i na kancelaryę ponosi skarb państwa (§. 43. ustawy państw.).

§. 115.

Co do dalszych kosztów obowiązują postanowienia następujących paragrafów niniejszej ustawy także wtedy, gdy komasacja gruntów rolnych odbywa się w połączeniu z podziałem lub regulacją (§. 112) lub gdy przy sposobności komasacji następuje regulacja. W tych wypadkach kwoty potrzebne na odszkodowania, oznaczone w drugim ustępie §. 21. ustawy z dnia należy wliczyć do kwot wymienionych w §. 119. l. 3. niniejszej ustawy.

§. 116.

Fundusz krajowy ponosić będzie:

1. Koszta wysłania delegata Wydziału krajowego w myśl §. 69.

2. Wynagrodzenia, koszta podróży i koszta biurowe personelu technicznego potrzebnego do prac geometrycznych (§. 73.) tudzież koszta zakupna potrzebnych map;

3. Wynagrodzenia i koszta podróży potrzebnych ewentualnie techników melioracyjnych i leśnych, oraz dozorców melioracyjnych;

4. Ewentualne wynagrodzenia za inne prace lub materiały użyte dla ogólnych celów komasacji.

Koszta wymienione pod 2—4 będzie ponosić fundusz krajowy przez lat 15, licząc od wejścia w życie tej ustawy.

§. 117.

Lokaluści potrzebne w siedzibie urzędowej komisarza miejscowego dla prac komisarza miejscowego i tych, którzy w myśl §. 69. mają z nim współdziałać, winny być dostarczone, utrzymywane i opalane na rachunek tych, którzy bezpośrednio są interesowani w komasacjach jednocześnie przeprowadzanych.

Lokaluści potrzebnych ewentualnie dla prac powyższych funkcyjaryuszów poza siedzibą urzędową komisarza miejscowego dostarczą bezpłatnie w ten sam sposób bezpośrednio interesowani odnośnego obszaru komasacyjnego. Ci bezpośrednio interesowani obowiązani są także dostarczyć pomocników do prac geometrycznych, rekwizytów potrzebnych a łatwych do sporządzenia jako to: kołków do pomiarów, tyk sygnałowych i t. p.

Jeżeli miejsce pracy w obrębie obszaru komasacyjnego, w którym mają przeprowadzić czynność urzędową komisarz miejscowy lub osoby przy nim współdziałające w myśl §. 69. oddalonym jest od biura albo od miejsca pomieszczenia wspomnianych funkcyjaryuszów niemniej niż o 3 a nie więcej niż o 15 kilometrów, mają bezpośrednio interesowani dostarczyć bezpłatnie podwód celem przewiezienia owych osób do tego miejsca i odwiezienia ich napowrót do biura, względnie do miejsca zamieszkania. Obowiązek ten

nie odnosi się do członków wydziału uczestników.

W razie niedopełnienia w należytych czasach i sposobie obowiązków określonych w tym paragrafie, komisarz miejscowy ma prawo postarać się o to, czego nie dostarczono a wynikię żąd kosztą pokryć w myśl §. 119.

§. 118.

Dyety i kosztą podróży znawców potrzebnych do szacowania oraz wynagrodzenia ludzi użytych do wskazywania granic ponoszą również bezpośrednio interesowani w danym obszarze komasacyjnym, a to w stosunku do wartości udziałów, z jakimi uczestniczyli w komasacji.

§. 119.

Z funduszu krajowego asyguowany będzie komisarzowi miejscowemu fundusz podręczny do wyrachowania się, ustanowiony w miarę przypuszczalnego zapotrzebowania, z którego komisarz pokrywać będzie zaliczkowo: 1) kosztą wynikłe z zastosowania końcowego ustępu §. 117. 2) kosztą określone w §. 118. 3) kwoty potrzebne na wypłatę wynagrodzeń w gotówce, które mają być uiszczone przez poszczególnych bezpośrednio interesowanych (§§. 27. 90, 100). Kwoty wymienione pod 3) zaliczone będą przez komisarza miejscowego wtedy jedynie, jeśli tego zażąda obowiązany do ponoszenia tych kwot.

§. 120.

Co do ostatecznego ponoszenia kosztów, względnie co do obowiązku zwrotu kwot zaliczonych w myśl §. 119. z funduszu podręcznego komisarza rozstrzyga, na podstawie przepisów tego rozdziału w pierwszej instancji komisarz miejscowy, a w drugiej i ostatniej instancji Komisya krajowa (§. 57). Wyjątek stanowią wypadki, w których kwestya tychże kosztów ma być rozstrzygnięta w myśl ostatniego ustępu §. 121. razem z główną sprawą, w tym bowiem razie tok instancyi w sprawie głównej stosuje się także i do kosztów.

§. 121.

Koszta niewymienione w poprzednich ustępach a w szczególności:

1. kosztą powstałe dla interesowanych wskutek osobistego ich udziału w rozprawach, lub z powodu wysłania pełnomocnika i utracone wskutek tego korzyści;

2. kosztą porady prawnej lub fachowej, poniesienie przez poszczególnych uczestników;

3. kosztą wyłożone na odpisy protokołów rozpraw lub innych aktów i kopii planów żądanych przez strony;

4. kosztą rozpraw, które ze względu na prawidłowy tok komasacji były zbędne i które tylko dla osobistych korzyści uczestników przez tychże wywołane zostały;

5. kosztą rozpraw spowodowanych z winy interesowanych zwłaszcza w wypadku §. 48. albo przez podniesienie lekkomyślnych rozszezeń lub podobnych zarzutów;

6. kosztą odznaczenia granic znakami granicznymi, kosztą ewentualnych odszkodowań pieniężnych za gospodarze urzędzenia bądź wspólne bądź takie, których przeznaczeniem jest podnieść użyteczność tylko niektórych ekwiwalentów (§§. 9. 86), jakoteż wynagrodzenia pieniężne w razie przeniesienia budynków (§. 27.) mają ponosić odnośni uczestnicy względnie ci, którzy kosztą te zawinili, sami i bezpośrednio, to jest bez zaliczki z funduszu oznaczonego w §. 119. Co do kosztów i odszkodowań za wspólne gospodarze urzędzenia i co do wynagrodzeń w razie przeniesienia budynków może Wydział krajowy w miarę funduszy przez Sejm na ten cel przyzwolonych udzielać pożyczek lub zapomóg (subweneyi) w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie.

O tem czy w pewnej sprawie zachodzi wypadek przewidziany pod 1. 4. albo 5. i o ile przegrywający sprawę winien jest zwrócić kosztą użycia doradców prawnych i fachowych, spowodowane własnem zawinieniem, należy orzec w toku rozprawy razem ze sprawą główną.

§. 122.

Ci, którzy w myśl poprzednich postanowień mają ostatecznie ponieść koszta zaliczone przez komisarza miejscowego, są w razie niewykonania planu komasacyjnego obowiązani zwrócić te zaliczki w ciągu dni 30 po doręczeniu odpowiedniego nakazu płatniczego.

Jeżeli plan komasacyjny zostanie wykonany w takim razie te zaliczki, o ile się ich nie pokryje z przewidzianej planem komasacyjnym sprzedaży przeznaczonych w tym celu gruntów, uważa się tylko za pożyczkę udzieloną z funduszu krajowego na zapłacenie przypadającej części kosztów komasacyi, jakoteż na zapłacenie pieniężnego wyrównania, które ma być uiszczonem. Pożyczka ta, podobnie jak pożyczka udzielona z funduszu krajowego na pokrycie kosztów i odszkodowań za wspólne urządzenie gospodarze i wynagrodzeń w razie przeniesienia budynków ma być zwróconą funduszowi krajowemu w pięciu równych ratach rocznych, z odsetkami cztery od sta rocznie, a to od czasu, w którym uznano postępowanie komasacyjne za ukończone (§. 110.), albo od chwili ewentualnie późniejszej, w której udzieloną została zaliczka.

Wydział krajowy może rozłożyć spłatę na większą ilość lat.

§. 123.

O ile takich pożyczek według potwierdzenia władz użyto na cel oznaczony, ciężą wierzytelności z pożyczki na ekwiwalentach, przyznanych dłużnikowi i mają być zaspokojone bezpośrednio po podatkach i opłatach rządowych przed wierzytelnościami hipotecznymi, jeżeli jednak te grunta są obciążone zobowiązaniami na rzecz spółek wodnych w myśl §. 23. ustawy państwowej z 30. maja 1869, (Dz. u. p. Nr. 93.) bezpośrednio po tychże.

Takie same pierwszeństwo służy procentom od owych wierzytelności, zalegającym nie dłużej jak trzy lata. Wierzytelności te należy uwidocznnić w księgach gruntowych (§. 44. ustawy państwowej).

§. 124.

Koszta komasacyi, względnie płatne procenta i raty pożyczek udzielonych w tym celu z funduszu krajowego, mają być ściągane w drodze egzekucyi politycznej. Zresztą bliższe przepisy do powyższych postanowień o kosztach komasacyi, wydane zostaną w drodze rozporządzenia.

ROZDZIAŁ SZÓSTY.

Postanowienia końcowe.

§. 125.

Termin, od którego niniejsza ustawa ma wejść w życie, oznaczą po ułożeniu odnośnych rozporządzeń, Ministrowie powołani do wykonania tej ustawy w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Termin ten będzie ogłoszony w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

§. 126.

Szczegółowe postanowienia potrzebne na wypadek komasacyi, zarządzonej ustawą krajową w celu odpowiedniego przeprowadzenia nawodnienia lub osuszenia większych przestrzeni, co do odgraniczenia obszaru komasacyjnego i gruntów przeznaczonych do komasacyi, określi w każdym poszczególnym wypadku osobna ustawa krajowa w granicach ustawy państwowej z 7. czerwea 1883. (Dz. u. p. Nr. 92.)

§. 127.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

II.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o składzie Komisji krajowej dla spraw wyłączania obcych gruntów z lasów i zaokrąglania granic leśnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem, postanawiam na podstawie §. 7. ustawy

państwowej z dnia 7. czerwea 1883. Dz. u. p. Nr. 93. eo następuje:

§. 1.

Jako Komisya krajowa dla spraw przewidzianego ustawą państwową z dnia 7. czerwea 1883. Dz. u. p. Nr. 93. wyłączenia obcych gruntów z lasów i zaokrąglania granic leśnych ma urzędować z przybraniem e. k. krajowego inspektora lasowego jako doradcy fachowego ta Komisya, która ustanowiona została na mocy postanowień §§. 19. i 20. ustawy krajowej z dnia o komasacyi gruntów rolnych. Postanowienia §§. 21 i 22. powołanej ustawy krajowej stosują się także do spraw wyżej wymienionych.

§. 2.

Termin, od którego niniejsza ustawa ma wejść w życie, oznaczają po ułożeniu odnośnych rozporządzeń, Ministrowi powołani do wykonania tej ustawy w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Termin ten będzie ogłoszony w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

W rozprawie ogólnej nad ustawą o komasacyi gruntów rolnych nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. Pilat czyta:

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O komasacyi w ogólności.

§. 1.

Celem skuteczniejszego zagospodarowania mogą być grunta rolne w obrębie pewnego obszaru przy współudziale władzy poddane komasacyi a to stosownie do przepisów niniejszej ustawy i zarządzeń, które wydane będą na jej podstawie.

Grunta, które podług niniejszej ustawy były już komasowane, mogą wbrew woli po-

siadacza uledez ponownie komasacyi tylko wtedy, gdy to postanowionem zostanie ustawą krajową w celu odpowiedniejszego przeprowadzenia osuszenia lub nawodnienia znaczniejszych obszarów (§. 1. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 1 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 2.

Za grunta rolne w rozumieniu ustępu pierwszego §. 1. należy uważać:

1. Role, łąki, pastwiska, ogrody w polu, ehmielarnie i miedze, dalej drogi, przegony (drogi dla przepędu bydła) rowy, moczary i nieużytki bez różnicy, czy na tych gruntach są sadzone drzewa lub nie.

Na równi z gruntami rolnymi należy nadto w rozumieniu niniejszej ustawy uważać:

2. Odosobnione parcele leśne, zarośla, kępy, albo parcele przeznaczone do zalesienia, które bądź to położone są między gruntami wymienionymi pod 1, bądź też między nie wchodzą, wszakże o tyle, o ile trwałe użycie tych parcel na inne cele, aniżeli na kulturę leśną, jest w interesie publicznym dopuszczalnem, a wciągnięcie tychże do komasacyi może komasacyę ułatwić lub jej przynajmniej nie utrudni.

Izba uchwała bez rozprawy §. 2. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 3.

Grunta, które do wymienionych w §. 2. kategorii nie należą, albo też wprawdzie do nich należą, ale z powodu swego szczególnego położenia lub właściwości mają taką wartość gospodarczą, że jej przez odstąpienie innego gruntu wynagrodzić nie można, nie mogą być włączone do komasacyi wbrew woli posiadacza wyjąwszy wypadek przewidziany w ustępie drugim §. 1.

Do takich gruntów zalicza się w szczególności:

1. grunta, które z powodu swojego położenia uważane być mają za place budowlane albo za otoczenie pomników lub grobów rodzimnych;

2. ogrody w pobliżu domów, parki i zwierzyńce;

3. grunta otoczone murem na zaprawie;

4. grunta przeznaczone głównie na uprawę wina lub owoców;

5. chmielarnie, które istnieją przynajmniej trzy lata i zajmują co najmniej pół hektara zwartej powierzchni;

6. lasy, które nie podpadają pod postanowienia §. 2. l. 2.

7. kopalnie żwiru, szutru, gliny, marglu i piasku, łomy kamienia, wapna i łupku, pokłady torfu i gipsu, o ile te kopalnie, łomy i pokłady są w użytkowaniu, przyczem czasowe zaniechanie użytkowania pozostaje bez wpływu;

8. grunta, na których znajdują się źródła mineralne, o ile tych gruntów potrzeba do odpowiedniego użytkowania źródeł, niemniej grunta, które czasowo lub stale znajdują się pod wodami stojącymi, służącymi do hodowli ryb, do celów przemysłowych albo też mającymi dla gospodarstwa domowego osobliwą wartość;

9. grunta, które jako warpiska (hałdy) lub jako place składowe albo też w inny sposób służyć mają dla technicznego ruchu górnictwa lub innego zakładu przemysłowego, albo też dla eksploatacji ropy, wosku ziemnego i innych minerałów, których dotyczy ustawa z 17. grudnia 1884, Nr. 35. Dz. u. kr. z r. 1886.

Izba uchwała bez rozprawy §. 3 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 4.

Grunta, które wskutek swego położenia narażone są na szczególne uszkodzenia, albo na których ciężą takie ciężary, które znacznie utrudniają komasację, mogą być wyłą-

czone od komasacji chociażby nawet należały do kategorii gruntów w §. 2. wyszczególnionych lub chociażby mogły być wciągnięte do komasacji na podstawie danego po myśli §. 3. zezwolenia posiadacza.

Do takich gruntów należy przede wszystkim zaliczyć te, które w porównaniu z innymi gruntami obszaru komasacyjnego są narażone na znacznie większe niebezpieczeństwo uszkodzenia przez zasypanie, usuwanie się, odrywanie brzegów lub przez wylewy, albo na których ciężą szczególnie wysokie lub co do wartości trudno dające się oznaczyć ciężary gruntowe.

Izba uchwała bez rozprawy §. 4. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 5.

Obszar, na który ma się rozciągać komasacja (ustęp pierwszy §. 1.), musi się składać:

1. z całej gminy katastralnej, albo

2. z jednego lub kilku oddzielnych obszarów (niw i t. p.) należących do jednej lub kilku gmin katastralnych, które to obszary albo są odgraniczone naturalnymi lub sztucznymi granicami, jako to: gościńcami, drogami, lub torami kolejowymi, lasami lub innymi gruntami niepodlegającymi komasacji w myśl §. 3., albo też przedstawiają się jako oddzielny obszar wskutek tego, iż należą do gospodarstw położonych w jednej i tej samej miejscowości.

W wypadkach pod 2. wymienionych zaehodzić musi zawsze warunek, iż z takiej ograniczonej komasacji można się przecieź spodziewać wydatnych korzyści dla kultury krajowej i że przez to nie zostanie udarminiona możliwa w przyszłości rozleglejsza komasacja, któraby przyniosła prawdopodobnie jeszcze znaczniejsze korzyści.

Izba uchwała bez rozprawy §. 5. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 6.

Obszar komasacyjny może być wyjątkowo rozszerzony po za granice oznaczone w §. 5. a to:

1. na grunta sąsiednie, których wciągnięcia żądają ich posiadacze, jeżeli to komasacyi nie utrudnia;

2. na sąsiednie grunta rolne (§. 2.) nawet wbrew woli posiadaczy, o ile włączenie takich gruntów pożądanem jest dla uzyskania stosownego odgraniczenia gruntów przeznaczonych do wymiany albo do zaprowadzenia niezbędnych urządzeń gospodarczych (§. 9.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 6. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 7.

Jeżeli między gruntami, które mają stanowić przedmiot komasacyi znajdują się takie,

a) co do których istnieją wspólne prawa posiadania albo użytkowania pomiędzy byłymi zwierzchnościami (dominiami) i gminami albo dawnymi poddanymi, lub między dwiema lub więcej gminami — albo

b) które użytkowane są przez wszystkich lub niektórych członków gminy lub części gminy lub przez wspólności gospodarze mocą uczestnictwa osobistego lub z posiadaniem gruntu połączonego, albo też które używane są kolejno przez współuprawnionych, natenczas, o ile nie mają zastosowania postanowienia §. 8., ma nastąpić zniesienie praw wspólnego posiadania i użytkowania tych gruntów przez podział ich mający się połączyć z komasacją, względnie przez odpowiednie uwzględnienie praw poszczególnych uczestników przy oznaczeniu ekwiwalentów mających im przypaść wskutek komasacyi.

Prawa poszczególnych uczestników należy oznaczyć podług postanowień ustawy

krajowej z
o podziale wspólnych gruntów i regulacyi wspólnych praw użytkowania i zarządu.

Izba uchwała bez rozprawy §. 7. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 8.

Jeśli między gruntami wymienionymi w §. 7. znajdują się grunta stanowiące dobro gminne (§. 2. ust. 3. ustawy z d.) natenczas podział tych gruntów nastąpić może o tyle tylko, o ile na wniosek Wydziału krajowego przyzwolony został uchwałą sejmową.

Jeśli między gruntami wymienionymi w §. 7. znajdują się lasy, które w myśl §. 3. wciągnięto do komasacyi za zgodą posiadaczy, natenczas bez względu na to, czy te lasy są dobrem gminnym, zatem po spadają pod postanowienie poprzedniego ustępu, czy nie, podział ich nastąpić może tylko o tyle, o ile to nie przeszkodzi kulturze lasowej i odpowiedniemu zagospodarowaniu na poszczególnych częściach.

O ile w myśl poprzednich ustępów wspólność ma pozostać nadal, muszą stosunki jej być uregulowane podług ustawy krajowej z

Co do tych w §. 7. wymienionych gruntów, których podział nie napotyka na przeszkody, może być dopuszczonem całkowite lub częściowe utrzymanie wspólności wtedy, jeżeli za tem przemawiają szczególne względy gospodarze. I w tym wypadku jednak musi nastąpić regulacja podług powołanej ustawy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 8. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 9.

Z komasacją musi być połączonem wykonanie wszystkich tych wspólnych urządzeń, które są niezbędne w tym celu, aby grunta otrzymane w zamian miały przystęp,

o ile można bez ustanowienia służebności, i ażeby przydatne były do odpowiedniego użytku gospodarczego. W szczególności należy założyć względnie przełożyć lub uregulować drogi, rowy, potoki i mosty. Osobom nie interesowanym bezpośrednio w komasacyi służy prawo wniesienia zarzutów przeciw tego rodzaju zarządzeniom tylko w takim wypadku gdyby stąd miała wyniknąć dla nich znaczna szkoda.

Blizsze postanowienia co do tych urzędzeń zawarte są w rozdziale czwartym.

Izba uchwała bez rozprawy §. 9. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 10.

Niepolegające na służebności wspólne pasanie bydła na gruntach włączonych do komasacyi może być wykonywane po objęciu ekwiwalentów już tylko za zezwoleniem posiadaczy tychże. Postanowienie to nieodnosi się do uregulowanego w myśl §. 8. prawa pasania na wspólnych gruntach.

Izba uchwała bez rozprawy §. 10. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 11.

Prawa zabezpieczone na rzecz osób trzecich na gruncie przeznaczonym, do zamiany zostaną przeniesione na grunt przyznany w zamian (ekwiwalent), a to bez opłaty należitości prawnych, jeżeli przy przeniesieniu nie będzie wpisana ani zmiana w osobie uprawnionego ani też zmiana w roziągłości prawa.

Przeniesienia majątku lub nabycia praw na podstawie planu komasacyjnego wolne są od opłaty należitości w przeciagu 15-letniego okresu, licząc od dnia w którym niniejsza ustawa wejdzie w życie. (§. 4. ust. państw.)

Izba uchwała bez rozprawy §. 11. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 12.

Wszelkie podania, protokoły, załączniki, dokumenty prawne, oświadczenia, wypisy aktów, orzeczenia, ugody, uwierzytelnienia i widymaty są w postępowaniu komasacyjnem, o ile z nich nie robi się innego użytku wolne od stempli i bezpośrednich należitości. Potrzebne do tego postępowania odbitki map katastralnych będą wydawane za opłatą połowy taksy (§. 5. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 12, zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

ROZDZIAŁ DRUGI.

O władzach dla spraw komasacyi.

§. 13.

Właściwemi władzami w sprawach komasacyjnych są:

- a) Zaprzysiężeni komisarze miejscowi,
- b) Komisya krajowa przy krajowej władzy politycznej,
- c) Komisya ministeryalna przy ministerstwie rolnictwa.

Gdzie w ustawie niniejszej jest mowa o władzach bez bliższego oznaczenia, rozumieć należy władze wyżej wymienione (§. 6. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 13, zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 14.

Od chwili ogłoszenia w urzędowej gazecie krajowej, przewidzianego w §. 69, względnie w §. 92., niniejszej ustawy, odnosi się własciwość tych władz do przeprowadzenia rozpraw i wydania orzeczeń co do wszystkich faktycznych i prawnych stosunków, które przy przeprowadzeniu komasacyi nie mogą pozostać w dotychczasowym stanie, i wyklucza od dnia powyższego ogłoszenia własciwość tych władz, do których ustawowego zakresu działania zresztą te sprawy należą.

Wyjątek stanowią spory o własność lub posiadanie gruntów włączonych do postępowania komasacyjnego które nawet po tem ogłoszeniu należą przed sędzią zwyczajnego;

następnie sprawy, które dotyczą kolei żelaznych lub dróg publicznych lub które podpadają pod ustawy budownicze, o ile że w tego rodzaju sprawach po wszelkie potrzebne rozstrzygnięcia lub zarządzenia także po wydaniu owego ogłoszenia udawać się należy do tych władz, do których ustawowego zakresu należą (§. 7. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 14. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 15.

Jeżeli spory, w sposób przewidziany w §. 14., ustęp 1., z komasacją w związku zostające, wytoczone zostały przed sędzią zwyczajnym, już przed wspomnianem także ogłoszeniem, ogłoszenie to nie narusza uzasadnionej w taki sposób kompetencji. Spory takie, o ile ich załatwienie nie miałyby nastąpić podług procedury cywilnej w myśl artykułu XLVII. ustawy z 1. sierpnia 1895. Nr. 112. Dz. p. p. winny od tego czasu toczyć się w dalszym ciągu według przepisów o postępowaniu sumarycznym, chyba by miało przez to być naruszone prawo formalne które jedna lub druga strona sporna nabyła. (§. 8. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 15. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 16.

Jeżeli grunta wymienione w §. 7. włączone zostały do komasacji, to i w tym razie władze wskazane w §. 13. są właścicielami także co do podziału tych gruntów, względnie co do uregulowania wspólnych praw użytkowania, i zarządu tych części gruntów, które mają pozostać niepodzielonemi, a to według postanowień ustawy krajowej z dnia

Właściwość tych władz odnosi się także

do wszystkich kwestyi, które pozostają w związku z zaprowadzeniem urządzeń gospodarczych w §. 9. wymienionych, i z uregulowaniem ich przyszłego utrzymania tudzież do tych spraw, które w celach komasacji wymagają orzeczenia na zasadzie prawa leśnego lub wodnego.

Przepisy prawa wodnego lub leśnego o tyle należy przy tem zastosoować, o ile ustawa niniejsza lub ustawa w pierwszym ustępie powołana nie zawierają odmiennych postanowień.

Izba uchwała §. 16. bez rozprawy, zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 17.

Dochodzenie w sprawach spornych należy do komisarza miejscowego, rozstrzyganie zaś tych spraw do Komisji krajowej, z dozwoleniem odwołania się do Komisji ministeryalnej.

Komisye te mają orzekać według postanowień odnośnych ustaw, przyczem po dokładnem ocenieniu całej treści rozprawy, osądzają, czy jakie faktyczne twierdzenie uznane ma być za prawdziwe lub nie.

W uzasadnieniu swoich orzeczeń mają podać okoliczności, które na ich przekonanie wywarły wpływ decydujący, (§. 9. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 17. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 18.

Komisarzy miejscowych mianuje Namiestnik po porozumieniu się z Wydziałem krajowym i z obu Prezydentami wyższych sądów krajowych z pomiędzy osób ukwalifikowanych do urzędu sędziowskiego lub politycznej administracji, do prawno-administracyjnej służby przy zarządzie lasów państwowych i dóbr funduszowych, do adwokatury lub notaryatu a obznajomionych ze stosunkami rolniczymi albo też z pomiędzy teoretycznie i praktycznie wykształconych rolników lub leśników, którzy

udowodnią znajomość ustaw i przepisów odnoszących się do komasaacy i w związku z nią będących.

Komisarze miejscowi, którzy już jako urzędnicy państwowi, nie złożyli przysięgi służbowej, zostaną zaprzysiężeni dla poruczonej im czynności i mają odnośnie do tej czynności prawa i obowiązki zaprzysiężonych urzędników.

Komisya krajowa przemasza mianowanych komisarzy miejscowych do poszczególnych przeprowadzić się mających komasaacy. W trudniejszych wypadkach mogą być wyznaczeni osobni komisarze miejscowi dla prawnych i ekonomicznych spraw komasaacy: jednemu z nich poruczy się kierownietwo.

Izba uchwała bez rozprawy §. 18. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 19.

Komisya krajowa przy politycznej władzy krajowej składa się z Namiestnika albo jego zastępcy jako przewodniczącego, z referenta, trzech członków ze stanu sędziowskiego i z delegata Wydziału krajowego.

W wypadkach, przewidzianych w §. 22. Komisya krajowa zwiększoną zostanie o jednego członka ze stanu sędziowskiego.

Przewodniczący głosuje także, a przy równości głosów ten wniosek staje się uchwałą, do którego on się przyłącza.

Izba uchwała bez rozprawy §. 19. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 20.

Zastępcę przewodniczącego wyemasza Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym i z Prezydentem sądu wyższego krajowego we Lwowie z pośród członków Wydziału krajowego, referenta zaś Namiestnik. Członków ze stanu sędziowskiego wyemasza Prezydent wyższego sądu krajowego we Lwowie. Delegata Wydziału krajowego mianuje Wydział krajowy i to nie koniecznie z pośród

swego grona. W ten sam sposób będą wyznaczeni: drugi zastępcza przewodniczącego, zastępcza referenta, zastępcza delegata Wydziału krajowego, wreszcie w odpowiedniej liczbie zastępcy członków stanu sędziowskiego.

Zastępcy przewodniczącego mają przy objęciu swoich funkcyj złożyć w ręce Namiestnika przyrzeczenie w miejsce przysięgi, iż przestrzegać będą ustaw i sumiennie pełnić swoje obowiązki.

Izba uchwała bez rozprawy §. 20. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 21.

Skład Komisyi ministeryalnej oznacza przy zachowaniu przepisów §. 22. (§. 10. ustawy państw.) Minister rolnictwa w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych i Ministrem sprawiedliwości.

Izba uchwała bez rozprawy §. 21. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta!

§. 22.

Tak Komisya krajowa jak Komisya ministeryalna wydaje swoje orzeczenie na posiedzeniach gremialnych większością głosów. Połowa członków tych Komisyi uprawnionych do głosowania musi należeć do stanu sędziowskiego. Jeżeli jednak Komisya złożona w ten sposób ma rozstrzygać spory, które, jeżeliby nie chodziło o komasaacy, należałyby do sądów zwyczajnych, natenczas należy tę Komisycę powiększyć o jednego członka ze stanu sędziowskiego. W kwestyach gospodarczych należy przesłuchać gospodarzy wiejskich lub techników kultury krajowej jako doradców (§. 10. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 22. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 23.

W razie przekroczenia wydanych w sprawach niniejszej ustawy tymczasowych lub in-

nych zarządzeń, mogą władze nakładać kary pieniężne do wysokości 100 zł., niemniej ustanawiać kary porządkowe do wysokości 25 zł.

Grzywny wpływają do funduszu krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy §. 23. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 24.

Prawomocne orzeczenia władz wymienionych w §. 13., jakoteż zatwierdzone przez nie ugody mają moc prawną orzeczeń, względnie ugód sądowych albo o ile chodzi o sprawy z zakresu administracji politycznej orzeczeń administracyjnych a względnie ugód przed władzami administracyjnymi zawartych. Wykonanie owych orzeczeń, względnie ugód należy do władz, któreby były dla nich właściwymi, gdyby nie chodziło o komasacyę.

Wpisy do ksiąg publicznych, dokonywane na podstawie takich dokumentów mają być przeprowadzone bez przesłuchania osób trzecich, na rzecz których prawa rzeczowe ciężą (§. 11. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 24. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 25.

Bliższe szczegóły, odnoszące się do toku czynności wzmiankowanych władz, określi się w drodze rozporządzenia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 25. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

ROZDZIAŁ TRZECI.

O stronach interesowanych w komasacyi.

§. 26.

Każdy właściciel, którego grunta mają być włączone do komasacyi (bezpośrednio interesowany), ma prawo do żądania wynagrodzenia (ekwiwalentu) z gruntów podda-

nych komasacyi, a to stosownie do wartościowych gruntów, oznaczonej w drodze porozumienia, lub na podstawie opinii znawców. Przy tem można nieznaczne różnice, zachodzące między gruntami do zamiany przeznaczonymi a w zamian otrzymanymi wyrównać w pieniądzech, jeżeli chodzi o skuteczniejsze zagospodarowanie lub lepsze zaokrąglenie. Takie wyrównanie nie może jednak nastąpić wbrew woli interesowanego, jeżeli umniejszenie wynagrodzenia w ziemi mogłoby wpłynąć na zmianę w jego prawie wyborczem do rady gminnej lub wyższego ciała reprezentacyjnego (§. 12. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 26. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 27.

Nikomiu nie można bez jego przyzwolenia przydzielić w zamian takiego gruntu, którego nie mógłby zagospodarować bez przeniesienia swego obejścia gospodarskiego lub bez istotnej zmiany w całym dotychczasowym sposobie gospodarowania na głównej posiadłości.

Jeżeli przeniesienie budynków mieszkalnych lub gospodarczych jest szczególnie pożądanem ze względu na odpowiednie przeprowadzenie komasacyi, w takim razie należy tym bezpośrednio interesowanym, którzy się dobrowolnie zdecydowali na takie przeniesienie, wyznaczyć ekwiwalenta w pobliżu miejsce przeznaczonych pod budowę. Władza może postanowić że im się udzieli pomocy w pieniądzech, w dowozie, robociznie lub buduleu. Do tej pomocy mają się wszyscy inni bezpośredni uczestnicy komasacyi przyczynić, a to, jeżeli nie zawarto innej umowy, w stosunku oznaczonym przez władzę, któryby odpowiadał korzyści, wynikającej dla nich ze zbliżenia gruntów do ich budynków gospodarczych.

Izba uchwała bez rozprawy §. 27. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 28.

W celu zgodnego z §. 26. oszacowania gruntów za które należy się wynagrodzenie i w celu wyszukania i wyznaczenia ekwiwalentów, należy trzymać się wskazówek zawartych w rozdziale IV. i w odnośnych rozporządzeniach.

Jako nieznaczną różnicę w rozumieniu §. 26. należy w każdym razie uważać różnicę, nie przekraczającą dwudziestej części wartości gruntu, za który przypada wynagrodzenie, a to z uwzględnieniem ubytków i przybytków wynikających z urzędzeń gospodarczych (§§. 83 i 84).

Izba uchwała bez rozprawy §. 28. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 29.

Grunta przyznane bezpośrednio uczestnikowi jako ekwiwalent, tudzież wynagrodzenia pieniężne przyznane mu podług §. 26. wstępują co. do wszystkich stosunków prawnych do trzecich osób w miejsce gruntów jego poddanych komasacyi, o ile w tej mierze ta ustawa inaczej nie postanawia.

Wyrównania pieniężne, tudzież oznaczone w pieniądzech odszkodowania za przedmioty, pominięte przy oszacowaniu a pozostawione do osobnego ocenienia, można wydać bezpośrednio interesowanym już w toku postępowania, jeżeli to nie narusza praw osób trzecich.

Jeśli poszczególne części składowe gruntów przeznaczonych do zmiany mają odmienny stan bierny, albo jeżeli poszczególne części tych gruntów są w sporze, natenczas władza ma wyznaczyć częściowe ekwiwalenta odpowiadające owym rozmaicie obciążonym lub spornym częściom i wyróżnić je w obrębie ekwiwalentu w ten sposób, że spowoduje oznaczenie tych częściowych ekwiwalentów osobnymi numerami parcel w katastrze i utworzenie dla nich osobnych wykazów hipotecznych (§. 13. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 29. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 30.

Jeżeli grunt poddany komasacyi jest współwłasnością kilku osób, natenczas współwłaściciele mają razem tylko jeden głos. Za głos wszystkich współwłaścicieli uważa się to, na co zgadza się większość, obliczona podług wielkości udziałów poszczególnych współwłaścicieli. Jeżeli stosunek udziałów współwłaścicieli jest niepewny lub sporny, należy przyjąć, że wszyscy uczestnicy mają równe prawa o ile wszyscy współwłaściciele nie przyznają jednemu lub większej liczbie z pośród siebie więcej niż równy udział, albo o ile jeden lub więcej współwłaścicieli nie zadowolą się udziałem mniejszym niż równy udział. W razie równości głosów współwłaścicieli, uważa się to za patrywanie za zdanie wszystkich, które jest korzystniejsze dla komasacyi.

Jeżeli własność gruntu jest podzieloną między właściciela zwierzchniego, a właściciela użytkowego (§. 357 u. c.) głos służy jedynie właścicielowi użytkowemu.

Jeśli własność gruntu jest sporną, powołanym do głosowania jest jego posiadacz.

Jeśli posiadanie jest spornem, natenczas mają strony spór wiodące ustanowić wspólnie głosującego, albo jeśli tego nie uczyniły, ustanowi go Komisya krajowa na żądanie jednego z interesowanych lub wskutek sprawozdania komisarza miejscowego (§. 14. ustawy państw.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 30. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 31.

Interesowani pośrednio, to jest osoby trzecie, które przez komasacyę tylko pośrednio są w swych prawach dotknięte, jak zwierzchnik lenny, oczekiwacze, albo kuratorowie dóbr lennych, fideikomisowych lub substytucyj obciążonych, wierzyciele hipoteczni

lub dzierżawcy nie mogą sprzeciwieniem się przeszkodzić komasacyi. Mogą wszakże wnieść zarzuty przeciwko obliczonemu wymiarowi wynagrodzenia albo przeciw oznaczeniu wartości czy to przedmiotów wymienionych w §. 29. ustęp 2. czy też innych ulepszeń gruntowych i wkładów, jakoteż przeciw zniesieniu lub przeniesieniu służebności, o ile w tem widzą umniejszenie swych praw.

Komisarz miejscowy zawezwie pośrednio interesowanych do rozprawy komasacyjnej, jeżeli uważa to za potrzebne do wyjaśnienia stosunków lub utorowania ugody; mogą oni jednak także bez urzędowego wezwania jawić się na rozprawach komasacyjnych.

Władze mają zawsze, zwłaszcza zaś przy zatwierdzaniu planu komasacyjnego uważać na to, aby prawa pośrednio interesowanych nie zostały uszczuplone przez komasacyę (§. 14. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 31. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 32.

Służebności gruntowe (§. 473 u. e.) bez różnicy, czy grunt panujący i służebny czy tylko jeden z nich zostanie poddany komasacyi gasną bez prawa do odszkodowania, skoro tylko staną się niepotrzebnymi dla gruntu panującego skutkiem komasacyi lub skutkiem połączonego z nią osuszenia, nawodnienia lub założenia drogi.

Służebności gruntowe, przy których ten wypadek nie zachodzi, pozostają na gruncie służebnym.

Służebności nieprawidłowe i pozorne (§. 489 p. u. e.) mogą być przeniesione z gruntu służebnego na ekwiwalent, jeżeli to jest wskazaniem ze względu na zachodzące stosunki (§. 16. ust. państw.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 32. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 33.

Wymowę należy przenieść zawsze na ekwiwalent, o ile interesowani nie zawarli w tej mierze innej umowy.

Jeżeli z gruntem włączonym do postępowania komasacyjnego jest połączone jakieś uprawnienie lub zobowiązanie, które uległo już uporządkowaniu w myśl ces. patentu z 5. lipca 1853 (Dz. u. p. Nr. 130) należy zawsze próbować wykupna tegoż w drodze porozumienia. Jeżeli porozumienie nie przyjdzie do skutku, należy zmiany tego ciężaru gruntowego wskazane z powodu nowego ukształtowania posiadłości gruntowej oznaczyć naprzód z uwzględnieniem tych postanowień dokumentu regulacyjnego, które w tym wypadku dadzą się zastosować, w braku zaś takich postanowień z uwzględnieniem istniejących stosunków gospodarczych. Zmiany te nie mogą jednak przynieść szkody dla gospodarstwa na odnośnych gruntach ani pod względem wymiaru ciężaru gruntowego ani w innym kierunku.

Zresztą stosują się do ciężarów gruntowych postanowienia §. 32. (§. 17. ustawy państw.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 33. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 34.

Jeżeli na gruncie włączonym do postępowania komasacyjnego ciąży służebność osobista używania lub użytkowania (§. 478 p. u. e.) natenczas zastosować należy w odpowiedni sposób przepisy następujących paragrafów, tyczące się stosunku dzierżawnego, chyba, że szczególna właściwość prawa używania sprzeciwia się przeniesieniu służebności, lub, że wskutek takiego przeniesienia byłoby znacznie utrudnionem wykonywanie tego prawa, w których to wypadkach prawo używania ma pozostać na gruncie służebnym.

Osobista służebność mieszkania (§. 478 p. u. e.) pozostaje przy domu służebnym, o ile strony nie zawrą innej umowy. (§. 18 ust. państw.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 34. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 35.

Jeżeli grunt włączony do postępowania komasacyjnego jest wydzierżawiony, a w kontrakcie dzierżawy nie postanowiono na wypadek komasacji, natenczas dzierżawca obejmuje używanie gruntów przyznanych wydzierżawiającemu jako ekwiwalent. W miarę tego, czy wydzierżawiający zgodnie z postanowieniem §. 26 ma otrzymać czy też dać wynagrodzenie pieniężne celem wyrównania niedających się usunąć różnic wartości, powinno się zmniejszyć lub zwiększyć roczny czynsz dzierżawny o piątą od sta tego wyrównania.

To samo dotyczy także kwot, jakie wydzierżawiający ma otrzymać lub dać za przedmioty, które przy oszacowaniu samych gruntów pominięto, a pozostawiono do osobnego ocenienia.

Wydzierżawiający ma opędzić koszta komasacji jakoteż koszta stałych urządzeń potrzebnych skutkiem komasacji na gruntach składających ekwiwalent, musi zatem w szczególności urządzić drogi, rowy, pojęcia i ogrodzenia, albo jeżeli urządzenie tego wszystkiego pozostawia dzierżawcy, ma mu zwrócić poniesione na to wydatki (§. 19. ustawy państw.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 35. zgodnie z wnioskiem komisji,

Sprawozdawca czyta:

§. 36.

Jeżeli dzierżawca nie chce nadal utrzymać stosunku dzierżawnego pod warunkami przewidzianymi w poprzednim paragrafie, może go wypowiedzieć także przed upływem czasu wyraźnie lub milcząco umówionego.

W takim jednak razie nie służy mu prawo żądania odszkodowania z powodu, że w myśl niniejszego postanowienia, kontrakt dzierżawy został rozwiązany przed czasem umówionym (§. 20 ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 36. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 37.

Postanowienia §§. 35 i 36 należy odpowiednio zastosować także do stosunku najmu i do stosunku określonego w §. 1103 p. u. e. (§. 21 ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 37. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 38.

Dzierżawca musi w wypadku przewidzianym w §. 36. wypowiedzieć dzierżawę w przeciągu dni 90 licząc od dnia, w którym go komisarz miejscowy uwiadomił o zatwierdzeniu planu komasacyjnego przez Komisję krajową (§. 104).

Dzierżawa ustaje natenczas w braku innej umowy z końcem roku dzierżawnego, w ciągu którego kończy się ów 90-dniowy termin wypowiedzenia, albo, jeżeliby reszta trwania dzierżawy wyniosła skutkiem tego mniej niż trzy miesiące, w trzy miesiące po upływie wymienionego terminu wypowiedzenia.

Te postanowienia stosują się także do wypowiedzenia stosunku określonego w §. 1103 p. u. e.

Te same postanowienia stosują się także do najmów z tą zmianą, że termin wypowiedzenia wynosi tylko dni 30, że w miejsce roku dzierżawnego wstępuje czas, który w myśl §. 1115 u. e. należy przyjąć dla mileżącego odnowienia odnośnego kontraktu najmu, a za najkrótszy czas pozostałego trwania najmu należy przyjąć jeden miesiąc.

Izba uchwała bez rozprawy §. 38. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 39.

Jeżeli komasacya gruntów rolnych przychodzi do skutku w połączeniu z podziałem lub regulacją, natenczas do uczestników po-

działu lub regulacji mają zastosowanie odnośne przepisy ustawy z dnia
Atoli w miejsce pierwszego ustępu §. 26 przytoczonej ustawy należy zastosować postanowienie §. 35. niniejszej ustawy a w miejsce §. 27. ustawy §. 40. niniejszej ustawy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 39. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 40.

Liczebnie oznaczone wierzytelności zabezpieczone hipotecznie na gruncie oznaczonym bliżej w §. 7. pozostają zabezpieczone wyłącznie na tym udziale gruntu, który przy podziale z powodu komasacji zostaje przydzielony gminie, części gminy lub gospodarzej wspólności, o ile wierzytelności takie znajdują zupełne pokrycie w pierwszych dwóch częściach częściach wartości tego udziału gruntu oznaczonej podług dwudziestokrotnego dochodu katastralnego.

Jeżeli tak nie jest, natenczas niepokrytą pozostałość tej wierzytelności, a jeżeli żadnego udziału z podzielonego gruntu nie przyznano gminie, części gminy, lub wspólności gospodarzej, całą wierzytelność muszą spłacić natychmiast wierzycielowi wszyscy uczestnicy w stosunku do swych praw udziałowych, wziętych za podstawę podziału. Wierzyciel nie może w wypadku takim odmówić przyjęcia zapłaty, chociażby nawet wierzytelność jego nie była jeszcze płatną.

Jeżeli wierzytelność zabezpieczona hipotecznie na gruncie podzielonym, nie opiewa na kwotę oznaczoną liczebnie, władza usiłować winna nakłonić strony do zawarcia umowy mającej na celu oznaczenie takiej kwoty i podług tego, czy umowa taka przyjdzie do skutku lub nie, albo zastosować postanowienia niniejszego paragrafu, albo przekazać wierzytelność w formie hipoteki łącznej na wszelkie wynagrodzenia z gruntu podzielonego przyznane.

Do wierzytelności hipotecznie zabezpie-

czonych na rzecz zakładów, które stosownie do swych statutów uprawnione są do udzielenia pożyczek, tylko pod warunkiem większego bezpieczeństwa, postanowienia powyższe stosować należy tylko o tyle, o ileby to nie uszczuplało większego bezpieczeństwa, statutami tychże zakładów przepisanego (§. 6. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 40. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 41.

Stan prawny wytworzony w toku postępowania komasacyjnego osy to skutkiem rozstrzygnięcia lub zarządzenia władzy, czy też skutkiem deklaracji interesowanych, zeznanej przed władzą w celu przeprowadzenia komasacji, obowiązuje przy wszelkiej zmianie posiadania także i następców prawnych nawet wtedy, jeśli posiadanie to na podstawie licytacji sądowej nabyli.

Izba uchwała bez rozprawy §. 41. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 42.

Oświadczenie złożone i ugody zawarte przed władzą w toku postępowania komasacyjnego nie wymagają ani przyzwolenia pośrednio interesowanych ani zatwierdzenia władz administracyjnych.

Zamiast zatwierdzenia władzy opiekuńczej potrzebne jest zatwierdzenie Komisji krajowej (§. 24. ustawy państwowej).

Jeżeli w postępowaniu komasacyjnym uczestniczą bezpośrednio gminy nie mające własnego statutu, części lub zakłady takich gmin jako właściciele gruntów wciągniętych w komasację lub ze względu na grunta oznaczone w §. 7. natenczas po wdrożeniu postępowania (§. 68.) ma Wydział powiatowy ustanowić zastępcę dla takiej gminy, części gminy lub zakładu gminnego. Zastępca upoważniony jest do zawierania w imieniu gminy, części gminy lub zakładu gminnego układów lub ugód,

w których one mają mieć udział, jednakże z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wydział powiatowy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 42. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 43.

Złożone przed władzą w toku postępowania komasacyjnego oświadczenia pisemne lub protokolarne mogą być tylko wówczas odwołane jeżeli według uznania Komisji krajowej odwołanie to nie spowoduje przeszkody w pracach podziałowych i regulacyjnych ze względu na stan, w jakim się one w danej chwili znajdują.

Izba uchwała bez rozprawy §. 43. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 44.

Wskutek postępowania komasacyjnego, o tyle tylko zmienia się lub wstrzymuje dotychczasowe wykonywanie praw, o ile władza w celu stosownego przejścia do nowego ukształtowania posiadania gruntowego, wydała w tym kierunku tymczasowe zarządzenia.

Po za tem trwa dotychczasowe wykonanie prawa bez zmiany i postępowanie komasacyjne nie wstrzymuje egzekucji na mocy tytułów egzekucyjnych wymienionych w §. I. ustawy z 27. maja 1896 n. 79. dpp. ani też egzekucji dla zabezpieczenia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 44. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

ROZDZIAŁ CZWARTY.

Postępowanie w sprawach komasacyjnych.

A. Postanowienia ogólne.

§. 45.

Wezwania do potrzebnych w toku postępowania urzędowych rozpraw z poszczególnymi interesowanymi lub grupami tychże mają

zawierać:

1. przynajmniej ogólne oznaczenie przedmiotu rozprawy;

2. oznaczenie dokładne miejsca i czasu rozprawy;

3. oznaczenie miejsca, gdzie, i czasu, w którym akta, odnoszące się do rozprawy, plany, wnioski i t. d. są wyłożone do przejrzania;

4. ewentualne zagrożenie kar pieniężnych na tych, którzy ani przy rozprawie osobiście lub przez pełnomocnika się nie jawią, ani pisemnego oświadczenia przed rozprawą, lub też w toku tejże nie wniosą.

Izba uchwała bez rozprawy §. 45. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 46.

We wszystkich wypadkach, w których pisemne wezwanie, lub inne zawiadomienie jest koniecznem albo też według uznania komisarza miejscowego okazuje się potrzebnem, ma je także wydać i postarać się o doręczenie go jak najmniejszym kosztem, albo bezpośrednio przez posłańców albo przez pocztę lub też za pośrednictwem innych władz.

Do każdego doręczenia lub wezwania, wyjąwszy okólnika przez adresata podpisanego, ma być dołączony dowód lub arkusz doręczenia wypełniony z wyjątkiem daty i podpisu.

Ci interesowani, którzy nie mieszkają w okręgu tego sądu powiatowego, w obrębie którego komasacja się odbywa, muszą na wezwanie komisarza miejscowego ustanowić do odbioru doręczeń pełnomocnika w granicach tegoż okręgu, w przeciwnym bowiem razie ustanowi go sam komisarz miejscowy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 46. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 47.

Do rozpraw mają wezwani jawić się osobiście albo przez pełnomocników, dostarczyć żądanych wyjaśnień i przedłożyć potrzebne dokumenta.

Rozprawy mają być z reguły ustnie przeprowadzone z dopuszczeniem prawnych i fachowych doradców.

Izba uchwała bez rozprawy §. 47. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 48.

Jeżeli strona jawi się po rozpoczęciu rozprawy, ma być dopuszczoną do dalszej rozprawy.

W wypadkach, w których dalszy ciąg rozprawy nie odbywa się bezpośrednio po dniu do rozprawy wyznaczonym, lecz nowy termin się wyznacza do dalszego prowadzenia rozprawy, strona nieobecna przy poprzedniej rozprawie musi być zawiadomiona o tym dalszym terminie i otrzymać wezwanie do tej nowej rozprawy.

Jeżeli strona jawi się wskutek tego wezwania, ma być przesłuchaną także co do spraw, podczas jej nieobecności przeprowadzonych, musi jednak ponosić ewentualne koszty swoją nieobecnością spowodowane.

Izba uchwała bez rozprawy §. 48. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 49.

Zastępstwo przy rozprawach sprawują:

1. za małoletnich, kurandów i krydata-ryuszów: ojeowic, opiekunowie, kuratorowie i zarządcy mas konkursowych,

2. za korporacje duchowne (kongregacje i zakony) przełożony konwentu i jego zastępca;

3. za majątek kościelny: przełożony kościoła — za uposażenia (beneficya) kościelne — użytkowcy;

4. za fundacje kościelne: tychże zwyczajny zarządca;

5. za gminy, części gmin i gminne zakłady oznaczone w §. 42 ust. 3. zastępca ustanowiony dla nich przez Wydział powiatowy;

6. za kraj i gminy w wypadkach nieobjętych punktem 5. tego paragrafu, za świeckie osoby prawne, korporacje, stowarzyszenia i związki, te osoby, które według istniejących ustawowych albo statutowych przepisów powołane są do zastępowania ich na zewnątrz;

7. dobra państwowe i fundusze, oraz fundacje pozostające pod zarządem państwa zastępuje przełożony tej władzy, której w kraju przysłużyła zwierzchni nadzór nad niemi.

Także i te osoby do zastępowania przy rozprawach uprawnione, mogą się zastąpić przez pełnomocników, jeżeli jednak same przy komasacji dotyczącej ich prywatnego majątku są interesowane, mają je zastąpić ich zastępcy, tych ostatnich zaś ich pełnomocnicy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 49. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 50.

Jeżeli ten, którego praw komasacja dotyczy, nie może być wysłdzonym, albo jeżeli miejsce pobytu takiego interesowanego nie jest wiadomem, a on nie pozostawił pełnomocnika, w takim razie komisarz miejscowy postara się u sądu o zamianowanie dlań kuratora w myśl §. 276. u. c.

Izba uchwała bez rozprawy §. 50. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 51.

Interesowani mający wspólny interes mogą do rozpraw dotyczących tychże wspólnych interesów wyznaczyć wspólnych pełnomocników. Komisarz miejscowy ma jednak

prawo w wypadkach, w których to dla zawarowania praw, lub dla dobra rozprawy uzna za stosowne, wezwać mocodawców samych do osobistego jawienia się.

Do odbioru doręczeń muszą jednak strony we wspólnym interesie działające na wezwanie komisarza miejscowego wymienić wspólnego pełnomocnika, w przeciwnym razie ustanowi go komisarz miejscowy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 51. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 52.

Pełnomocnicy muszą wykazać się pisemnym pełnomocnictwem swego mocodawcy. Tylko mąż uważanym będzie nawet i bez pełnomocnictwa za pełnomocnika, wyjąwszy, jeżeli nie żyje z żoną, albo sam nie jest własnowolny, lub gdyby to domniemane umocowanie wyraźnie zostało odwołanem przed komisarzem miejscowym.

Pełnomocnictwa mogą być także udzielane protokolarnie przed komisarzem miejscowym lub przed sądem. Pełnomocnictwa muszą opiewać na przeprowadzenie w ogólności komasaacji w myśl tej ustawy, albo też w szczególności pewnej komasaacji, muszą zawierać upoważnienie do składania prawomocnych oświadczeń, zawierania ugód, wyboru sędziów polubownych i zrzekania się bez wynagrodzenia swoich praw, a nie mogą zawierać żadnych ograniczeń lub zastrzeżeń co do zatwierdzenia ze strony mocodawcy, w przeciwnym bowiem razie nie zostanie pełnomocnik za takiego uznany ani do rozprawy dopuszczony.

Izba uchwała bez rozprawy §. 52. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 53.

Do wizji lokalnych ma komisarz miejscowy wezwać znawców, a w razie potrzeby także i strony.

Znawcom należy dla ich informacyi ze-

zwolić na przeglądnięcie dotyczących aktów rozprawy i dokumentów dowodowych, mogą oni także przed komisarzem miejscowym postawić wniosek na uzupełnienie sprawy przez dostarczenie brakujących jeszcze dowodów lub przez przesłuchanie świadków, lub stron samych.

Strony obecne przy przesłuchaniu znawców uprawnione są, celem gruntownego ocenienia sprawy — wnosić postawienie pytań i są obowiązane udzielić rzeczoznawcom żądanych wyjaśnień i wskazówek.

Izba uchwała bez rozprawy §. 53. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 54.

Z przeprowadzonych rozpraw, dochodzeń i zawartych ugód, będą spisane i stronom odczytane protokoły, które wolno stronom przejrzeć. Protokoły muszą być podpisane przez prowadzącego rozprawę lub dochodzenie i przez strony, a w razie, gdyby do spisania ich użyty był osobny protokolańt, także i przez tegoż. Jeżeli strona nie umie się podpisać, natenczas imię i nazwisko jej położy na protokole protokolańt, a w braku tego prowadzący rozprawę. Odmówienie podpisu, jak i powód odmowy uwiadczenia się w protokole. Odmowa ta nie czyni rozprawy nieważną, jeżeli przy spisaniu protokołu stosowano się do istniejących przepisów.

Ugody, dotyczące szczególnego interesu osoby odmawiającej podpisu — mają być uznane jako niezawarte.

Z wyjątkiem wypadku powyższego co do ugód, wydalenię się strony przed zakończeniem protokołu nie czyni protokołu nieważnym.

Izba uchwała bez rozprawy §. 54. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 55.

W sprawach, które w myśl 2-go ust. §. 14. należą do zwyczajnego sędziego, ale

przed niego jeszcze nie zostały wytoczone, ma komisarz miejscowy obowiązek starać się o doprowadzenie ugody do skutku.

Izba uchwała bez rozprawy §. 55. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 56.

Komisarz miejscowy rozstrzyga w pierwszej instancji we wszystkich sprawach, dla których władze komasacyjne są właściwymi a które nie są zastrzeżone wyraźnie orzecznictwu władz wyższych bądź jako sprawy sporne w myśl §. 17., bądź wskutek innych postanowień ustawy.

Jeżeli po przeprowadzonej rozprawie przedmiot dokładnie został wyjaśniony, mogą być rozstrzygnięcia komisarza miejscowego obecnym stronom interesowanym zaraz przy rozprawie ustnie ogłoszone, co w protokole stwierdzić należy. Na żądanie należy w ciągu dni trzech po ogłoszeniu rozstrzygnięcia doręczyć pisemne orzeczenie wraz z powodami. Stronom nieobecnym przy rozprawie ma komisarz miejscowy w każdym razie wydać orzeczenie na piśmie.

Izba uchwała bez rozprawy §. 56. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 57.

Przeciw rozstrzygnięciom komisarza miejscowego można wnieść odwołanie do Komisji krajowej, która rozstrzyga ostatecznie.

Przeciw orzeczeniom wydanym przez Komisję krajową w I. instancji, służy prawo odwołania się do Komisji ministerjalnej.

Odwołania muszą być wniesione w terminie oznaczonym wyraźnie w orzeczeniu pierwszej instancji na ręce komisarza miejscowego pisemnie albo do protokołu.

Termin ten wynosi 14 dni, wyjąwszy wypadki, w których ustawa inaczej postanawia.

Odwołania przeciw orzeczeniom, które

Komisja krajowa w sporach między stronami wydała jako władza pierwszej instancji, mają być wniesione w dwóch egzemplarzach, z których jeden doręcza się stronie przeciwnej dla ewentualnego wniesienia obrony w terminie czternastodniowym.

Izba uchwała bez rozprawy §. 57. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 58.

Odwołanie przeciw takim zarządzeniom lub orzeczeniom komisarza miejscowego lub Komisji krajowej, których natychmiastowe wykonanie koniecznym jest dla prawidłowego toku komasacji i według zachodzących w poszczególnym wypadku okoliczności, bez narażenia strony interesowanej na szkodę może mieć miejsce — nie mają mocy wstrzymującej. Jednakże stan rzeczy stworzony zarządzeniem lub orzeczeniem, może być dodatkowo sprostowany, jeżeli się to koniecznym okaże wskutek wyższego rozstrzygnięcia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 58. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 59.

Władze uprawnione są każdego czasu, jeżeli prawdziwość lub dokładność opinii znawców wydaje się im wątpliwą, powodować wydanie opinii przez innych znawców, lub też zarządzić jakiegokolwiek inne dochodzenie mające na celu uzupełnienie lub sprostowanie dochodzenia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 59. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 60.

Wniosek o przywrócenie do poprzedniego stanu ma być z reguły połączony z odwołaniem.

Jest on dopuszczalnym tylko w tych wypadkach, w których dopuszczalnym jest

takiż wnioszek w postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych.

Co do dopuszczalności, orzeka w pierwszej instancji Komisya krajowa.

Izba uchwała bez rozprawy §. 60. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 61.

Jeżeli Komisya krajowa lub ministerjalna wskutek odwołania, lub z mocy urzędowego nadzoru spostrzeże, że przy instruwaniu sprawy zaszczyły istotne braki, że pominięte zostały widocznie ważne okoliczności, lub że ustawa została naruszona w taki sposób, iż to może mieć wpływ na wynik całej komasacji, albo iż przez to poszczególni interesowani zostali w swych prawach pokrzywdzeni — natenczas zarządzi nową rozprawę lub dochodzenie i może poruczyć przeprowadzenie ich nawet innemu komisarzowi miejscowemu.

Izba uchwała bez rozprawy §. 61. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 62.

Do tych zarządzeń i orzeczeń, które tylko na wypadek ostatecznego zatwierdzenia planu komasacyjnego (§. 103.) mają być przeprowadzone, powinny władze dodać wyraźnie odpowiednie zastrzeżenie.

Przytem mają władze trzymać się zasady, iż przeprowadzone dochodzenia należy o ile możności także na wypadek niezatwierdzenia planu komasacyjnego, wyzyskać w interesie publicznym i interesie stron, zwłaszcza przez usunięcie sporów. Takie zatem orzeczenia, które nie przesadzają bezwarunkowo o zatwierdzeniu planu komasacyjnego, należy wydawać bez przytoczonego zastrzeżenia z mocą prawną, oznaczoną w §. 25.

Powyższe postanowienia nie mają zastosowania, jeżeli chodzi o komasację, którą zarządzi osobna ustawa krajowa w celu stosownego przeprowadzenia nawodnienia lub

osuszenia większych przestrzeni, przy której zatem w myśl §§. 96 i 103, zatwierdzenie planu komasacyjnego przez władzę nie jest zależne od ostatecznej decyzji bezpośrednich uczestników.

Izba uchwała bez rozprawy §. 62. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 63.

Jeżeli komasacja gruntów rolnych przychodzi do skutku w połączeniu z podziałem lub regulacją, to w takim razie przeprowadzając podział lub regulację wśród postępowania komasacyjnego, stosuje się odpowiednio ogólne postanowienia §§. 45—62 niniejszej ustawy z następującemi zmianami:

1. Co do zastępstwa uczestników i zastępstwa realności, z której posiadaniem łączy się udział w wspólnych gruntach, prawo użytkowania i zarządu w myśl ustawy albo jakieś rozszerezenie w myśl §. 23. wymienionej ustawy, ma zastosowanie ostatni ustęp §. 36. względnie §. 38. ustawy

2. Postanowienie §. 55. niniejszej ustawy o tyle nie ma zastosowania, że władze w myśl ustępu 1. §. 10. ustawy powołane są także do przeprowadzenia rozpraw i orzekania o sporach między współnikami co do posiadania lub własności poszczególnych części wspólnych gruntów.

Izba uchwała bez rozprawy §. 63. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

B. Przygotowanie i ułożenie planu komasacyjnego.

§. 64.

Prace przygotowawcze do komasacji jako też plan komasacyjny mogą być dokonane pod kierownictwem komisarza miejscowego (§§. 65. do 89. niniejszej ustawy), lub bez tego kierownictwa przez jednego lub kilku właścicieli gruntów, które mają być

komasowane. (§§. 90. do 92. niniejszej ustawy).

Plan komasacyjny musi zawierać oszacowanie gruntów i praw, które ma się uwzględnić przy zamianie lub wyrównaniu, oznaczenie gruntów mających być danymi i przyznanymi w zamian i wskazanie tych wspólnych urzędzeń, które uznano za konieczne dla użytkowania gruntu przyznanego w zamian (ekwiwalentu). (§. 27. ustawy państwowej).

Postanowień natury publiczno-prawnej nie wolno wciągać do planu komasacyjnego, chyba, że dotyczą takich stosunków kultury krajowej, które mają być uporządkowane z powodu komasacji, względnie z powodu połączonego z nią podziału lub regulacji. Nie wolno przeto takich postanowień wydawać i wciągać do planu, które się odnoszą do opieki nad ubogimi, kwaterunku i innych tego rodzaju ciężarów publicznych.

Izba uchwała bez rozprawy §. 64. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 65.

Jeżeli przynajmniej połowa właścicieli gruntów rolnych, należących do obszaru komasacyjnego (§§. 1. i 5.) zażąda komisarza miejscowego celem komasacji tych gruntów, również, jeżeli ustawa krajowa zarządzi komasację celem należytego wykonania nawodnienia lub osuszenia większych przestrzeni, wówczas Komisya krajowa ma wyznaczyć komisarza miejscowego do przecięcia prac przygotowawczych i do ułożenia planu komasacyjnego (§. 28. ustawy państwowej).

Jeżeli jednak między gruntami, które mają być wciągnięte do komasacji znajdują się grunta, będące dobrem gminnym, których podział według uchwały sejmowej (§. 7.) nie może nastąpić lub tylko częściowo może mieć miejsce i jeżeli przy badaniu wniosku na wdrożenie komasacji (§. 66.) okaże się, że za obszar mający pozostać wspólnym nie można wyszukać odpowiedniego ekwiwalentu w innym położeniu, zaś przyznanie ekwiwa-

walentu w tem samym położeniu uczyni niepodobnym ułożenie planu komasacyjnego korzystnego pod względem gospodarczym, natenczas Komisya krajowa winna odmówić wdrożenia postępowania komasacyjnego.

Izba uchwała bez rozprawy §. 65. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 66.

Bliższe szczegóły co do formy i przeprowadzenia dochodzenia w przedmiocie żądania wymienionego w poprzednim paragrafie, co do zastosowania postanowień §. 4. już w tem stadyum postępowania, jakoteż co do dochodzeń władzy w celu zbadania samego wniosku, określone będą w drodze rozporządzenia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 66. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 67.

Jeżeli się okaże, że prowokację wniosła mniej niż połowa właścicieli gruntów rolnych, należących do obszaru komasacyjnego, natenczas obowiązuje ona tych, którzy ją wnieśli, jeszcze przez dwa lata, licząc od dnia wniesienia, a to na wypadek, gdyby w ciągu tego czasu przez przystąpienie innych potrzebna połowa została osiągnięta.

Izba uchwała bez rozprawy §. 67. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 68.

Dzień, w którym ma się rozpocząć działalność urzędowa komisarza miejscowego, należy publicznie ogłosić w urzędowej gazecie krajowej, następnie jednak także w gminach tego okręgu, na który się jego działalność urzędowa ma rozciągać, z tą uwagą, że od tego dnia począwszy nabywają mocy obowiązującej postanowienia niniejszej ustawy co do własności władz, następnie co do bezpośrednich i pośrednich uczestników, jakoteż co do składanych przez nich oświadczeń

lub zawieranych ugód, w końcu co do obowiązku następców prawnych, uznania stanu prawnego stworzonego w celu przeprowadzenia komasaeyi (§. 49. ustawy państwowej).

O dniu, w którym ma się rozpocząć działalność urzędowa komisarza miejscowego, należy zawiadomić także Wydział krajowy i Wydział powiatowy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 68. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 69.

Komisarz miejscowy kieruje dochodzeniami i rozprawą. Jest on odpowiedzialnym za prawidłowe przeprowadzenie postępowania. Obok komisarza miejscowego współdziałają przy komasaeyi w miarę postanowień tej ustawy i odnośnych rozporządzeń:

1. wydział uczestników;
2. personal techniczny, potrzebny do prac geometrycznych (§. 73.) i
3. potrzebne ponadto pomocnicze siły techniczne i znawcy.

Jeżeli w postępowaniu komasaeyjnym uczestniczą bezpośrednio gmina, część gminy lub zakład gminy jako właściciele gruntów, wciągniętych do komasaeyi lub ze względu na grunta oznaczone w §. 7., natenczas Wydział krajowy ma wysłać do tej komasaeyi swego delegata. Komisarz miejscowy ma wzywać tego delegata do wszystkich tych rozpraw, które mają wpływ na oznaczenie i uwzględnienie praw i interesów gminy, części gminy lub zakładu gminnego.

Delegatowi temu służy także prawo stawiania przed komisarzem miejscowym wniosków na przeprowadzenie takich dochodzeń, rozpraw lub wydanie zarządzeń, które ze względu na zawarowanie interesów gminy części gminy, lub zakładu gminnego uzna za konieczne lub pożądane. Delegat ów nie może jednak wskutek nieprzychylenia się komisarza miejscowego do jego żądań wnosić odwołania, lecz ma w tym względzie zwrócić się do

Wydziału krajowego, któremu wolno przedstawić odnośną sprawę Komisji krajowej w celu wydania takich zarządzeń, jakie Komisja ta z mocy służącego jej nadzoru z urzędu (§. 61.) uzna za stosowne.

Izba uchwała bez rozprawy §. 69. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 70.

Wydział uczestników ma się składać według uznania komisarza miejscowego w miarę mniejszej lub większej liczby uczestników z sześciu do piętnastu członków. Jedną trzecią część członków wydziału wybierają uczestnicy bezpośredni z pośród siebie względną większością głosów, zaś po jednej trzeciej części powołują z grona uczestników bezpośrednich Wydział powiatowy i komisarz miejscowy w ten sposób, żeby w wydziale była reprezentowaną mniejsza, średnia i większa własność ziemską.

Przeciwko postanowieniu komisarza miejscowego co do liczby członków wydziału i przeciwko powołaniu do wydziału, którego dokonał on sam lub Wydział powiatowy, zażalenie nie jest dopuszczalnym.

Izba uchwała bez rozprawy §. 70. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 71.

Oprócz oznaczonej przez komisarza liczby członków wydziału, należą doń jeszcze przełożeni tych obszarów dworskich i naczelnicy tych gmin, w których okręgu leżą grunta, mające ułudz komasaeyi. Komisarz miejscowy ma ich wzywać do wstąpienia do wydziału.

Izba uchwała bez rozprawy §. 71. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 72.

Wydział uczestników jest ciałem doradcem przy boku komisarza miejscowego we wszystkich tych kwestjach, które dotyczą komasaeyi w ogólności i łączących się z nią

wspólnych urzędzeń gospodarczych. — W szczególności ma być wydział uczestników — pominawszy postanowienia §§. 75. i 79. pytany o to, jaki zachować sposób postępowania w granicach dotyczących przepisów przy ustaleniu stosunku wartości, dalej o ogólne zasady przy projektowaniu wspólnych urzędzeń i przy układaniu projektu podziału, następnie o termin odpowiedni do wykonania planu, a zwłaszcza do oddawania w posiadanie ekwiwalentów, następnie o sposób zaprowadzenia wspólnych urzędzeń, nakoniec o prowizoryczne zarządzenia, jakie wypadnie wydać w ciągu postępowania.

Natomiast pytania w których chodzi bezpośrednio o zbadanie i ustalenie praw poszczególnych uczestników, albo o ich zaspokojenie i wogóle o interesa prywatne, nie mają być przedmiotem rozpraw wydziału.

Wydział zwołuje w miarę potrzeby komisarz miejscowy, któremu też służy przewodnictwo w wydziale. Do obrad wydziału należy powoływać także geometrę (§. 73.) Innych ludzi fachowych (§. 74.) współdziałających przy komasacyi, powołuje się tylko wtedy, gdy chodzi o sprawy należące do ich zawodu.

Członkowie, należący na podstawie §. 70. i 71. do wydziału, pełnią połączone z tem czynności jako funkcyę honorową bez prawa do wynagrodzenia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 72. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 73.

Personal techniczny potrzebny do prac geometrycznych, ustanowi Wydział krajowy na koszt kraju i odda go do dyspozycyi przewodniczącego Komisji krajowej.

Bliższe szczegóły co do urządzenia służby technicznej i co do sposobu opędzania odnośnych kosztów określi rozporządzenie, które Namiestnik wyda na podstawie porozumienia z Wydziałem krajowym.

Izba uchwała bez rozprawy §. 73. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 74.

Osoby fachowe, potrzebne do innych prac technicznych, jak przedewszystkiem techników melioracyjnych i leśnych, dozorców melioracyjnych, jakoteż znawców do szacowania i ludzi do wskazywania granic powołuje komisarz miejscowy z grona osób w swym zawodzie doświadczonych, względnie z biegiem granic dokładnie obznajmionych, a to z wyjątkiem nagłych wypadków, po wysłuchaniu uczestników. Komisarz miejscowy ma ich zaprzysiądz na sumienne wykonanie poruczonych im czynności, jeżeli nie są stałym znawcami sądowymi.

Izba uchwała bez rozprawy §. 74. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 75.

Przy rozpoczęciu prac wstępnych należy na polecenie komisarza miejscowego obejść granice obszaru komasacyjnego w towarzystwie osób znających dokładnie granice i gdzie tego zajdzie potrzeba, dokładniej odznaczyć. Do tej czynności należy zawezwać sąsiednich właścicieli gruntów, a jeżeli granice obszaru są zarazem granicami gminy, lub obszaru dworskiego, także i zastępców gminy sąsiedniej lub obszaru dworskiego a w każdym razie członków wydziału uczestników. Z tej czynności należy spisać protokół i jeżeli przy tej sposobności wyjdą na jaw spory o własność lub o posiadanie, zastosowane zostaną postanowienia §. 55. tej ustawy a względnie postanowienia ustawy krajowej

Izba uchwała bez rozprawy §. 75. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 76.

Ustalenie wartości gruntów do komasacyi włączonych może nastąpić w myśl §. 26. albo je-

dnomyślnie, albo na podstawie opinii znawców. W pierwszym wypadku wymaga zgoda potwierdzenia komisarza miejscowego, w drugim wypadku dokonywa także oszacowania na powyżej wyrażonej podstawie. W każdym razie ma on w myśl ogólnego przepisu ustępu trzeciego §. 31. zwrócić uwagę na to, aby prawa pośrednio interesowanych w nich nie uszczuplone nie zostały.

Znawcy mają przy oddaniu swej opinii co do bonitacyi t. j. oszacowania według pewnych klas szacunkowych postępować w następujący sposób:

1. ustanowić szemat bonitacyjny t. j. szemat istniejących w okręgu komasacyjnym stopni wydajności gruntowej;

2. rozklasyfikować t. j. oznaczyć i miejscowo odgraniczyć te części obszaru, które mają być zaliczone do jednej i tej samej klasy, względnie do poszczególnych klas szematu bonitacyjnego;

3. taryfować t. j. obliczyć czysty przychód każdej poszczególniej klasy szematu bonitacyjnego.

Izba uchwała bez rozprawy §. 76. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 77.

Przy bonitacyi trzeba na to uważać, aby każdy grunt, względnie każda część gruntu oszacowana była w stosunku do takiego przychodu, jaki grunt ten ze względu na swą istotną, albo skutkiem trwałych wkładów uzyskaną jakość, na swoje położenie i stan, w jakim się w chwili oszacowania znajduje, może przynieść każdemu posiadaczowi w danej miejscowości przy należytem i stosunkom miejscowym odpowiadającym zagospodarowaniu. Grunta nie będące dotychczas w kulturze i przeznaczone do wykorzystania kawałki gruntów lasowych, które nadają się do przemiany w grunta uprawne, szacuje się według ich przyszłej wartości jako grunt w kulturze będący i zalicza się do odpowiedniej klasy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 77. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 78.

Następujące stosunki i przedmioty nie mają być uwzględnione przy oszacowaniu gruntu:

1. przemijające, niezwykle wysoki albo z zaniedbania wynikły niski stan kultury i nawożenia;

2. niedostateczne wyzyskanie ostatniego znawożenia i kosztów uprawy wyłożonych w celu przysporzenia peryodycznie powtarzających się przychodów;

3. plantacye, znajdujące się na gruncie, mające przysporzyć szczególny przychód n. p. drzewa owocowe, plantacye łożyny i t. p.

4. drzewostany, przeznaczone na ścięcie bez różnicy, czy się nadają już do ścięcia lub nie;

5. poszczególne urządzenia gospodarcze znajdujące się na gruncie, a dające się łatwo bez znacznego zmniejszenia wartości gruntu oddzielić n. p. płoty.

Uwzględnienie tych stosunków i przedmiotów nastąpi według §. 89.

Izba uchwała bez rozprawy §. 78. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 79.

Uczestnikom komasacyi należy wyłożyć do przejrzania przez 14 dni w odpowiedniemu miejscu leżącym w obrębie obszaru komasacyjnego:

1. ocenę gruntów, na którą zgodzi się komisarz miejscowy na podstawie opinii znawców uzyskanej drogą bonitacyi, — względnie uzyskany tym sposobem plan bonitacyjny dla obszaru komasacyjnego.

2. rejestr posiadania zawierający wszystkie poszczególne grunta. Przy każdym gruncie należy podać: właściciela, nazwę

niwy, obszar całego gruntu i obszar części tegoż należących do odrębnego rodzaju gleby i oddzielnej klasy dobroci.

Czas wyłożenia należy co najmniej na trzy dni przedtem ogłosić w gminach obszaru komasacyjnego. Równocześnie należy każdemu bezpośrednio uczestnikowi doręczyć dotyczący go wyciąg z rejestru stanu posiadania z odwołaniem się na postanowienie §. 80.

Izba uchwała bez rozprawy §. 79. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 80.

Przeciwko datom odnoszącym się do ocenienia całego gruntu lub części tego gruntu, a wynikającym z planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, mogą uczestnicy komasacji wnosić uwagi u komisarza miejscowego. W razie ustnego zgłoszenia należy spisać protokół. Komisarz miejscowy jest obowiązany sprawdzić, czy te uwagi są uzasadnione i utrzymywać w ewidencji braki, jakie przy tej sposobności wykażą się istotnie w planie bonitacyjnym, celem sprostowania ich w dalszem postępowaniu.

Postępowanie w toku instancyi i rozstrzygnięcie co do tych uwag nie ma miejsca w tem stadyum; stronom służy prawo wniesienia swych zażaleń, przy sposobności oznaczonej w §. 94. O tem prawie należy je pouczyć.

Przeciwko innym datom rejestru stanu posiadania, a w szczególności przeciwko zawartym w nim wymiarom powierzchni, mogą interesowani w komasacji wnosić zarzuty, u komisarza miejscowego zarówno odnośnie do własnych, jak i do cudzych gruntów. Co do tych zarzutów należy przeprowadzić z stronami interesowanymi rozprawę, a jeżeli w kwestyi spornej, władza komasacyjna jest właściwą, nastąpi rozstrzygnięcie w toku instancyi.

Czas do wnoszenia uwag i zarzutów kończy się ośm dni po upływie terminu do wyłożenia planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, dla tych zaś uczestników, którym

ma się doręczyć wyciągi z rejestru stanu posiadania, w żadnym razie nie przed upływem dni 14, licząc od doręczenia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 80. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 81.

Po ostatecznem ustaleniu rejestru stanu posiadania ma komisarz miejscowy przystąpić do wyznaczenia odpowiednich ekwiwalentów, do oznaczenia potrzebnych gospodarczych urządzeń i wyrównań w pieniądzu i ma zarządzić ułożenie potrzebnych do tego obliczeń i planów.

Rozporządzenie wydane w porozumieniu z Wydziałem krajowym określi, w jakich wypadkach i pod jakimi bliższymi warunkami krajowe biuro melioracyjne ma współdziałać w projektowaniu owych urządzeń, a w szczególności przy zaopiniowaniu dotyczących projektów.

Jeżeli z komasacją łączy się podział gruntu, należącego do kategorii wymienionych w §. 7. natenczas należy również uwzględnić odpowiednio przy wspomnianych obliczeniach i planach oznaczone w ustawie krajowej z dnia prawa bezpośrednich uczestników. Ekwiwalenta, które w wykonaniu postanowień §§. 32. do 34. pozostaną obciążone służebnościami lub ciężarami gruntowymi, a mają być przydzielone innemu posiadaczowi, następnie ekwiwalenta, na których ma pozostać zabezpieczona jakaś wierzytelność w myśl §. 40., należy podobnie jak ekwiwalenta wspomniane w §. 87. wstawić w obliczenie, jednak z uwzględnieniem zmniejszonej wartości, jaka wyniknie z takiego obciążenia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 81. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 82.

Jeżeli powierzchnia dróg, rowów albo innych urządzeń, które odpadną wskutek ko-

masacyi jest większą, niżeli powierzchnia, jakiej potrzeba na wspólne urządzenia, wymienione w §. 9. natenczas nadwyżkę — w braku innej umowy — należy rozdzielić między bezpośrednich uczestników komasacyi według średniego stosunku powierzchni i wartości tej posiadłości gruntowej, z którą uczestniczą w komasacyi, albo też uwzględnić to przy wyznaczaniu im wynagrodzenia. W razie, gdyby był niedobór, należy go w tym samym stosunku ściągnąć od bezpośrednich uczestników a ich wynagrodzenie odpowiednio zmniejszyć.

Jeżeli tego rodzaju wspólne urządzenia okażą się potrzebnymi dopiero dodatkowo w takim stadyum postępowania, w którym takie obliczenie zbywających lub brakujących powierzchni gruntowych mogłoby przyjść do skutku tylko za pomocą długotrwałej lub kosztownej zmiany przygotowawczych prac komasacyjnych, w takim razie potrzebny grunt mają odstąpić odnośni uczestnicy bezpośredni za całkowitem odszkodowaniem pieniężnym, które w braku umowy oznaczy władza.

Izba uchwała bez rozprawy §. 82. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 83.

Do urządzeń, które podwyższają gospodarezy użytek z niektórych tylko gruntów przyznanych, jako wynagrodzenie, mają być zastosowane przepisy pierwszego ustępu §. 82. z tem ograniczeniem, że potrzebna ilość gruntu będzie dostarczoną na rachunek tychże wynagrodzeń, o ile już przy obliczeniu tych wynagrodzeń nie uwzględniono tego, że zaprowadzenie owych urządzeń nastąpi kosztem wszystkich uczestników.

Izba uchwała bez rozprawy §. 83. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta!

§. 84.

Uczestnicy komasacyi, których posiadłość gruntowa wskutek urządzeń gospodarczych, połączonych z komasacją, nie odnieś żadnej korzyści lub korzyść nieznaczną,

nie stojącą w żadnym stosunku do wymiaru podanego w pierwszym w ustępie §. 82. winni być uwolnieni od udziału w dostarczeniu gruntu, potrzebnego na takie urządzenia albo całkiem albo w części odpowiadającej istotytnym stosunkom.

Izba uchwała bez rozprawy §. 84. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 85.

W braku odmiennego układu albo specjalnego prawnego zobowiązania, mają uczestnicy ponosić koszta zaprowadzenia urządzeń gospodarczych włącznie z odszkodowaniami należącymi się w gotówce w myśl drugiego ustępu §. 82. z tytułu dostarczenia gruntu pod urządzenia gospodarcze lub z jakiegokolwiek innego tytułu i to w takim stosunku, w jakim w myśl §§. 82—84 uczestniczą w nadwyżce względnie w pokryciu brakującej części gruntu.

Izba uchwała bez rozprawy §. 85. zgodnie z wnioskami komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 86.

Według tych samych zasad, które przy zakładaniu wspólnych urządzeń obowiązują, ma się uregulować także obowiązek utrzymania tych urządzeń.

O ile się to tyczy utrzymania budowli wodnych mogą być odnośni uczestnicy zmuszeni na podstawie orzeczenia władzy do zawiazania spółki wodnej w myśl przepisu §. 45. ustawy wodnej z 14. marca 1875 Nr. 30 dz. u. kr. a to bez osobnej w tym celu ustawy krajowej.

Izba uchwała bez rozprawy §. 86. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 87.

Jeżeli odpowiednie użytkowanie gruntu przyznanego jako ekwiwalent nie jest możliwym bez ustanowienia służebności na innej do komasacyi wciągniętej parceli gruntowej,

winno się stosunek tej służebności ściśle określić i uwzględnić okoliczność tę przy oszacowaniu odnośnego gruntu.

Gdyby jednak dokonane oszacowanie się cofnąć nie dało bez długotrwałych lub kosztownych zmian w dotychczasowych pracach będzie odpowiednie odszkodowanie w braku porozumienia oznaczone urzędownie.

Izba uchwała bez rozprawy §. 87. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 88.

Przy oznaczeniu poszczególnych ekwiwalentów w ziemi winno się o tyle uwzględnić życzenia bezpośrednich uczestników o ile to się stać może bez naruszenia przepisów ustawy lub uszkodzenia takich publicznych interesów, które można zaspokoić za pomocą komasaeyi.

Jeżeli z komasaeyą łączy się podział wspólnego gruntu, oznaczonego w §. 7., a ten podział dotyczy bezpośrednio gminy, części gminy lub zakładu gminnego, wówczas należy mieć na uwadze o ile i w jakim położeniu one potrzebują gruntu na cele publiczne, a to w myśl ustawy krajowej z dnia

Izba uchwała bez rozprawy §. 88. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 89.

Za to, co w myśl §. 78. l. 1. i 2. pominięto przy oszacowaniu poszczególnych gruntów winno być dane wynagrodzenie w pieniądzech, jeżeli między posiadaczem tych gruntów a tym, któremu one mają być przyznane jako ekwiwalent, nie został zawarty układ odmienny.

Plantacye wymienione w §. 78. l. 3. musi na żądanie dotychczasowego posiadacza przyjąć ten, komu odnośny grunt przyznano za zapłatą oszacowanej wartości.

To samo odnosi się do wspomnianych

w §. 78. l. 4., nierębnych drzewostanów, podział kiedy drzewostany przydatne do ścięcia według wyboru dotychczasowego posiadacza, ma albo on sam w oznaczonym terminie wyrębać, albo też ma je przyjąć do uiszczenia kwoty szacunkowej ten, co odnośny grunt otrzyma jako ekwiwalent. W razie zastrzeżonego wyrębu należy się temu, kto otrzymał ten grunt jako ekwiwalent odpowiednie odszkodowanie za utracony na razie zwyczajny przychód z odnośnej powierzchni.

Wymienione w §. 78. pod l. 5. urzędnicy mogą być wedle wyboru tego, komu grunt przyznano, albo pozostawione przy gruncie za uiszczeniem kwoty szacunkowej albo też w oznaczonym terminie usunięte przez poprzedniego posiadacza gruntu.

Izba uchwała bez rozprawy §. 89. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 90.

Jeżeli jeden lub więcej właścicieli gruntów, przeznaczonych przez nich do komasaeyi, chcą sami przesięgnąć prace przygotowawcze, jakoteż ułożenie planu komasaeyjnego bez kierownictwa komisarza miejscowego, wówczas mogą jeszcze przed rozpoczęciem prac przygotowawczych postarać się o orzeczenie władzy w tym kierunku, czy rozmiary zamierzonej komasaeyi odpowiadają postanowieniom §§. 1. i 5.

Jeżeli stosownie do okoliczności można mieć uzasadnioną nadzieję że taka komasaeya przyjdzie do skutku, natenczas władza może na prośbę przedsiębiorców upoważnić ich na czas odpowiedni do przeprowadzenia potrzebnych dochodzeń i pomiarów w całym okręgu komasaeyjnym pod warunkiem że w razie wyrażenia szkody winni ją wynagrodzić.

O tym obowiązku orzeka w razie sporu sędzia zwyczajny (§. 31. ustawy państw.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 90. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 91.

Plan komasacyjny ułożony przez jednego lub kilku właścicieli gruntów, przeznaczonych do komasacji, ma być wyłożony przez dni 14 w gminach należących do obszaru komasacyjnego, aby go mogli przejrzeć wszyscy uczestnicy bezpośredni, z których każdego z osobna o tem zawiadomić należy. Skoro większość tych uczestników podpisem swoim da tymczasowe zezwolenie, należy plan przedłożyć Komisji krajowej i przedstawić stosunki w których mogą być interesowane także inne osoby z powodu zmian w jakiejś służebności lub w ciężarze gruntowym lub z powodu zamierzonego urządzenia gospodarczego. Zarazem należy donieść, czy te stosunki uporządkowano zgodnym sposobem lub też zastrzeżono orzeczeniu władzy (§. 32. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 91. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 92.

Jeżeli plan komasacyjny nie odpowiada postanowieniom §. 64., albo jeżeli nie może służyć za podstawę do dalszych dochodzeń z powodu innych ważnych braków, do których należy zaliczyć mianowicie niedostateczne uchylene rozrzucenia gruntów, ma Komisya krajowa polecić uczestnikom, aby przedłożyli poprawiony plan, trzymając się zawsze przepisów §. 91.

We wszystkich innych wypadkach ma Komisya krajowa wyznaczyć do takiej komasacji komisarza miejscowego, ogłosić publicznie w sposób przepisany §. 68 dzień, od którego zaczyna się jego działalność urzędowa, a następnie z wykluczeniem odwołania do Komisji ministeryalnej orzec na podstawie dochodzeń, dokonanych przez komisarza na miejscu, czy należy natychmiast przystąpić do wyłożenia planu komasacyjnego według podanych poniżej przepisów, czy też przed tem jeszcze uzupełnić dochodzenie ze

względu na orzeczenia zastrzeżone przy końcu §. 91., zaś w razie potrzeby i w innych kierunkach (§. 33. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 92. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 93.

Bliższe przepisy do powyższych postanowień tyjące się urządzenia służby technicznej, przygotowania i ułożenia planu komasacyjnego, skali map i planów, urządzenia robót geodetycznych, dopuszczalnych różnic pomiarowych i rachunkowych, postępowania którego się trzymać należy przy bonitacji i obliczeniach, wydzielenia poszczególnych gruntów na to, aby je w swoim czasie sprzedać w celu pokrycia lub pomniejszenia kosztów komasacji, okoliczności uwzględnić się mających przy projektowaniu wspólnych urządzeń gospodarczych, co do formularzy i t. d. mają być wydane w porozumieniu z Wydziałem krajowym w drodze rozporządzeń.

Izba uchwała bez rozprawy §. 93. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

C) Wyłożenie i wytyczenie planu komasacyjnego i powzięcie o nim uchwały ostatecznej.

§. 94.

Plan komasacji, bez względu na to, czy ułożony został pod kierownictwem komisarza miejscowego, czy też bez niego przez jednego lub kilku właścicieli gruntów, przeznaczonych do komasacji, należy wyłożyć w gminach obszaru komasacyjnego, do publicznego przejrzania przez wszystkich interesowanych przez dni 30. Komisarz miejscowy ma go na gruncie wytyczyć i na żądanie interesowanych objaśnić.

Miejsce i czas wyłożenia, jakoteż wytyczenie planu komasacyjnego, należy zapowiedzieć edyktem, który ma być ogłoszony w urzędowej gazecie krajowej i równocześnie

we wszystkich gminach okręgu komasacyjnego z wezwaniem zarówno bezpośrednich jak pośrednich interesowanych, ażeby swoje zarzuty co do planu w przeciągu 45 dni, licząc od pierwszego dnia wyłożenia go w gminie, zgłosili do komisarza miejscowego, albo pisemnie, albo ustnie do protokołu (§. 34. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 94. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 95.

O zarzutach wniesionych wskutek tego wezwania, orzeka Komisya krajowa, a w drodze odwołania Komisya ministeryalna.

Termin odwołania wynosi 14 dni i zaczyna się z dniem, następującym bezpośrednio po dniu doręczenia orzeczenia Komisji krajowej (§. 30. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 95. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 96.

Jeżeli w terminie edyktalnym, oznaczonym w §. 94. nie wniesiono żadnych zarzutów przeciw planowi komasacyjnemu, albo jeżeli podniesionych przeciw niemu zarzutów nie uwzględniła Komisya krajowa, względnie Komisya ministeryalna, należy się postarać o to, aby uczestnicy bezpośredni powzięli ostateczną uchwałę co do planu komasacyjnego. Jeżeli natomiast wskutek podniesionych zarzutów zarządzono zmiany w planie komasacyjnym, wówczas komisarz miejscowy ma poprzednio ten plan przerobić odpowiednio do wydawych orzeczeń Komisji krajowej i ministerylnej, następnie wyteczyć go ponownie na gruncie, jeżeli Komisya krajowa uzna to za potrzebne dla uwidocznienia tych zmian, a w końcu ma się postarać o ostateczną uchwałę bezpośrednich uczestników (§. 97.)

Ostateczna uchwała bezpośrednich uczestników co do planu komasacyjnego odpada,

jeżeli ustawą krajową zarządzono komasację w celu skutecznego przeprowadzenia nawodnienia lub osuszenia większych obszarów (§. 36. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 96. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 97.

Ostateczna uchwała co do planu komasacyjnego zapada pod przewodnictwem komisarza miejscowego przez głosowanie bezpośrednich uczestników.

Plan komasacyjny uważa się wtedy za przyjęty, gdy większość bezpośrednich uczestników komasacji nań się zgodziła, a czysty przychód katastralny z gruntów przeznaczonych do komasacji, należących do tej większości wynosi najmniej dwie trzecie części czystego przychodu katastralnego wszystkich gruntów, przeznaczonych w tym obszarze do komasacji (§. 37. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 97. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 98.

Do głosowania ma komisarz miejscowy przygotować spis bezpośrednich uczestników komasacji i podać w nim czysty dochód katastralny ich gruntów, włączonych do komasacji, oraz dodać dwie rubryki: „Za planem komasacyjnym“ i „Przeciw planowi komasacyjnemu“.

O terminie wyznaczonym do głosowania, który ma wynosić najmniej ośm godzin, należy zawiadomić wszystkich uczestników bezpośrednich z osobna, a oprócz tego należy ogłosić odpowiednie obwieszczenie w gminach okręgu komasacyjnego przynajmniej na trzy dni przed terminem głosowania.

Każdy bezpośredni uczestnik może w ciągu oznaczonego terminu oddać swój głos za planem komasacyjnym lub przeciw niemu. Oddawać głos może uczestnik bezpośredni tylko sam osobiście lub przez osoby

umocowane w myśl §. 52., a dzieje się to w ten sposób, że odnośna osoba w obecności komisji kierującej głosowaniem wpisuje sama lub w razie nieumiejętności pisania poleci wpisać swoje nazwisko w rubrykę rejestru za planem komasacyjnym lub przeciwnemu. Ograniczające, warunkowe lub inne uwagi nie są dopuszczalne przy tem wpisywaniu i będą uważane tak, jakby ich nie dodano. Komisya do głosowania składa się z komisarza miejscowego jako przewodniczącego i dwóch przez niego powołanych bezpośrednich uczestników komasacyi.

Przemawia p. Średniawski i wnosi. aby w §. 98. na końcu zamiast słów: „i dwóch przez niego powołanych bezpośrednich uczestników komasacyi“, powiedziano: „i dwóch członków, wybranych przez bezpośrednich uczestników komasacyi.“

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. sprawozdawca.

Przemawia p. Średniawski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala §. 98. aż do włączenia słów . . . „jakby ich nie dodano“.

Następnie odrzuca Izba poprawkę p. Średniawskiego, a Marszałek konstatuje, że za poprawką głosowało 30, przeciw 48 posłów.

Izba uchwala w końcu resztę §. 98. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 99.

Jeżeli co do gruntów wspólnych, wciągniętych w komasację a nie podlegających podziałowi podług §. 7., współwłaściciele mają mieć razem jeden głos w myśl §. 30, i jeżeli można przewidzieć, iż rozprawa z tymi współwłaścicielami celem oznaczenia i oddania tego głosu mogłaby wstrzymać lub utrudnić przebieg głosowania w zwyczajnym terminie §. 98., natenczas należy odnośnie do tych gruntów rozpisać osobne terminy, odpowiedni czas trwające. Na tych terminach należy spisać protokolarnie głosy, oddane za te grunta przez współwłaścicieli

i rezultat ostateczny wynikający z nich podług §. 30. Rezultat ten wpisze komisarz miejscowy do rejestru głosowania powołując się na protokół.

Izba uchwala bez rozprawy §. 99. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 100.

Jeśli wspólne grunta mają być z powodu komasacyi podzielone w myśl postanowienia §. 7., z mocy ustawy, naówczas należy wszystkich tych, których udziały w tych wspólnych gruntach mają być zastąpione ekwiwalentami, wpisać z urzędu wraz z czystym przychodem katastralnym z tych wspólnych gruntów w rubrykę głosujących za planem komasacyjnym. Ci, którzy nadto z powodu innych własnych gruntów uczestniczą bezpośrednio w komasacyi, mają co do tych ostatnich gruntów zastrzeżone prawo głosowania według §. 98., względnie §. 99., niezawisłe i odrębnie od wymienionego wyżej wpisu.

Izba uchwala bez rozprawy §. 100. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 101.

Kto mimo przepisanej ustawą zawiadomienia o terminie głosowania nie odda swego głosu w tym terminie w formie przepisanej ma być po ukończeniu terminu wezwany przez komisarza miejscowego, ażeby w przeciągu trzech dni, licząc od dnia, następującego po dniu doręczenia wezwania, oddał swój głos na piśmie. Wezwanie to ma mieć wyraźny dodatek, że ponowne wstrzymanie się od oddania głosu lub przysłanie nieokreślonego lub warunkowego oświadczenia będzie uważane za zgodzenie się na plan komasacyjny.

Tych, którzy po takim wezwaniu nie głosują, lub złożą oświadczenie nieokreślone albo warunkowe, należy wpisać w rubrykę głosujących za planem komasacyjnym, a przytem dodać uwagę, zawierającą powołanie się na niniejsze postanowienie.

Izba uchwala bez rozprawy §. 101. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 102.

Wynikający z głosowania stosunek głosów ma komisarz miejscowy natychmiast po ukończeniu głosowania publicznie ogłosić w gminach, należących do okręgu komasacyjnego i wezwać tych uprawnionych do głosowania, którzy uważają się za pokrzywdzonych postępowaniem, jakiego się trzymano przy głosowaniu, lub obliczeniem głosów, ażeby w ciągu dni czterdziestu, licząc od dnia tego ogłoszenia, zgłosili u komisarza miejscowego pisemnie, albo podali ustnie do protokołu swoje zażalenia.

Po upływie tego czasu przedkłada komisarz miejscowy Komisji krajowej plan komasacyjny, protokół głosowania i wniesione zażalenie (§. 38. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 102. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 103.

Komisja krajowa orzeka o tych zażaleniach bez odwołania a następnie, decyduje o komasacji zatwierdzając plan komasacyjny, albo odmawiając zatwierdzenia.

Jeżeli przy głosowaniu nad planem komasacyjnym okazała się większość wymagana w §. 97. wówczas zatwierdza go Komisja krajowa, oświadcza że mniejszość bezpośrednich uczestników musi się na tej podstawie zgodzić na komasację i udziela komisarzowi miejscowemu potrzebnych wskazówek do przeprowadzenia tego planu.

Jeżeli przy głosowaniu nie było takiej większości, wtedy Komisja krajowa nie zatwierdza planu komasacyjnego i zamyka postępowanie komasacyjne z zastrzeżeniem wydania dodatkowego orzeczenia o kosztach.

Jeżeli ustawą krajową zarządzono komasację w celu skutecznego nawodnienia lub ususzenia większych przestrzeni w takim razie Komisja krajowa ma prawo zadecydować o komasacji zaraz po rozstrzygnięciu zarzutów, podniesionych w ciągu terminu edyktalnego (§. 94.) przeciwko planowi komasacyjnemu. Przeciwko planowi komasacyjnemu zatwier-

dzonemu przez Komisję krajową nie można ani wnosić odwołań, ani żądać przywrócenia do poprzedniego stanu. (§. 39. ust. państw.)

Izba uchwała bez rozprawy §. 103. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 104.

Orzeczenie Komisji krajowej wydane w myśl §. 103., a zawierające potwierdzenie lub niepotwierdzenie planu komasacyjnego jako też zarządzenie Komisji krajowej, odnoszące się do wykonania zatwierdzonego planu ma komisarz miejscowy ogłosić w gminach okręgu komasacyjnego, oraz doręczyć je każdemu bezpośredniemu uczestnikowi i każdemu komu służy prawo wypowiedzenia według §. 38.

Izba uchwała bez rozprawy §. 104. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 105.

Jeżeli wartość gruntu, przeznaczony do komasacji albo wartość przedmiotu pozostawionego do osobnej oceny uległa przed oddaniem nowemu właścicielowi zmniejszeniu choćby skutkiem przypadkowego wydarzenia, może nowy właściciel w ciągu 60 dni po wykonaniu odnośnej części planu komasacyjnego żądać od dawnego właściciela dodatkowego wyrównania wartości. Takie wyrównanie ma nastąpić w ziemi, jeżeli zmniejszenie wartości dotyczy gruntu i jeżeli to jest możliwe bez znacznego naruszenia nowego układu posiadłości we wszystkich innych przypadkach w pieniądzech.

Jeżeli przy wykonaniu komasacji wkraść się błąd pomiarowy lub rachunkowy, może uczestnik ponoszący stąd szkodę, w ciągu roku po wykonaniu odnośnej części planu komasacyjnego, zażądać odszkodowania w pieniądzech od tego, komu ów błąd wyszedł na korzyść. Jeżeli jednak ten błąd dotyczył ziemi — może żądać odszkodowania w ziemi, o ile to jest możliwym bez znacznego naruszenia nowego układu posiadłości.

Ten, komu wskutek niewykonania zarządzeń, jakie władza wydała w celu prze-

ścia z istniejących stosunków do nowego ukształtowania posiadłości gruntowej zmniejszyły się pożytki z gruntów przyznanych mu jako ekwiwalent, może w ciągu dni 60, po wykonaniu odnośnej części planu komasacyjnego zażądać od dawnego właściciela tych gruntów odszkodowania w pieniądzu (§. 40. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 105. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 106.

Jeżeli stosunki posiadłości gruntowej, wzięte za podstawę planu komasacyjnego, w czasie między zatwierdzeniem a wykonaniem planu, zmieniły się wskutek siły wyższej (n. p. zmiana biegu wód, trwałe spuszczenia przez wodę, usunięcie się ziemi i t. p.) tak znacznie, że przewidziane w §. 105. wyrównanie wartości nie może złemu zaradzić, Komisya krajowa może na żądanie jednego z bezpośrednich uczestników uchylić plan komasacyjny całkowicie lub częściowo i o ileby według okoliczności komasacya była jeszcze możliwą i pożądaną, zarządzić ponownie prace przygotowawcze i ułożenie nowego planu komasacyjnego. Przeciw takiemu zarządzeniu ma każdy bezpośredni uczestnik prawo wnieść odwołanie do Komisji ministerjalnej w przeciągu dni 14 licząc od dnia doręczenia takiego zarządzenia (§. 41. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 106. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 107.

Co do nowych stosunków urzędzenia niw i stosunków prawnych, wynikających z planu komasacyjnego, nie mniej co do tych stosunków, które dotyczą założenia użytkowania i utrzymania połączonych z komasacją urządzeń gospodarczych, o ile plan komasacyjny sam przez się nie wystarcza do dokładnego wyjaśnienia stanu rzeczy, winien komisarz miejscowy sporządzić osobny dokument i w toku instancyi przeprowadzić odnośne rozprawy.

Dokument ten może być rozdzielony na dwie części i to w taki sposób, że w głównym dokumencie uwidoczniony będzie nowy stan posiadania inne zaś tego stanu posiadania bezpośrednio nie dotyczące punkta będą zamieszczone w dodatkowym dokumencie.

Izba uchwała bez rozprawy §. 107. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 108.

Jeżeli przy wykonaniu planu komasacyjnego okaże się, że ze względu na nowe odgraniczenie parcel i posiadłości, powstałych przy komasacyi, byłoby pożądanem przedsięwziąć zmianę w granicach gminy winien komisarz miejscowy spowodować w tym kierunku dochodzenie stosownie do obowiązujących ustaw i przepisów.

Izba uchwała bez rozprawy §. 108. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 109.

W celu sprostowania księgi gruntowej i utrzymania ewidencji katastru podatku gruntowego należy doręczyć wyższemu Sądowi krajowemu i krajowej władzy skarbowej po jednej kopii planu geometrycznego (sytuacyjnego) stanowiącego podstawę zatwierdzonego planu komasacyi, tudzież po jednym odpisie innych potrzebnych dowodów.

Izba uchwała bez rozprawy §. 109. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 110.

Zamknięcie postępowania komasacyjnego ma Komisya krajowa ogłosić publicznie w sposób przewidziany w §. 68.

Od dnia tego ogłoszenia ustaje własność władz komasacyjnych tak, że one od tąd są właściwymi tylko jeszcze dla orzeczeń o rozszczeeniach, przewidzianych w §. 105. (§. 32 ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 110. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 111.

Blizsze przepisy do powyższych postano-

wień o wyłożeniu i wytyczeniu planu komasacyjnego, o ostatecznej uchwale o nim, o jego wykonaniu i o sporządzeniu dokumentu, o którym mowa w §. 107. będą wydane w drodze rozporządzenia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 111. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 112.

Jeżeli komasacya gruntów rolnych następuje w połączeniu z podziałem albo regulacją, natenczas w celu ustalenia stosunków, które dotyczą gruntów wspólnych a mają być uwzględnione przy wykonaniu planu komasacyjnego, należy postąpić według postanowień §§. 60—66 ustęp 1—3, §§. 67—76, ustęp 1—3, §§. 77—79, 87, 88, i 96. ustawy z dnia a zresztą według postanowień niniejszej ustawy.

Atoli w takim wypadku przy układaniu rejestru praw udziałowych przepisaniem w §. 76. ustawy z dnia nie ma miejsca oszacowanie wspólnych gruntów, przeciwnie ma ono w myśl §. 79. niniejszej ustawy stanowić część składową planu bonitacyjnego, który się układa dla obszaru komasacyjnego. Również nie mogą być stosowane postanowienia §§. 66. ustęp 4. i 76. ustęp 4. ustawy z dnia

Izba uchwała bez rozprawy §. 112. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 113.

Jeżeli z powodu komasacji gruntów rolnych ma przyjść do skutku regulacja praw użytkowania lub zarządu wspólnych gruntów, natenczas celem przygotowania, ułożenia i wykonania planu regulacyjnego należy postąpić według postanowień §§. 60—66. al. 1—3, §§. 70—76. alinea 1—3, §§. 77—106. ustawy z dnia

Izba uchwała bez rozprawy §. 113. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

ROZDZIAŁ PIĄTY.

Koszta komasacyi.

§. 114.

Wynagrodzenie komisarza miejscowego, wydatki na jego podróże i na kancelaryę ponosi skarb państwa (§. 43. ustawy państw.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 114. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 115.

Co do dalszych kosztów obowiązują postanowienia następujących paragrafów niniejszej ustawy także wtedy, gdy komasacya gruntów rolnych odbywa się w połączeniu z podziałem lub regulacją (§. 112) lub gdy przy sposobności komasacyi następuje regulacja. W tych wypadkach kwoty potrzebne na odszkodowania, oznaczone w drugim ustępie §. 21. ustawy z dnia należy wliczyć do kwot wymienionych w §. 119. l. 3. niniejszej ustawy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 115. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 116.

Fundusz krajowy ponosić będzie:

1. Koszta wysłania delegata Wydziału krajowego w myśl §. 69.

2. Wynagrodzenia, koszta podróży i koszta biurowe personelu technicznego potrzebnego do prac geometrycznych (§. 73.) tudzież koszta zakupna potrzebnych map;

3. Wynagrodzenia i koszta podróży potrzebnych ewentualnie techników meloracyjnych i leśnych, oraz dozorców melioracyjnych;

4. Ewentualne wynagrodzenia za inne prace lub materiały użyte dla ogólnych celów komasacyi.

Koszta wymienione pod 2—4 będzie ponosić fundusz krajowy przez lat 15, licząc od wejścia w życie tej ustawy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 116. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 117.

Lokalności potrzebne w siedzibie urzędowej komisarza miejscowego dla prac komisarza miejscowego i tych, którzy w myśl §. 69. mają z nim współdziałać, winny być dostarczone, utrzymywane i opalane na rachunek tych, którzy bezpośrednio są interesowani w komasacyach jednocześnie przeprowadzanych.

Lokalności potrzebnych ewentualnie dla prac powyższych funkcyjonaryuszów poza siedzibą urzędową komisarza miejscowego dostarczą bezpłatnie w ten sam sposób bezpośrednio interesowani odnośnego obszaru komasacyjnego. Ci bezpośrednio interesowani obowiązani są także dostarczyć pomocników do prac geometrycznych, rekwizytów potrzebnych a łatwych do sporządzenia jako to: kołków do pomiarów, tyk sygnałowych i t. p.

Jeżeli miejsce pracy w obrębie obszaru komasacyjnego, w którym mają przeprowadzić czynność urzędową komisarz miejscowy lub osoby przy nim współdziałające w myśl §. 69. oddalonym jest od biura albo od miejsca pomieszczenia wspomnianych funkcyjonaryuszów niemniej niż o 3 a nie więcej niż o 15 kilometrów, mają bezpośrednio interesowani dostarczyć bezpłatnie podwód celem przewiezienia owych osób do tego miejsca i odwiezienia ich napowrót do biura, względnie do miejsca zamieszkania. Obowiązek ten nie odnosi się do członków wydziału uczestników.

W razie niedopełnienia w należytych czasach i sposobie obowiązków określonych w tym paragrafie, komisarz miejscowy ma prawo postarać się o to, czego nie dostarczono a wynikiem ztąd kosztu pokryć w myśl §. 119.

Izba uchwała bez rozprawy §. 117. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 118.

Dyety i koszta podróży znawców potrzebnych do szacowania oraz wynagrodzenia ludzi użytych do wskazywania granic ponoszą również bezpośrednio interesowani w danym obszarze komasacyjnym, a to w stosunku do wartości udziałów, z jakimi uczestniczyli w komasacyi.

Izba uchwała bez rozprawy §. 118. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 119.

Z funduszu krajowego asygnowany będzie komisarzowi miejscowemu fundusz podręczny do wyrachowania się, ustanowiony w miarę przypuszczalnego zapotrzebowania, z którego komisarz pokrywać będzie zaliczkowo: 1) koszta wynikłe z zastosowania końcowego ustępu §. 117. 2) koszta określone w §. 118. 3) kwoty potrzebne na wypłatę wynagrodzeń w gotówce, które mają być uiszczone przez poszczególnych bezpośrednio interesowanych (§§. 27. 90, 100). Kwoty wymienione pod 3) zaliczone będą przez komisarza miejscowego wtedy jedynie, jeśli tego zażąda obowiązany do ponoszenia tych kwot.

Izba uchwała bez rozprawy §. 119. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 120.

Co do ostatecznego ponoszenia kosztów, względnie co do obowiązku zwrotu kwot zaliczonych w myśl §. 119. z funduszu podręcznego komisarza rozstrzyga, na podstawie przepisów tego rozdziału w pierwszej instancji komisarz miejscowy, a w drugiej i ostatecznej instancji Komisya krajowa (§. 57). Wyjątek stanowią wypadki, w których kwestya tychże kosztów ma być rozstrzygniętą w myśl ostatniego ustępu §. 121. razem z główną sprawą, w tym bowiem razie tok instancji w sprawie głównej stosuje się także i do kosztów.

Izba uchwała bez rozprawy §. 120, zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 121.

Koszta niewymienione w poprzednich ustępach a w szczególności:

1. koszta powstałe dla interesowanych wskutek osobistego ich udziału w rozprawach, lub z powodu wysłania pełnomocnika i utracone wskutek tego korzyści;

2. koszta porady prawnej lub fachowej, poniesione przez poszczególnych uczestników;

3. koszta wyłożone na odpisy protokołów rozpraw lub innych aktów i kopii planów żądanych przez strony;

4. koszta rozpraw, które ze względu na prawidłowy tok komasacji były zbędne i które tylko dla osobistych korzyści uczestników przez tychże wywołane zostały;

5. koszta rozpraw spowodowanych z winy interesowanych zwłaszcza w wypadku §. 48. albo przez podniesienie lekkomyślnych rozstrzeżeń lub podobnych zarzutów;

6. koszta odznaczenia granic znakami granicznymi, koszta ewentualnych odszkodowań pieniężnych za gospodarze urzędzenia bądź wspólne bądź takie, których przeznaczeniem jest podnieść użyteczność tylko niektórych ekwiwalentów (§§. 9. 86), jakoteż wynagrodzenia pieniężne w razie przeniesienia budynków (§. 27.) mają ponosić odnośni uczestnicy względnie ci, którzy koszta te zainicjowali, sami i bezpośrednio, to jest bez zaliczek z funduszu oznaczonego w §. 119. Co do kosztów i odszkodowań za wspólne gospodarze urzędzenia i co do wynagrodzeń w razie przeniesienia budynków może Wydział krajowy w miarę funduszy przez Sejm na ten cel przyzwoionych udzielać pożyczek lub zapomóg (subweneyi) w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie.

O tem czy w pewnej sprawie zachodzi wypadek przewidziany pod l. 4. albo 5. i o ile przegrywający sprawę winien jest zwrócić koszta użycia doradców prawnych i fachowych, spowodowane własnem zawinieniem, należy

orzec w toku rozprawy razem ze sprawą główną.

Izba uchwała bez rozprawy §. 121. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 122.

Ci, którzy w myśl poprzednich postanowień mają ostatecznie ponieść koszta zaliczone przez komisarza miejscowego, są w razie niewykonania planu komasacyjnego obowiązani zwrócić te zaliczki w ciągu dni 30 po doręczeniu odpowiedniego nakazu płatniczego.

Jeżeli plan komasacyjny zostanie wykonany w takim razie te zaliczki, o ile się ich nie pokryje z przewidzianej planem komasacyjnym sprzedaży przeznaczonych w tym celu gruntów, uważa się tylko za pożyczkę udzieloną z funduszu krajowego na zapłacenie przypadającej części kosztów komasacji, jakoteż na zapłacenie pieniężnego wyrównania, które ma być uiszczonem. Pożyczka ta, podobnie jak pożyczka udzielona z funduszu krajowego na pokrycie kosztów i odszkodowań za wspólne urządzenie gospodarze i wynagrodzeń w razie przeniesienia budynków ma być zwróconą funduszowi krajowemu w pięciu równych ratach rocznych, z odsetkami cztery od sta rocznie, a to od czasu, w którym uznano postępowanie komasacyjne za ukończone (§. 110.), albo od chwili ewentualnie późniejszej, w której udzieloną została zaliczka.

Wydział krajowy może rozłożyć spłatę na większą ilość lat.

Izba uchwała bez rozprawy §. 122. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 123.

O ile takich pożyczek według potwierdzenia władz użyto na cel oznaczony, ciężą wierzycelności z pożyczki na ekwiwalentach, przyznanych dłużnikowi i mają być zaspokojone bezpośrednio po podatkach i opłatach rządowych przed wierzycelnościami hipote-

cznemi, jeżeli jednak te grunta są obciążone zobowiązaniami na rzecz spółek wodnych w myśl §. 23. ustawy państwowej z 30. maja 1869, (Dz. u. p. Nr. 93.) bezpośrednio po tychże.

Takie same pierwszeństwo służy procentom od owych wierzytelności, zalegającym nie dłużej jak trzy lata. Wierzytelności te należy uwidocznnić w księgach gruntowych (§. 44. ustawy państwowej).

Izba uchwała bez rozprawy §. 123. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 124.

Koszta komasacyi, względnie płatne procenta i raty pożyczek udzielonych w tym celu z funduszu krajowego, mają być ściągane w drodze egzekucyi politycznej. Zresztą bliższe przepisy do powyższych postanowień o kosztach komasacyi, wydane zostaną w drodze rozporządzenia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 124. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

ROZDZIAŁ SZÓSTY.

Postanowienia końcowe.

§. 125.

Termin, od którego niniejsza ustawa ma wejść w życie, oznaczają po ułożeniu odnośnych rozporządzeń, Ministrowie powołani do wykonania tej ustawy w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Termin ten będzie ogłoszony w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Izba uchwała bez rozprawy §. 125. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 126.

Szczegółowe postanowienia potrzebne na wypadek komasacyi, zarządzonej ustawą krajową w celu odpowiedniego przeprowadzenia nawodnienia lub osuszenia większych przestrzeni, co do odgraniczenia obszaru koma-

sacyjnego i gruntów przeznaczonych do komasacyi, określi w każdym poszczególnym wypadku osobna ustawa krajowa w granicach ustawy państwowej z 7. czerwca 1883. (Dz. u. p. Nr. 92.)

Izba uchwała bez rozprawy §. 126. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 127.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczan Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

Izba uchwała bez rozprawy §. 127. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

I.

U s t a w a

z dnia o komasacyi gruntów rolnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam na podstawie zawartych w ustawie państwowej z dnia 7. czerwca 1883. Nr. 92. Dz. u. p. postanowień o komasacyi gruntów rolnych co następuje:

Izba uchwała bez rozprawy powyższy tytuł i wstęp ustawy.

Sekretarz p. Urbański wnosi przystąpienie do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania.

Izba uchwała wniosek przystąpienia do trzeciego czytania projektu ustawy bez czytania, a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwała projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta drugi projekt ustawy:

§. 1.

Jako Komisya krajowa dla spraw przewidzianego ustawą państwową z dnia 7. czerwca 1883. Dz. u. p. Nr. 93. wyłączenia obcych gruntów z lasów i zaokrąglania granic

leśnych ma urzędować z przybraniem e. k. krajowego inspektora lasowego jako doradcy fachowego ta Komisya, która ustanowioną została na mocy postanowień §§. 19. i 20. ustawy krajowej z dnia o komasacyi gruntów rolnych. Postanowienia §§. 21 i 22. powołanej ustawy krajowej stosują się także do spraw wyżej wymienionych.

Izba uchwała bez rozprawy §. 1. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 2.

Termin, od którego niniejsza ustawa ma wejść w życie, oznaczają po ułożeniu odnośnych rozporządzeń, Ministrowi powołani do wykonania tej ustawy w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Termin ten będzie ogłoszony w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Izba uchwała bez rozprawy §. 2. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczan Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

Izba uchwała bez rozprawy §. 3 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

II.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim o składzie Komisji krajowej dla spraw wyłączania obcych gruntów z lasów i zaokrąglania granic leśnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskim, postanawiam na podstawie §. 7. ustawy państwowej z dnia 7. czerwca 1883. Dz. u. p. Nr. 93. co następuje:

Izba uchwała bez rozprawy powyższy tytuł i wstęp ustawy.

Sekretarz p. Urbański wnosi przystąpienie do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania.

Izba uchwała wniossek przystąpienia do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu uchwała Izba projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Wybór 12. członków i tyluż zastępców do komisji rekursowej w sprawach podatku osobisto-dochodowego.

Marszałek oznajmia, iż głosować się będzie kuryami i imiennie.

Następuje wybór 2 członków i 2 zastępców z kuryi wielkiej własności.

Marszałek zaprasza na skrutatorów pp. Schnella, Paszkowskiego i Klemensa Dzie duszyckiego. Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów z kuryi wielkiej własności. Po słowie oddają kartki.

Marszałek wzywa komisję skrutacyjną do przeprowadzenia skrutyniem.

Następuje wybór 2 członków i 2 zastępców z kuryi miast i Izb handlowych.

Do skrutynium zaprasza Marszałek pp. Rottera, Michalskiego i Jahla.

Sekretarz p. Urbański odczytuje imienny spis posłów z kuryi miast i Izb handlowych.

Posłowie oddają kartki.

Marszałek wzywa komisję skrutacyjną do przeprowadzenia skrutynium.

Następuje wybór 2 członków i 2 zastępców z kuryi małej własności.

Do skrutynium zaprasza Marszałek pp. Niebyłowca, Średniawskiego i Rudrofa.

P. Schnell zdaje sprawę z wyniku wyboru do komisji rekursowej dla podatku osobisto-dochodowego z kuryi wielkiej własności.

Głosujących było 28. wybrani zostali jednogłośnie.

Do Komisji rekursowej dla spraw podatku osobisto-dochodowego.

Z wielkiej własności. Członkowie: Dr. Hupka Jan, hr. Stadnicki Stanisław. Zastępcy: Larysz-Niedzielski Stanisław, Moysa Stefan.

Marszałek konstatuje, że odczytani zostali wybrani.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów z kurii gmin wiejskich. Posłowie ci oddają kartki.

Marszałek wzywa komisję skrutacyjną do przedsięwzięcia skrutynium.

P. Michalski zdaje sprawę z wyboru do Komisji rekursowej dla spraw podatku osobisto-dochodowego.

Na 14 głosujących, wybrani jednomyślnie. Z miast i Izb handlowych. Członkowie: Dr. Marchwicki Zdzisław, Dr. Binder Wilhelm. Zastępcy: Schwarz Henryk, Dr. Stroynowski Edward.

Marszałek konstatuje, że wymienieni zostali wybrani.

Następuje:

Wybór członków i zastępców do krajowej Komisji ogólnego podatku zarobkowego a mianowicie 2 członków i 2 zastępców z kurii wielkiej własności.

Do skrutynium zaprasza Marszałek pp. Białokórskiego, Horodyskiego i Skalkowskiego. Sekretarz p. Andrzej Potocki odczytuje spis posłów z kurii wielkiej własności. Posłowie ci oddają kartki.

Marszałek wzywa do przeprowadzenia skrutynium.

P. Niebyłowicz zdaje sprawę z wyniku wyboru do Komisji rekursowej dla spraw podatku osobisto-dochodowego.

Z małej własności na 52 głosujących wybrani zostali Członkowie: ks. Czapelski Jan 50 głosami, Zardecki Bolesław 52 głosami. Zastępcy: Dr. Sołowij Tadeusz 52 głosami, Dr. Steczkowski Jan Kanty 52 głosami.

Następuje wybór 2 członków i 2 zastępców do kraj. Komisji dla spraw podatku zarobkowego z kurii miast i Izb handlowych.

Do skrutynium zaprasza Marszałek pp. Jabłońskiego, Marchwickiego i Goldmana. Sekretarz p. Andrzej Potocki odczytuje spis posłów z kurii miast i Izb handlowych.

Posłowie ci oddają kartki:

Po odbytem głosowaniu Marszałek wzywa komisję skrutacyjną do przeprowadzenia skrutynium.

Następuje wybór 2 członków i 2 zastępców do kraj. komisji dla podatku zarobkowego z kurii gmin wiejskich.

Do skrutynium zaprasza Marszałek pp. Jaklińskiego, Kulezyckiego i Tyszkowskiego. Sekretarz p. Andrzej Potocki odczytuje spis posłów z kurii gmin wiejskich. Posłowie ci oddają kartki.

Po głosowaniu Marszałek wzywa do przeprowadzenia skrutynium.

P. Białokórski zdaje sprawę z wyniku wyboru do krajowej Komisji podatku zarobkowego. Wybrani zostali na 27 głosujących jednomyślnie. Z wielkiej własności Członkowie: Jędrzejowicz Stanisław, ks. Sapięha Władysław. Zastępcy: Cieński Leszek, Dąbowski Stanisław.

Marszałek konstatuje, że wymienieni zostali wybrani.

P. Goldman zdaje sprawę z wyniku wyboru do krajowej Komisji podatku zarobkowego.

Na 14 głosujących, wybrani zostali jednomyślnie z miast i Izb handlowych Członkowie: Ciuchciński Stanisław, Zieleniewski Edmund. Zastępcy: Rudnicki Józef, Wczelak Józef.

Marszałek konstatuje, iż wymienieni zostali wybrani.

Następuje wybór 6 członków i 6 zastępców do komisji rekursowej dla spraw podatku osobisto-dochodowego z całego Sejmu.

Do skrutynium zaprasza Marszałek pp. Zdzisława Skrzyńskiego, Cieńskiego, Bojkę, Michalskiego, Okuniewskiego.

P. Jakliński zdaje sprawę z wyniku wyboru do krajowej Komisji podatku zarobkowego.

Na 48 głosujących z małej własności otrzymali Członkowie: Szwed Wojciech 48 głosów, Dr. Fedak Stefan 47 głosów. Zastępcy: Lewiński Jan 47 głosów, Dr. Kulańczkowski Jarosław 47 głosów.

Marszałek konstatuje, iż wymienieni zostali wybrani.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów z całego Sejmu. Posłowie oddają kartki. Następuje wybór 4 członków i 4 zastępców z całego Sejmu do kraj. komisji dla podatku zarobkowego.

Do skrutynium zaprasza Marszałek pp. Cieleckiego, Puzynę Juliana, Klemensiewicza, Wachnianina i Krempe.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis wszystkich posłów. Posłowie oddają kartki. Po głosowaniu przystąpiono do dalszego punktu porządku dziennego.

Następuje sprawozdanie Komisji bankowej w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1896.

Sprawozdawca p. Loewenstein, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym;
2. Sejm udziela Dyrekcji Banku krajowego absolutorium z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1896.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Średniawski.

Przemawia p. Skałkowski.

Po zamknięciu rozprawy ogólnej przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wnioszek komisji, głosując nad każdym punktem tegoż wniosku oddzielnie.

Następuje sprawozdanie Komisji bankowej o wniosku posła Wachnianina w przedmiocie organizacyi kas pożyczkowych systemu Raiffeisena i o wniosku posła Żardeckiego w przedmiocie reformy i zasilenia gminnych kas pożyczkowych.

Sprawozdawca p. Skałkowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Na podstawie tych wywodów Komisja wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu zbadać organizację i rozwój kas pożyczkowych systemu Raiffeisena w dolnej Austrii i w Czechach, a na podstawie zebranych informacji wziąć pod rozwagę, o ile doświadczenia w tych krajach uzyskane do naszych stosunków krajowych zastosowane być mogą.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu ułożyć projekt wzorowego statutu dla gminnych towarzystw zaliczkowych, przy czem należy rozważyć, czy poręka ograniczona nie będzie dla tych towarzystw najwłaściwszą.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu zastanowić się nad potrzebą uchwalenia osobnej ustawy dla gminnych kas pożyczkowych, celem zapewnienia prawidłowego funkcjonowania tych kas, oraz skutecznej nad nimi kontroli.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby za pośrednictwem Wydziałów powiatowych pouczył gminy, że dla zakładania gminnych kas pożyczkowych lub zasilenia istniejących kas najodpowiedniejszym źródłem kredytu są pożyczki komunalne w banku krajowym.

5. Na koszt badań w rezolucyi ad 1. wymienionych wstawia się do rubryki XVII. działu wydatków budżetu krajowego na rok 1898 do dyspozycyi Wydziału krajowego

kwotę 2.000 zł. w. a. jako wydatek nadwyzajny.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Izba uchwała bez rozprawy punkty 1, 2, 3 i 4, głosując nad każdym z tych punktów oddzielnie.

Przy punkcie 5-tym przemawia p. Wachnianin.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała punkt 5-ty wniosku komisji.

Następuje sprawozdanie Komisji szkolnej o stanie szkół ludowych i seminariów nauczycielskich w 1896/7, na podstawie sprawozdania Rady szkolnej krajowej.

Sprawozdawca p. Czartoryski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odezytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminariów nauczycielskich w roku 1896/7 przyjmuje się do wiadomości.

II. Sejm wzywa Radę szkolną krajową, ażeby przeprowadziła z należytym pośpiechem wykazywanie dzieci naukę opuszczających, oraz ażeby się postarała o bezzwłoczne ściąganie nakładanych z tego tytułu grzywien przez władze polityczne.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przyspieszył założenie nowych seminariów nauczycielskich.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Bernadzikowski i wnosi następujące dwie rezolucje:

Wzywa ażeby c. k. Rząd, aby szkolnymi inspektorami okręgowymi mianowani byli w ogólności nauczyciele z patentem nauczycielskim przynajmniej do szkół wydziałowych,

z reguły 10-cio letnią praktyką w szkole ludowej i uzdolnieniem do udzielania wszystkich przedmiotów naukowych.

W razie mianowania inspektorem szkolnym osoby z poza stanu ściśle nauczycielskiego, należy żądać od niej dowodów należytego przysposobienia pedagogicznego.

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, by opiekując się nauką gimnastyki w szkołach ludowych, poleciła c. k. Radom szkolnym okręgowym, aby nauka gimnastyki w tych miastach, w których towarzystwa sokole oświadczają gotowość bezinteresownego prowadzenia ćwiczeń gimnastycznych, nauka gimnastyki odbywała się w budynkach sokolich aż do czasu, w którym szkoły zaopatrzone zostaną w sale i boiska gimnastyczne.

Izba popiera pierwszy wniosek p. Bernadzikowskiego.

Następnie popiera Izba drugi wniosek p. Bernadzikowskiego.

Przemawia p. Goldman i wnosi dodatkową rezolucję, którą Marszałek odezytuje.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przyspieszył założenie i wprowadzenie w życie zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych.

Izba popiera wniosek p. Goldmana.

Przemawia p. Okuniewski.

Przemawia p. Styła i wnosi, aby punkt II. wniosku komisji opiewał:

Sejm wzywa Radę szkolną krajową, ażeby poleciła wszystkim swoim podwładnym organom, aby przymusowe ściąganie kar, wykonywano na podstawie orzeczenia Rady szkolnej miejscowej.

Izba popiera wniosek p. Styły.

Przemawia p. Wójcik i wnosi, aby do punktu II. wniosku komisji dodać na końcu:

Z wyjątkiem od tych, których Zwierzchność gminna uzna, że nie są w stanie płacić kar z powodu ubóstwa.

Dalej wnosi p. Wójcik następującą rezolucję:

Sejm wzywa e. k. Radę szkolną krajową, aby uregulowała wydawnictwo książek szkolnych dla szkół ludowych, tak, iżby w pierwszych trzech latach nanki były jednakie w miastach i na wsi, przezco będą tańsze.

Izba popiera wnioski p. Wójcika.

Przemawia p. Kramarczyk.

Po zamknięciu rozprawy ogólnej przemawia p. sprawozdawca.

Rozprawę szczegółową odracza Marszałek do godz. 8. wieczór.

Przerwa posiedzenia godz. 2 min. 30 po połud.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 18. lutego 1898 r.

Początek o godz. 8 min. 15 wieczór.

Marszałek knstatuje dostateczną liczbę posłów i otwiera napowrót przerwane posiedzenie.

Następuje rozprawa szczegółowa nad sprawozdaniem komisji szkolnej o stanie szkół ludowych i seminariów nauczycielskich.

Sprawozdawca czyta pierwszy punkt wniosku komisji.

Izba uchwala punkt pierwszy bez rozprawy.

Do punktu II. przemawia p. Fruchtman i wnosi, aby punkt ten opiewał jak następuje:

Sejm wzywa e. k. Radę szkolną krajową, by nad tem czuwała, ażeby przymus szkolny ściśle i w należytych czasie był wykonywany, i ażeby grzywny za nieposyłanie dzieci do szkół w myśl art. 35. i 36. ustawy z dnia 23. maja 1895 Nr. 57. dz. u. kr. nakładane prawidłowo i bez zwłoki były ściągane.

Izba popiera wniosek p. Fruchtmana.

Przemawia p. Milan.

Wysoki Sejm uchwala:

W ustępie II. rezolucyi o dodanie następujących słów: po słowie „opuszczających“.

„nie tylko naukę codzienną ale i dopełniającą“.

Czyli ażeby cały ustęp brzmiał:

Sejm wzywa Radę szkolną krajową, ażeby przeprowadziła z należytych pospiechem wykazywanie dzieci naukę opuszczających, nie tylko codzienną ale i dopełniającą, oraz ażeby się postarała o bezzwłoczne ściąganie nakładanych z tego tytułu grzywien przez władze polityczne.

Izba popiera poprawkę p. Milana.

Przemawia p. Bobrzyński.

Przemawia p. Karol Dsieduszycki i wnosi aby punkt II. opiewał jak następuje:

II. Sejm wzywa e. k. Radę szkolną krajową ażeby przeprowadziła z należytych pospiechem wykazywanie dzieci naukę opuszczających, oraz ażeby się postarała o bezzwłoczne ściąganie grzywien nałożonych prawomocnie na rodziców dzieci opuszczających naukę bez słusznego powodu.

Izba popiera wniosek p. Karola Dsieduszyckiego.

Przemawia p. Nowakowski i stawia dodatek do punktu pierwszego wniosku komisji:

przy czem wzywa się e. k. Radę szkolną krajową, aby więcej dbała o szkoły ludowe ruskie.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Bobrzyński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek udziela wyjaśnienie co do sposobu głosowania.

Izba uchwala punkt II. w stylizacyi proponowanej przez p. Fruchtmana, wskutek czego odpada głosowanie nad poprawką p. Karola Dsieduszyckiego, wnioskiem komisji i Wójcika.

P. Milan cofa swoją poprawkę.

Izba odrzuca następnie poprawkę p. Nowakowskiego.

Izba uchwała następnie punkt trzeci wniosku komisji.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Bernadzikowskiego:

W rozprawie nad tym wnioskiem przemawia p. Bernadzikowski i modyfikuje swój wniosek w sposób następujący:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się e. k. Rząd, aby szkolnymi inspektorami okręgowymi mianowani byli nauczyciele z patentem nauczycielskim przynajmniej do szkół wydziałowych i 10-cio letnią praktyką w szkole ludowej z obowiązkiem udzielania wszystkich przedmiotów naukowych z prawem pierwszeństwa dla tych, którzy odznaczają się pracami literackimi na polu szkolnictwa ludowego.

Izba popiera ten wniosek.

Przemawia p. Bobrzyński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca wniosek p. Bernadzikowskiego.

Marszałek odczytuje drugi wniosek p. Bernadzikowskiego, wniesiony w rozprawie ogólnej w sprawie nauki gimnastyki.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie uchwała Izba rezolucję wniesioną przez p. Goldmana.

W końcu odrzuca Izba rezolucję proponowaną przez p. Wójcika.

P. Cieński zdaje sprawę z wyniku wyboru z całego Sejmu do komisji rekursowej dla podatku osobisto-dochodowego.

Głosujących było 106, absolutna większość 54.

Otrzymali jako członkowie: Abrahamowicz Dawid 104 głosów, hr. Gołuchowski

Adam 100 głosów, Gorayski August 106 głosów, Dr. Leowenstein Natan 88 głosów, Kraiński Władysław 105 głosów, Męciński Józef 100 głosów, Jako zastępcy: Dr. Czaykowski Władysław 104 głosów, Dydyński Maryan 106 głosów, Skalkowski Tadeusz 69 głosów, Rayski Albin 105 głosów, Sękowski Stefan 62 głosów, Torosiewicz Mikołaj 106 głosów.

Marszałek konstatuje, że wymienieni zostali wybrani.

P. Klemensiewicz zdaje sprawę z wyniku wyboru całego Sejmu do komisji dla podatku ogólnie zarobkowego.

Głosujących było 102, absolutna większość 52.

Otrzymali głosów członkowie: Dr. Jahl Władysław 101, Wiźniewski Leonard 101 głosów, Czecz Karol 95 głosów, Kraiński Wincenty 53 głosów.

Jako zastępcy otrzymali: Brunieki Adolf 97 głosów, Vayhinger Adolf 97 głosów, Szajer Karol 60 głosów, Olszewski Stanisław 59 głosów.

Marszałek konstatuje iż wymienieni zostali wybrani.

Następuje: Sprawozdanie komisji przemysłowej o sprawozdaniu e. k. Rady szkolnej krajowej odnoszącem się do stanu szkół państwowych dla nauki przemysłowej.

Sprawozdawca p. Żardecki prostuje błąd w sprawozdaniu gdzie w ustępie trzecim po słowie „kursa“ ma być słowo „połączone“ a nie „poranne“. Następnie uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie e. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół państwowych dla nauki przemysłowej w roku szkolnym 1896/7.

II. Sejm wzywa e. k. Rząd:

1) ażeby przyspieszył budowę gmachu

dla państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie i rozszerzył program nauki praktycznej na liczne grupy rzemiosł;

2) ażeby uczniów wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie co do ulg poborowych do wojska zrównał z uczniami wyższego gimnazjum.

III. Sojm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozważkę kwestyę utworzenia kursu dla podmajstrzych murarskich w Leżajsku, Sieniawie ewentualnie w Jarosławiu.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji, głosując nad każdym punktem tegoż wniosku oddzielnie.

Następuje: Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów samoistnych (niedotowanych) budżetem nieobjętych, — za lata 1895 i 1896.

Sprawozdawca p. Rotter uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm zamknięcie funduszów samoistnych (niedotowanych), budżetem nieobjętych za lata 1895 i 1896 przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przy fundacyach, które jeszcze nie weszły w życie, podawał i czas, kiedy się to stać będzie mogło.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji, głosując nad każdym punktem tegoż wniosku oddzielnie.

Następuje: Sprawozdanie Komisji drowej o petycji Wydziału powiatowego w Dobromiłu, żądającej podniesienia subwencji krajowej na budowę drogi Krościenko-Kuźmina, z 50% na 75% kosztów budowy,

Sprawozdawca p. Urbański prostuje omyłkę druku we wniosku, iż zamiast „60%“ ma być „65%“. Uwolniony na wniosek sekretarza p. Andrzeja Potockiego, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na budowę drogi Krościenko-Kuźmina długości 26 kilometrów przyznaje się Wydziałowi powiatowemu w Dobromiłu subwencyę z funduszów krajowych w wysokości 65% rzeczywistych kosztów budowy.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje: Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku pośła Barwińskiego i towarzyszy w sprawie wydania ustawy krajowej o obowiązkowych spółkach rolniczych,

Sprawozdawca p. Krzysztofowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odstępuje Wydziałowi krajowemu wniosek w sprawie wydania ustawy krajowej o obowiązkowych spółkach rolniczych do zbadania w swoim czasie, przy roztrząsaniu projektów agrarnych:

Przemawia p. Barwiński.

Przemawia p. Wójcik i wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskiem p. Barwińskiego.

Izba popiera wniosek p. Wójcika.

Przemawia p. Średniawski.

Przemawia p. Stadnicki

Przemawia p. Romanowicz.

Przemawia p. Barwiński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca wniosek komisji.

Następnie uchwała Izba wniosek p. Wójcika przejścia do porządku dziennego.

Następuje: Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku pośła Małachowskiego w przedmiocie unormowania wynagrodzenia gmin za sprawowanie poruczonego zakresu

działania i dokładnego określenia granic tegoż zakresu.

Sprawozdawca p. Fruchtman, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego, odczytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by w jak najkrótszym czasie w drodze konstytucyjnej przeprowadził ustawę, określającą dokładnie granice poruczonego zakresu działania gmin i normującą wynagrodzenie gmin za sprawowanie czynności tego poruczonego zakresu działania,

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. Górski.

Przemawia p. Zoll.

Przemawia p. Małachowski.

Sekretarz p. Urbański wnosi zamknięcie rozprawy.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Marszałek oznajmia, iż do głosu zapisanani są pp. Piniński i Małachowski.

Przemawia p. Piniński.

P. Małachowski zrzeka się głosu.

Przemawia p. sprawozdawca.

P. Styła wnosi aby nad wnioskiem komisji głosować imiennie.

Wniosek ten nie uzyskał poparcia.

Izba uchwała wniosek komisji, a Marszałek konstatuje, że został jednogłośnie przyjęty.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański, odczytuje następującą interpelację do Wydziału krajowego:

Interpelacya.

Do Wydziału krajowego.

Zważywszy że zarządzenia rządów krajowych zwrócone przeciw naszemu krajowi, jako to:

a) zakaz wywozu bydła i świń na targi

b) dowolne przez każdy rząd krajowy na własną rękę praktykowane zamykanie powiatów,

c) zawracanie transportów itd. pod pozorem zarazy pyskowej i racicowej.

Zważywszy że na naszą przed rokiem interpelację Wydział krajowy przedsięwziął podobno jakieś kroki w tym kierunku.

Zapytujemy Wydział krajowy, aby nam przedłożył wyniki swoich zabiegów a właściwie: czy wykorzystał w obronie interesów kraju, prawo o trybunale państwa §. 3. (Kasperek str. 3380.) — a mianowicie:

Czy wniósł podanie przeciw Rządowi na podstawie §. 16. powyższej ustawy ustęp 2. (Kasperek str. 3385)?

Lwów, dnia 17. lutego 1898.

Interpelujący:

St. Potoczek w. r.

W. Szwed, F. Krempla, Data, Warzecha, Wójcik, Styła, Niebyłowiec, Winniczuk, Kramarczyk, Zardecki, Ostapeczuk, Bojko, Dr. Bernadzikowski, Średniawski, Dr. Olpiński, G. Milan, Okuniewski, Nowakowski.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli Wydziałowi krajowemu.

Sekretarz p. Andrzej Potocki odczytuje następującą interpelację do c. k. komisarza rządowego:

Interpelacya

do J. W. Komisarza Rządowego.

Od kilku lat, na wszystkich wiecach i zgromadzeniach w kraju odbywanych — domaga się ludność zniesienia notaryatów i zastąpienia ich urzędnikiem sądowym ze stałą płacą, któryby czynności urzędowe, obecnie notaryatom przydzielone, z urzędu i bezpłatnie załatwiał.

Żądaniu temu dały wyraz interpelacje nasze tu w Sejmie dwukrotnie wnoszone,

w latach poprzednich, tudzież w Radzie Państwa w Wiedniu; z tem samym żądaniem przedstawione. Nie przesądzając sposobu w jakiby tę zmianę przedsięwziąć wypadło, żąda ludność tej reformy stanowczo, albowiem wygórowane opłaty notaryalne są dla ludności biednej zawadą do uregulowania stosunków prawnych posiadania. Jednocześnie uzależnił ludu w całym kraju na notaryaty jest bądź co bądź wymowną skazówką, że teraźniejszy stan rzeczy jest nieznośny i zmiany rychłej wymaga.

Dodać jeszcze należy iż do zrujnowania ludu przyczynił się bardzo dużo instytut notaryuszów, którego lud nazywa plagą — aby tedy takowy od tego uwolnić podpisani zapytują:

Czy Wysoki e. k. Rząd raczył wziąć na uwagę to żądanie ogółu ludności wiejskiej a i małopolskiej i czy może się lu-

dnosc spodziewać, że przeciw Wysoki e. k. Rząd poczyni kroki do ulżenia ludności ciężarów z opłat notaryalnych wynikających?

Lwów dnia 18. lutego 1898.

Interpelujący:
Franciszek Krempa.

Wójcik, Kramarczyk, St. Nowakowski, Winniczuk, Ostapczuk, Potoczek, Data, Warrzecha, W. Szwed Średniawski, Styła, G. Milan, Bojko, Niebyłowiec.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 19. lutego 1898 r. godz. 10 rano i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godz. 12. min. 5. w nocy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze:

Andrzej Potocki w. r.

Mieczysław Urbański w. r.

